

311425

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 102
సంచిక ౧౦౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

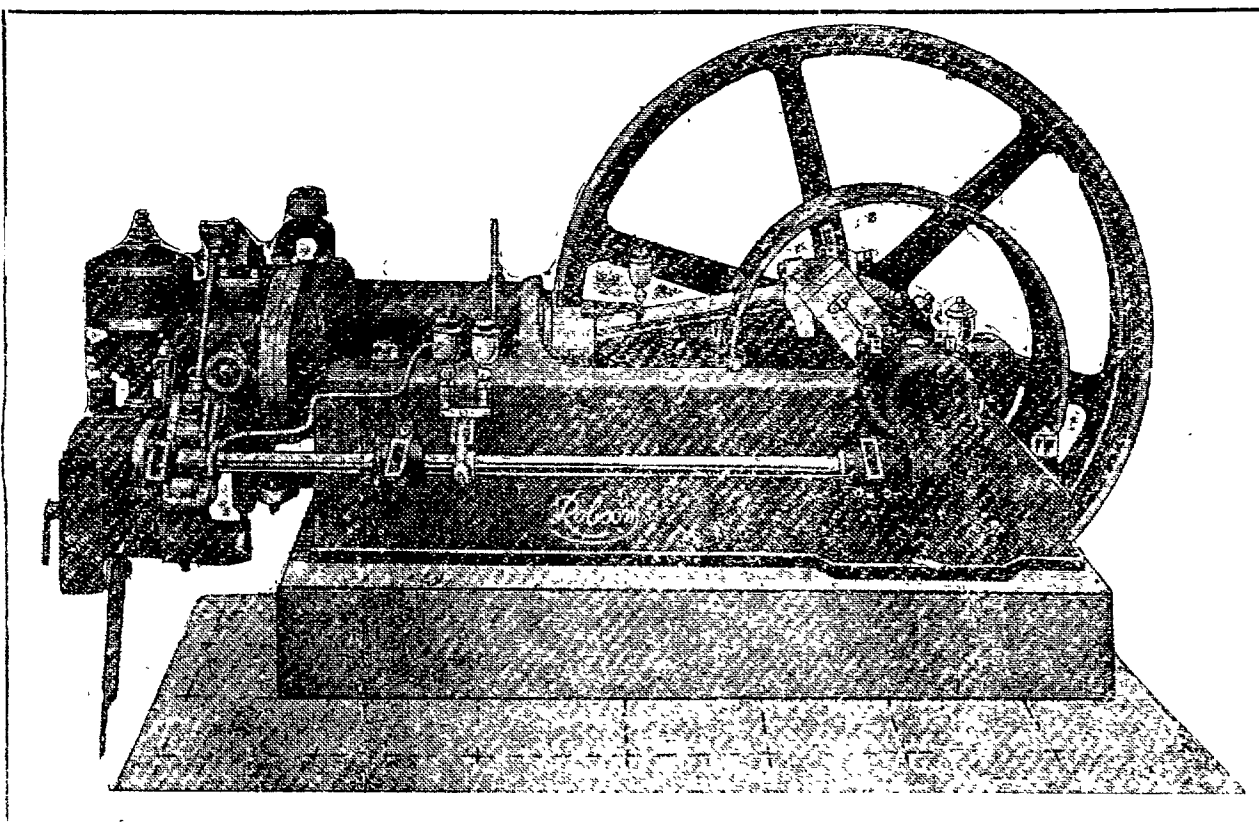

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగుస్ట్రోక్ న్యూటైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజను

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చుగును
వేవరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊండురు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్వలసము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంట్సు:—

లండన్ ప్రేడింగ్ కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada.

(అన్నిరకముల ఖిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింట్లోకి చేసి స్థానికులయొద్దను “రాబ్ నెక్” గ్యాసు యింజనులు, ప్లాంట్లులకున్నా సోల్ యేజంట్సు)

బంగారు వెండినగలకో

వివిధ కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము కులభము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను భేదములేదు వ్యత్యాసములేదు. ఎంతవారము గడిచినను మాట్లాడుతే మా మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన అప్పటి బజారువలెనే వై విచ్చినము అర్థమైన తృప్తిరముగా లేవు, నారాయణ నగను యిచ్చెదము లేక ప్రేమ కావలసినను తిరిగి వాప సిచ్చెదము. పవిత్ర బాగానకు నీనువెండికి పూచీచ్చెదము. యిత తెలుపనే!

ఇదివరలో మావద్ద నగలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25, చౌనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నిరపాయ కరమైన ఎరాస్మిక్ సబ్బుబిళ్లలు

ప్రతి ఒక్కరికి తగినవి-బిడ్డలకు స్నానముచేయుటకు-తల్లికి యవ్వనమునందున్న అందము

శాశ్వతముగా యుండుటకును, తండ్రికి పరిశుద్ధ మిచ్చుటకును శ్రేష్ఠమైనది. మిక్కిలి సున్నితముగా సువాసనచేర్చబడినది. మితవ్యయము గలది. అరిగి పోయినప్పుడు కూడ మొదటనుండి నల్లే మంచి సువాసన గలిగియుండును.

ఈ రకము, ఇతర సుప్రసిద్ధమైన ఎరాస్మిక్ రకములు అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

“ఎరాస్మిక్” అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే లండన్, పారిసులో తయారుచేయబడును.

అశ్విన | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన వరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,

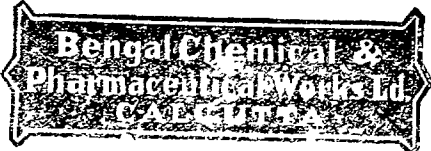
ఈ అమోఘమైన ఔషధము

శతావరి, బల్ల, తల్మఖానా, గ్లినరొఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

1591

అభ్రకభస్మము

అమోఘమైన మందు సక్రమముగా 300 పుటములు వేయ బడినది. శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి సంస్థానమున స్వీకృతమొగమున కై తయారుచేయబడినది.

జీవిత ఉపయోగమును సుక్రించి స్వల్పధరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మాత్రవ్యాధులలో వాగా పనిచేయును. జ్వర జ్వర అనే బహుముక్త్యాధిని పోగొట్టి, మాత్రములోనుండి తీసివార్చును తీసివేయును. వేడిని, చర్మము, తుయరోగ మాను బోగొట్టును. కఫకోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. ఔషధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకోవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనువాదవిశేషములే నన్నివ్యాధులను గడుర్చును. ఒకసారి వాడినాడండి మీకే తెలుస. ఉపయోగించువిధము మందులో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేట్లు. కులం 1 కి 5-0-0.

అక్షరము:— మేనేజరు, ఆర్థర సాయనశాల, ముక్త్యల, (కృష్ణాజిల్లా)

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునంగలి రకములన్నిటికంటే మేలైనది!! వెలలో నరసము!!

రాజేశ్వరి

బొర క్కుసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

సూత్రము, అన్నియుల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ కౌండిట్ వర్క్సు. బెజి వాడ.

శ్రీ శే. దాసుగారి ఆస్తి

ట్రస్టీల యుదంతము

స్మారకచిహ్న మెట్టిది

దేశబంధుదాసుగారి ఆస్తిలో మిగిలినది రీసార్వేడ్డులో నెం 148 ఆనరణము. ఈగృహమును 1924 డిసెంబరు 5 వ తేదీని ప్రజల కొప్పగించి ట్రస్టుడీడు వ్రాసి కొన్నివరతులను తెట్టెను. ఏడుగురు ట్రస్టీలను తెట్టెను. వారికెవరికి ఆస్తిలో స్వయముగ నెట్టిసంబంధమును లేదు. ఆరోజుకు ఆయన అప్పు మాడు లక్షలు మొత్తము వేయబడెను. ఈఅప్పులను దీర్చి మిగిలిన ఆస్తిని యాక్రిందివిధముగ దేనికైన వినియోగింప వలెనని అందు ఆయన విధించెను:—

1. భారత స్త్రీవిద్య.
2. దేవాలయమును కట్టించి ఆరాహారు నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు సల్పుట కేర్పాటు జేయుట.
3. హిందూబాలర మతవిద్య
4. స్త్రీప్రసవవైద్యశాల
5. బీదలగు భారతీయులకు సహాయముజేయుట ట్రస్టీలు ముఖ్యము ని తలచిన ధర్మకార్యములు చేయుట.

అప్పటికి ఆస్తి కిమ్మతు జూడ ట్రస్టీలు యీ పనులను జేయవలెనన్న అప్పుదారులు చాలవరకు తా మిచ్చిన అప్పును వదులొన్నగాని వీలుగాదని తోచెను. భూకైలాసులో నున్న కుమార సత్య మోహన ఘోసాలు తానిచ్చిన 60 వేల అప్పును అప్పుడే వదులొనెను. అప్పుదారులకు కొంతయైనను ఇచ్చి వేయవలెనని ట్రస్టీలు రెండు లక్షలు ఋణముజేసిరి. హిందుస్థాను కో-ఆపరేటివు లైవు ఇన్స్యూరెన్సు కంపెనీవాడు ఆ యిల్లు తణఖామీద రెండులక్షలనిచ్చిరి; తరువాత ట్రస్టీలు అప్పుదారుల దగ్గరకు బోయి యేమి తగ్గించెద రని యడిగిరి. అప్పు బాక్ యున్నటుల అడిగిన వారందరికిని యీ రెండు లక్షలతో సమా ధానము జెప్పిరి. అప్పులన్నియు దీర్చుటకు 2 లక్షల 20 వేలు గావలయును. ఇందులో చిన్న చిన్న అప్పులు 10 వేలు, కంపె నీ కీయవలసిన రెండు లక్షలు వడ్డీయున్న ఉన్నవి.

క్రిందటి మే చివరలోజాలలో మహాత్ముడు దార్జిలింగు పోవుదురనగా, ట్రస్టీలు వారిదగ్గరకు పోయి అప్పులు తీర్చి ఆస్తిని విడుదలజేయుటకై రెండులక్షలు వేయించవలెనని అడుగ బోయిరి. ఆ యన తెం గా లు నుం డి పో వు లోపల అట్లే సహాయము జేసెదనని ఒప్పుకొనెను. ఈ వాగ్దానము మూలము ననే మహాత్ముడు ట్రస్టులోని విషయములను పరిపూర్తి జేయుటకై 10 లక్షలు కావలెనని విజ్ఞప్తి జేసెను. ఈవిజ్ఞప్తిజేయుటకు ముందు సిన్డా ప్రభువుగారియింట నొకసభ చేయబడెను. స్మారకచిహ్న మెట్టుండవలెనని ఆలోచింపబడెను. సిన్డా ప్రభువు అప్పుడు యిప్పు డున్న ట్రస్టునే పరిపూర్తిజేయుటకుగాని లేదా దేశబంధు కోరినటుల గాక వేరు విధముగ నేదైన స్మారకచిహ్నమును గాని నిర్ణయ జేయవలెనని చెప్పిరి. అప్పుడు మొదటి విధమున నే దేశబంధు ట్రస్టునే పరిపూర్తి జేయవలెనని నిర్ణయించి విజ్ఞప్తి చేయబడెను. అందుచేతనే ఆవిజ్ఞప్తిలో ఆస్తిఅప్పవివర మును ట్రస్టువిషయమును చెల్లపబడినవి. ట్రస్టీలు తమపై విధింపబడిన భారములను నిర్వహించుటకు ఈసిద్ధిని కోరుచుండుటచేత ఆవిషయము లన్నియును అందు సంతకము జేసినవారు చెప్పిరి.

సిన్డా ప్రభువుగారియింట జరిగినసభలోనే మరి యిద్దరు ట్రస్టీలనుజేర్చి యీట్రస్టులో పార్టీసంబంధము లేకుండ జేయుటకు దేశబంధు నిర్ణయించిన ట్రస్టీలు ఒప్పకొనిరి.

దేశబంధు అప్పులు దీర్చుకొనుటకై ట్రస్టు నేర్పాటు జేసెనని యెక్కడనుండియో వచ్చిన నూచిన కుమారాధారములేదు. సర్వస్వమును దేశమున కర్పించిన యిట్టి మహా మహానివిషయమున నుపయోగించిన మాటలు పాప మని దేశీయులు దలంచెదరని ట్రస్టీలు నమ్ముచున్నారు.

(2)

దేశబంధు స్మారకచిహ్నకై విజ్ఞప్తిజేసిన మీదట మెమోరియలు ఏవిధముగ నుండునని కొందరు అడుగుచున్నారు. ట్రస్టులో అనేకకోరికలు చెల్లపబడినవి. ట్రస్టులో నితరకోర్కెలను పరిపూర్ణము జేయుమాట యిటుండ బీదలకును స్త్రీలకును సౌకర్యము జేయుటయు, స్త్రీవిద్యావ్యాపకము జేసి వారు కష్టపడు సోదరసోదరీమణులకు సాయము జేయుటయు జేయుటయు యీ ట్రస్టులో ముఖ్యాంశముగనున్నది. కావున మెమోరియలు సంధముఖ్యాంశము లీ క్రింది విధముగ నుండును:—

రాబిన్నున్న "వేటెంటు" బార్లీ

ఈ బిడ్డకు స్వాభావికమైన పాలుయిచ్చుటకు
బిల్లిలేని ప్రతి బిడ్డ తల్లికిని, శ్రేష్టమైన ఆహార
మేది యను సంశయము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
సులభముగా జీర్ణమగు నట్టి రాబిన్నున్న
"వేటెంటు" బార్లీతో తయారు చేయబడిన
గంజితో ఆవు, లేక గోదే, లేక మేకపాలు, లేక
కాదిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర యేకవర్తిత
పాలను చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాబిన్నున్న "వేటెంటు" బార్లీతో
తయారు చేయబడిన గంజి, లేక అల్పాహార
మును బిడ్డ తల్లి యిచ్చిన, బిడ్డకు పాలను ధారా
కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడును.

బహిషకలకు నిద్ర చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా క్షయముచే బాధపడువానికి మిగత
పదార్థములన్నియు విమనమగునప్పుడు ఇది రక్ష
మును: చల్లవరకు కడుపు లో యిముడునట్లు
జేయును.

రాబిన్నున్న "వేటెంటు" బార్లీతో
తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా పీచునున్నచుతో కలపబడి, మలిన
ముగానగు పెరర బార్లీని వాడుటను మానుడు.

No. 1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే
హిందూ దేశమునందు సిగ్గుచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతి
మైన మందు. ఇది ఇప్పుడిప్పుడు తమారగుచున్న కొత్త
మందు గాదు. ఇరుచుకొనుగా దేశమునం దంతటను
వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.
నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిగ్గలు, పొట్టు,
బెణుకులు మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. సర్మముచైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు నయితుము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగులకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిణ్నిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని పాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట్ల, గజ్జకి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

(1) పురపాలకుడ్యకాన్త్రమునుగూర్చియు, రోగనివా
రకైద్యమునుగూర్చియు, ఇంటిలో సౌఖ్యమునుగూర్చియు ప్రా
ధమిక సిద్ధాంతములందే యింకను ఏమియును జేయవలెనో
నున్నదని బ్రష్టిలు నమ్ముచున్నారు. ఈపద్ధతులమీదను రోగులకు
ను బాధార్థులకును సహాయముజేయు పద్ధతులమీదను ఈ సం
స్థయందు శిక్షణ మొసంగబడును. పట్టాములోను రాష్ట్రము
నం దలివివిధ భాగములలోను తగిన సెం
టర్లలో కాళి లేర్పరు పబడి యీ సంస్థ
లో శిక్షణ గాంచినవారు పంపబడుచుందురు. ఈసంస్థయందు
నెక్కువగ నేర్చుకొని పొట్టబోసికొనువారికిగాక తాము
నేర్చుకొన్నసంగతులను ఇండ్లలో వినియోగించి యితరులకు
నేర్పి దేశ పురోభివృద్ధికి తోడ్పడుదు రను నుద్దేశ్యముతో
సంకల్పించబడినది.

ఈవిధముగ శిక్షణముగాంచిన స్త్రీలు రాష్ట్రముంతట
ను వ్యాపించినయెడల నేవ యనున దేవిధముగ నుండవలెనో ఆద
ర్శమును జూపినవారగుదురు స్వయముగ పనిజేయగోరు
బిచ్చికులకు ఈసంస్థయం దవకాళ మియబడును. ఇట్టివారు
చాలమంది వచ్చెదరని బ్రష్టిలు నమ్ముచున్నారు.

తగిన జాగ్రత్తయు చికిత్సయు లేకపోవుటవలన చాల
మంది స్త్రీలు ఓర్పు లో బాధ పడి మాట్లాడ
కుండ చచ్చిపోవుచున్నారు. వీరకకపు భద్రలోగుతరగతివారు
ఈబాధకు నెక్కువ లోనగుచున్నారు. ఇంటివద్ద నెక్కువ
ఖర్చుజేసికొని చికిత్సలు గాంచలేరు. చుట్టుప్రక్కల పరిస్థితులు
రోగముకుదురుటకు అడ్డంపుగ నుండును. ఆసుప్రతికిపోవు ఆచార
ములేదు. అసుప్రతిపేర గాక నేవాసదన మనుపేర దీనిని బ్ర
ష్టిలు పిలువగోరుచున్నారు. ఇయ్యది కష్టములచే కుంఠవారికి
సుఖము నొసంగనని మేము నమ్ముచున్నాము.

నీలరత్న సర్కారు

బిదన్ చంద్రరాయి

కలకత్తా

నిర్మల సి. హెచ్. చందర్

జూలై 24

సత్యమోహన ఘోషాలు

నలినీరంజన సర్కారు

నగరంలో మహమ్మదీయుల

పార్టీలు యొకటి అగుట

గోదావరిజిల్లా రాజ్ గోలు తాలూకా నగరం గ్రామం
లో ఘూరు 16 సం॥ రములనుండి మామహమ్మదీయులలో
షియామతస్థులలో రెండుపార్టీలు ఉన్నవి. ఒక పార్టీవారు
రజానాసాహేబుగారు మతగురువుగాను, మావశిదులు, పంజా
ఆస్తిధర్మకర్తలుగాను పనికిరావన్నారు. రెండోపార్టీవారు అం
దులకు అంగీకరించలేదు. పార్టీ వచ్చుటకు ఇదియే కారణము.
పదహారు సం॥ రముల నుంచి రెండుపార్టీలవారు వ్యాజ్యాలు వే
గుతుంటున్నారు. మదరాసు హైకోర్టువారు రజానా సాహే
బుగారిని ధర్మకర్తగావించినారు. షేక్ యిమామ్ అనగా ఆయనే
గురువని వచ్చుకోలేదు. హైకోర్టు తీర్పుఅయి రెండు సం॥ ర
ములు అయినా, రజానా సాహేబుగారు తనే గురువని చెప్ప
తూ వున్నారు. ఈ సం॥ రం మొహరం పండుగలో ధర్మక
ర్త రెండో పార్టీవారిని పీర్ల పంజాలోనికి రానియ్యవన్నారు.
అందుచేత విరోధము యెక్కువ అయినది. యీనెల 24 తారీఖు
రాత్రి ధర్మకర్త పంజాకు తాళంవేసి, రెండో పార్టీ వెళ్ళకుండా
అటంకంచేసినారు. అప్పుడు రెండుపార్టీలకు దొమ్మి జరుగుతుంద
ని భయము కలిగింది. మాగ్రామంలో ఎక్కువ పలుకుబడిగల
కొమరిగిరి చిరంజీవిగారు అప్పుడు వచ్చి
పోట్లాట జరుగుతుండా ఆపు చేసి
నారు. రెండు పార్టీలు కలిసిపోయ్యే ఏర్పాట్లు జరిగినవి. పార్టీ
లు కలిసినట్లు ముచ్చిలికాలు వువ్వోగస్థల యెదుట వ్రాసినప్ప
టికి, పార్టీలు కలియుటకు చిరంజీవిగారే కారణం. 16 సం॥ర
ములనుంచి వున్నపార్టీలు కలియుటవల్ల మేముందరము సం తో
పంగావున్నాము. యీ పార్టీ పోట్లాటలో ఘూరు పదివేల
రూపాయలు ఖర్చుఅయినాయి. చిరంజీవిగారు బ్రాహ్మణులు
అయినప్పటికి, మాపార్టీలలో కలగజేసుకొని గ్రామమంతా
వకటిగా చేసినందుకు మా సలాములు.

(ఇస్లామ్).

వెల్లింగ్ టన్ సి సి మా

25-7-25 శనివారమునుండి 31-7-25 శుక్రవారమువరకు
పాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 ని॥ మాడ
ప్రదర్శనము గలదు.

పాతీస్ క్రొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్
రూత్ ఆఫ్ రేంజి (కడపటి భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడతగినది.

Zuma
oil

ఏజెంటు కావలెను

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టుగల
ఖ్యాతిజేందిన "జామాతైలమునకు" సమమును మందు వేరేది
యు లేదు. చాల యోగ్యతావశ్రతులను పొందియున్నది. బు
డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు, శోబాచెందు

యంగ్లీషుమందు పలసరకు సల్ఫార్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైసప్పనాయునివీధి, మదరాసు,

భారతీయమితిసభ - పెద్దాపురం

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు

పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

జూలై 26 వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నమున సమితి ప్రధానపదాధిపతి శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద బహు జయప్రదముగ జరిగినది. శనివారమురాత్రి లగాయతు వర్షము సంతతధారా వృష్టిగా సురియుచున్నను, సభ్యులు చాలమంది సమావేశమైరి. విశాఖపూర్వం కాకినాడ మున్నగు నితరస్థలములనుంచిగూడను కొందరు సభ్యులు విచ్చేరిరి. ప్రధానమున జాయింటుకార్యదర్శిగారగు శ్రీయుత యేలేశ్వరపు వెంకటరమణుబాపారావు బి.ఏ.బి.యల్. గారు తెలుగునను, శ్రీయుత వింజయూరి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు సంస్కృతమునను దైవప్రార్థన గావించిరి. పిమ్మట సమితియందేక్షములను కార్యదర్శి శేషవరపు కామరాజుగారు సభ్యులకు ప్రస్తుతావిషయించి సభ్యులయందలి యనుసతిమీదను శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి సెన్నుకొనిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారి యనుజ్ఞమీదట కార్యదర్శి కొందరు పండితులనందనుంచి వచ్చిన యుత్తరములను జదివెను. శ్రీయుత మాచి నరసింహముపంతులనా రిట్లువ్రాసిరి. "అనారోగ్యహేతువుచేతవచ్చు ఆదివారము నే మీ సభకు రాజాలనందులకు నన్ను మన్నింపగోరుచున్నాను. మీ భారతీయమితి నియమముల జదివి యమితానందము నొందినాను. శ్రీ పరమేశ్వర కరుణాకటాక్షముచే ఆది దినదినాభివృద్ధిగాంచుచు మన దేశమునకును దేశభాషకును పరమశ్రేయోదాయని యగుగాక! సభలో బ్రధానోపన్యాసకులును, నాకాబాల్యస్నేహితులును, కవిత్వజాలును, అను శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారికిని నాకును ఏదో యొకటి రెండొకములదక్క భాషాపురోభివృద్ధి విషయమున అభిప్రాయభేదములు లేవు. "గీ! సద్గుణాంబుధి శ్రీరామచంద్రమూర్తి కరుణ వర్షించు నల్లనికనులతండ్రి మీరు స్థాపించినట్టి భారతీయమితి కొంసంగుగాక తానుభవితమైపుడు" శ్రీయుత వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారి రిట్లు వ్రాయించినారు. "తిమరు ఆకంఠించినది మహాకార్యము. ప్రళయస్థితిలోనున్న భాష నుద్ధరించుటకు మీరుపూనిన యాకార్యమునకు నేను మిక్కిలి సంతసించితిని. భగవత్ప్రసవనల్ల యాకార్యము నిర్విఘ్నముగా నెఱవేరుగాక. అనారోగ్యముచే సభకు రాజాలనని విన్నవించుటకు చింతించుచున్నాను". శ్రీయుత జనమంచి శీతారామస్వామిగారు (ఆంధ్రోపాధ్యాయుడు అనకాపల్లి ఉన్నతపాఠశాల) ఇట్లు వ్రాయించినారు. "మీసమితినిబంధనలు ప్రశంసనీయుములు. నాయత్వశక్తికలిగినది మీ యీ యుద్యమములకు దోడ్పడుట కైల ప్రభువు నేను సందిగ్ధుడననీ." రాజోలుతాలూకా బ్రహ్మశ్రీ మర్ల సుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతిగారు గోళము గణితము శాస్త్ర పండితులు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు. "గ్రామాంతరమునుండి యీ దినముననే నింటికివచ్చి తాము బంపించిన జాబును జూచి మిగుల సంతసించితిని. అవ్యవధియగుటచే రాజాలనయితిని." పిమ్మట అనంతపంతుల రామలింగస్వామిగారు సమితిని దీవించుచు కొన్ని పద్యముల జెప్పిరి. అగ్రాసనాధిపతి విపులముగా గ్రామ్యభాషయొక్క ప్రారంభము దాని మార్పులను గూర్చి యుపన్యాసించుచు ఆంగ్లవిద్యాధికుల కిప్పటికయిన మార్పుభాషయం దవ్యాజప్రేమ గలిగినందులకు పరమేశ్వరుని గీర్తించుచు ప్రమాదవశమున వైనను తక్షణవిరుద్ధము భాష నుపయోగింపగూడదని సభ్యులను హెచ్చరించిరి. వారి యుపన్యాసములోని ముఖ్యవిషయముల గొన్నిటి నీక్రింద పొందుపరచుచున్నాను. "నాకిది పూర్వస్థలము. ఉన్నతపాఠశాలందు బ్రధానోపాధ్యాయుడుగా నుంటిని. బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు సహాయోపాధ్యాయులు. ఇది ముప్పదియేండ్ల క్రితము. మిత్రులు నాకిప్పటికి నిచ్చట గలరని వినుట కెంతయు సంతసించితిని. నా మిత్రులు పలుసార్లు నన్నిచుటకు రమ్మని గోరిరి. నే రాజాలనయితిని. నేటి మహోద్దయము సందర్భము నైనను రానినో నా మిత్రులు న్యాయవాదులగుటచే నన్ను వారంటుజేసి బిలిపించెదరని యెంచి ప్రకృతి వ్యతిరేకముగాను న్నను హెచ్చుగా వర్తించుచున్నను నే వచ్చితిని. నేను యుపన్యాస మియ్యారావేను. నాకంత దేహబలముగాని, చిత్తబలముగాని, సాహితీబలముగాని లేవు. కాన నేను మీ కాశాభంగము కలిగించినవాడనయితిని. "తెలుగు తుచ్చభాష. ఆభాషలో నాలోచించుటకైనను తగదు. ఆంధ్రభాషాపండితుడు పనికిమాలినవాడు- సోమరి. సంఘమునకు భారము పనికిమాలినవాడు" యని యిదినరలో మాటలాడిన ఆంగ్లపండితులు మీరేకదా?

ఆంధ్రభాషలోని పద్యములను యోక్తులను వారు మీరేకదా? కప్పకుమార, గాడిన కోండపెట్టుట యెట్టిదో ప్రతియొక్కరైన కాంధ్రభాష యట్టిదికదా? అయినను భాషయం దిట్టి అభిమానమానంత జూపినవారు మీరేకదా! అట్టి మీరు ఆంగ్లవిద్యా వికారదులు- నేటికి భారతీయమితిని నెలకొల్పి భాషాసేవచేయుటకు పూనితిరికదా! ఎట్టి సుదినము. భాషాసేవ, పదిగ్రామముల యధికారమునకున్న శ్రేష్ఠము. భాషాసేవయు, దేశసేవయు, దైవసేవలే! పాశ్చాత్యవిద్యాభ్యాసమునకై లండను వెళ్లిన యాంగ్లదుగాని, బుర్రలు పగులగొట్టి నేరముడై అండమానుదీవులకు వెళ్లిన నాడుగాని మృతిజెందునపుడు దూరమున మృతి జెందవచ్చును గాని, జన్మభాషను వదలి మృతిజెందనేరడుగదా? చచ్చిపోవు తరి ఆఖరిభాష. "తండ్రి! నన్ను నీలో గలుపుకొనుము" అని ఆంధ్రములోనే యుచ్చరించును గదా! గాన నన్నివిధముల స్వభాషయే శ్రేష్ఠము. ఆంగ్ల విద్యాధికులయందుగూడ నిట్టి యాకస్మికమార్పులు గలిగినదో నేవర్ణించజాలను. నా మాహించ శక్తి జాలదు. ఆంధ్రమునని నిపు డేవగించుకొనరు గాన విశ్వకర్మ కవి రుద్రయ్య వ్రాసిన "ఎన్నడు నేరచె న్నెరుకు వీచెలి కన్నులు కారుమబ్బుల, న్నన్న కురులో పిరుందు పలు వైఖరి గాంచె....." యను పద్యమును చదువుచున్నాను. కన్యాశ్రమము వదలి యానన ప్రాదుర్భాసము కాగానే ఋతు ధర్మముచే నదివర కన్నివిధముల సంస్కరించినను లేని శ్రాత్ర శ్రాత్ర విషయములు వైన వివరించినటులు శ్రీయుతు బయలు వెడలినవిగదా! ఆరు బయలు పడకలు, విసనకర్రలు, మంచి గంధపువ్వుల మొదలనవి గ్రీష్మము గలిగెనుగానే పోయి లోన గదిలోని పడకలు, యుష్ణాన్నభోజనము, కాలువలు బయలుదేరు నట్లు ఋతువు మారగానే కాలధర్మము దాని ననుసరించి ప్రాణి ధర్మము మారునుగదా! కాన నేటికి పురుషులయందుగూడ ఋతువు సంభవించినదేమో యని యూహించుచున్నాను. సోదరులారా! ఇదియొక్క గొప్పసంక్షోభము. దేశము సంక్షోభ సమయమున నున్నది. తుపాను పట్టినచో యేతూర్పు తీరము నకో లేక యేపశ్చిమతీరమునకో వచ్చుచుగాని రెండింటికీరాదు. మహామారి వచ్చినచో యొకజిల్లాలోని యొకతాలూకాయో లేక కొన్ని గ్రామములలో నుండినవను. కాని ఇది భారత దేశమంతా యొకటే తుపాను. ఆనేతు హిమాచలపర్వతం మొకటే సంక్షోభము. నేరము చేసినవాని కొక్కనికే తైదు శిక్ష. అందరు నేరముచేసినచో యాభారతదేశమంతయు నేక శైదా? ఇది తీరసాగర మధన సమయమున సముద్రసంక్షోభము వంటిది. ఎక్కడ జూచినను కవులే, వీరాధిపిరులే, ఉపన్యాసకులే, నాయకులే గాని ఆచరణ మాత్రము లేదు. దేశమున పరస్పర సంగ్రామ రక్తస్రావము మొదలగుచున్నది. సుదృఢ విఘాతానికి పడడు. బాగ్యదారి వేటు. ఆంధ్ర అరవ, హిందూ ముసల్మాను, బ్రాహ్మణ అబ్రాహ్మణ, మి త వాది అతివాది, గ్రాంధిక గామ్య విషయము లనేకములు గలవుగాని మనకు బ్రతుకేపు పని ఆఖరిగ్రామ్యగ్రాంధిక విషయము. దీనియందు రక్తపాతమునకు బనిలేదుగాని తిట్లు పలచ పలచగ నారంభము. పిమ్మట బూతులు పైని బండబూతులు గ్రంథకర్తనేగాదు వానితండ్రి తాతా మేనత్త తరతరములు పూర్వమున మతసంఘ సంక్షోభ సమయముల నీభాషా సంక్షోభములేదాగాని నేటికి మన దురదృష్టవశమున గలిగినది. ప్రాత తెలుగు శ్రాత్ర తెలుగునను రెండు బయలుదేరినవి. ఆంగ్లమున "Old English and Modern English" అని యున్నది గదా! గాన మన ఆంధ్రమునమాత్ర మెందు కుండగూడదు! ఈ వాదము పుట్టి పదునారేండ్లయినది. గ్రామ్యవాదులకు నాటికి భాషాపరిచయము తక్కువ గ్రంథములు వ్రాయవలెనను బుద్ధిపుట్టి నది. అయితే అబ్రాహ్మణాయుధువ్యాకరణ మైననుచదువగూడదా! అట్లు జేయుట కష్టముగాన పూర్వపు టాంధ్రభాష చచ్చినది శ్రాత్రయుద్దేశములను వెలిబుచ్చుటకు వీలులేదుగాన శ్రాత్ర తెలుగు కావలెనని గాని రామాయణము భారతము భాగవతము మున్నగు గ్రంథముల నేమి జేయుదురని యడుగగా శ్రీనివాస అయ్యంగారు "Put into oblivion" అనగా మరచి పొండుకప్పెట్టుడు యని బదులు చెప్పిరి. అప్పటికి అయ్యంగారు గ్రామ్యవాదులకు జేదోడు వాదోడు చుక్కాని తెరచాప. పాపము మన గ్రంథములు తగులుపడి పోయిన వారికేమి! యెట్లులైన ను గ్రంథములు వ్రాయవలెను గాన గతియేమి! మనదేశమున నూటికి పండితులు తక్కువ. పామరజనులు తొంబది రహారమి గదా! గాన పామరజనులను బ్రబోధించుటకొరకు పామరభాషలోనే గ్రంథములను వ్రాయవలెననిరి. వారిని అడ్డువారెందరు? భాష తిరుగబడి గొట్టలేదుకదా? పాణిని బ్రతికి వచ్చి చేయిపట్టు కొనడుగదా? భాషాపాపకులగు రాజులు లేరుగదా? ప్రజలను

కానించు నాంధ్రభాషాడను కృష్ణ దేవరాయలవంటి వారసలే లేరుగదా? అయినను పామర భాషలో పదములు తక్కువగాన చిక్కువచ్చినది. గాన Language of Upperclasses యను నిర్వచనమునకు మార్పిరి గాని ఎవరైనను యొకరు వారికింది వారికన్న ఎక్కువ వైవారికన్న తక్కువగాని Upperclasses యను నిర్ధారణమెట్లు యను నాజేపాలు వచ్చిన మీదట Language the Refined of section of the Community యనుమార్పును జేసిరి. అయ్యా! దీపము నార్చివేసి, గోడ తగులగ బొప్పి కట్టించుకొననేల! గుమ్మము తగిలిపో పడనేల! బొంబాయి మంగలి చెన్నపట్టు పు బ్రాహ్మణుల కన్న నాగరికుడు గాను బ్రాహ్మణుని దర్శనమును మంగలికిచ్చి మంగలి పొంది బ్రాహ్మణుడు స్వీకరింపవలెనా? లేదు, కూకో, అగుద్ది యను మాటలను పెద్దలు కూడా యుపయోగించెదరు గాన దీనిని కూడా మానుకొనిన మంచిదను కొన్నారు. మనుష్యులపేర తినను నాగరికత Standard యె తినను చిక్కువచ్చినది. కాన జిల్లాలభాషయనినారు. ఇది నాల్గవ మార్పు. గోదావరి జిల్లాభాష గ్రంధార్థ భాష. ఈసారి వైవారికవలగాక వారిలోవారికే గుడ్డలాటలుబయలుదేరినవి. మూడు పర్యములు పూర్తిగా వ్రాయని నన్నయకాపురస్థలమైన రాజమండ్రి కంటె 15 పర్యములు భారతమువ్రాసిన తిక్కన సోమయాజి కాపురస్థలమైన నెల్లూరుజిల్లాభాష ఏల గ్రంధార్థ భాష కావూడదు? విద్యాభోజులగు కృష్ణ దేవరాయల బగ్గారిజిల్లా భాషయేల ప్రశంసాపాత్రముగాదు? భక్తిరసపోషణ పటిష్ఠుడగు శ్రీమద్వైకూటనారాయణ కడపజిల్లామాత్రము తక్కువదా? కాన యెటుజూచినను చిక్కు వచ్చినది. గోపురములమీదిది. శిలాశాసనములలోనిదే గ్రామ్యభాషయనియాయుదవమార్పును జేసిరి. గోపురములు మనుష్యులవలె బోధించవుగదా? ఇంటికంటె గుడిపదిలము. గాని శాసనములలోనుండిగోపురములమీద, "అమృత" యనుటకు "అమృ" యనియు "గుమ్మము" యనుటకు "గుమ్మము" యనియు, వ్రాయబడుచున్నది. ఇంతలోతభాష మరియొచ్చుటగానరాదు. కాన యీ నిర్వచనమును ఐదలకొనవలసినవచ్చినది. దారితప్పినారు. తప్పుదారిని పడినారు. తగవులు మార్పులు రాకతీరునా? తండ్రి కొమారునితో, అత్త కొడుకుతో, గురువు శిష్యునితో, పరస్పరము మాట్లాడుకొను భాష యను నారవమార్పును జేసిరి. కాని తండ్రి "ఏమిజేయుచున్నావని" కుమారుని నడుగ కుమారుడు "కూకున్నావని" జవాబుచెప్పకూడదో-గురువు "పాతమునుజింతనజేసితివా?" యనిశిష్యునినడుగ శిష్యుడు "నోన్నె ప్పెట్టినదిగాన చదవలేదని" బదులు జెప్పగూడదా? కాన నదియుపనికివచ్చినది కాదు. ఇకగతియేమి? "ఆది పూడి సోమనాథరావుగారిప్పు నుపన్యాసములలోని భాషయేమా భాష" యన బోయిరిగాని వారిలో నెవరో చాటుగబోడుమటచేగాబోలు వెంటనే మానుకున్నారు. ఆఖరునకు ప్రాజ్ఞులు, పండితులు అనగా బాగుగ భాషాజ్ఞానముగలవారు భాషానియములుగా నెరిగినవారు సాలోచనగా మాట్లాడుభాషయని ఎని మిదవమార్పు జేసిరి. ఇక నెన్నిమార్పులలో నక్కరలేదు- సమీపించుచున్నారు. ఇక నొకమెట్టు పోనిండు. గ్రామ్యభాషలో గ్రంథమును వ్రాసినను వ్యావహారిక భాష కేవలము సంభాషణ భాష కాదు. మనుష్యునిబట్టి వ్రాయు విషయమునుబట్టి కావ్యప్రయోగాలు యెక్కువగా నుండి నొకప్పుడు కావ్యభాషయగును. మరొక్కప్పుడు సంభాషణభాష యగును. కాని ఏమియు లేనప్పు డేమగునో వారు జెప్పజాలరుగదా? దీనినిబట్టిజూడ గ్రామ్యభాషకు నిర్వచనములేదు. జిల్లాజిల్లాకు నీమనీమకు భేదమే! గాన వారు కృతార్థులుగాలేదు. భాషలే నిర్వచనము లేనప్పుడు యేభాషలో గ్రంథములు వ్రాయవలెనో యెవరికి తెలియును? నేనీవిషయములలో 16 సంలి రముల క్రితము కఠినముగ క్రూరముగ జోక్యము గలుగజేసి కొనితిని. తిరిగి నిప్పటి కీవిషయమున మీవలన మాట్లాడవలసి వచ్చినది. వారిమార్గ భాషాభివృద్ధికేయని డలపెట్టినను కొందరు నీచాతీనీచముగు నింద్య గ్రామ్యమున పుస్తకముల వ్రాయుచున్నారు. వారిలో వారికే నేవగింపు గలుగుతున్నది. తేలిక గ్రాంధికభాషను వ్రాయగూడదా? ఏభాషకైనను "Correctness, Simplicity, and purity" యను మాడువిషయములు ముఖ్యముగదా? అందులో "Correctness, Erod Grammatices & Rhetorical Correctness" అని పెద్దలే నిర్వచించిరిగదా! అనగా భాషకు 1 నిర్దృష్టత (వ్యాకరణ-భౌతికవిషయముల) 2 సులభతైరి స్వచ్ఛత, ముఖ్యములుగదా? ఎరిగినవిషయములు తక్కువ. నేర్చుకొనవలసినవి యెక్కువ. పండిత సహాయమున భాషాజ్ఞాన మలవరచుకొనవలయును. మీకు భాషాంతరమందు

ప్రతిదినం గాని చక్కనే రుచుకొనుడు. మాతృభాషను సంకరముచేయుటకు, మీ మాతృభాషను వృద్ధిచేసికొనుదు? మంచి నాగరికతలోనికి వచ్చినారము. కాన ఆస్పదేశపదము లకు జక్కని ఆంధ్రభాషా ప్రత్యయముల జేర్చి మార్చుకొనుడు. పైనవ్రాసిన విధమున మనభాషను సాంఘికముగ జేయుడు. అంతియేగాని గ్రామ్యపదముల జేరనియకుడు. మనపూర్వుల కవి తెలియనివిగావు. వాటిపదము తెలిసికొని నింద్యమనియే విసర్జించివారు. వారి గుణగ్రహణపాత్ర ముందు మనదెంత? కనుకనే శాస్త్రకర్తలు కఠినముగ శాసించిరి. కవిత్వమువారు పయోగించినపదములనే తప్ప మిగిలినవారి నుపయోగించ గూడదనిరి. కట్టుబాటునకు దాటనివారుండరా? వివాహపు కట్టుబాటుకు తమమైనదిగదా? దానిని మీరినవారు లేరా? ఇప్పటికి మీరుచున్నారలేరా? ఇకముందు మీరరా? అట్లని కట్టుబాటు వలదందుమా? కాలిదాసునందు తప్పలను పట్ట లేదా? వేటిసంహార నాటకమున భానుమతీ యంకమును అనా చిత్రముని త్రోసివేయలేదా? అవునకు పాలెక్కువగావలెననిన త్రోక్కి వేసి న గడ్డిని మేతకు వేసిన లాభమే మున్నది? అటులనే భాష యభివృద్ధి గావలెనని స పెద్దలు జవిచూచి, పనికిరాముని, నింద్యమనివదలిజేసిన నింద్య గ్రామ్యమునే తిరిగి నుపయోగించిన లాభమేమి? పూర్వ కవిప్రయోగములనరయుడు. గ్రాంథికమునకును గ్రామ్యమునకును ముఖ్యతేడా ల్కరియంతములయందు ప్రత్యయములయందేగదా? పాత్రాచిత్రముకొరకైనను గ్రామ్య ముపయోగింపవలదు. తేలికయైన సలక్షణ భాషనే నుపయోగింపవలెను. కొంచెము సంధు నిచ్చినచో ఏనుగుదూరుటకైనను సావకాశముగలుగును. కాన సమితి ప్రధమ సూత్రము సవరణ గావలసియున్నది. నెమ్మదిగా పనిచేయుడు. తగవులనవసరము. ఆర్థములు వద్దు. ఆయుర్భాగ్యము లేనది గ్రంథములకుగలుగనో కాలమే నిర్ణయ పగలదు. నన్నయభట్టు మొదలుకుని నేటివరకు కవులు పోయిన దారిని పొందు. భాషా సేవచేయుడు జయమును గాంచుడు."

కేశవరపు కామరాజు.
భారతీయమితి, కార్యదర్శి.

నందిగామ తాలూకాబోర్డు: నిమ్మజాతులు

హెచ్చరిక

1924 సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 22 తేదీన మద్రాసు శాసనసభ వారిచే తీర్మానింపబడి 25-9-24 వ తేదీన యల్. అండ్. యమ్. నెం. 2660 రున ప్రకటించబడిన జి. ఓ. లో. "ఏతరగతికి లేదా శాఖకు చెందిన ఏమినిషి లేదా మనుష్యులైన ను, ఏవట్టుగామ లేదా గ్రామములో నైనను, ఏపట్టుకు రోడ్డులేదా వీధిలేదా బాటకుండాగాని నడుచుటకు ఆతేషణలేదు. నిమ్మ జాతులకు చెందిన యేమినిషియైనను, ఏదైన పట్టుకు ఆఫీసు, భావి, చెట్టువు, యొక్క లేదా జనులువచ్చుచు పోవుచుండు స్థలములయొక్క ఆవరణములలోనికిని, పట్టుకు వ్యవహారములు జరిగించుచు స్థలములలోనికిని కట్టడములలోనికిని, దేశములో జాతి హిందు శాఖకు చెందిన మనుష్యులు వాటిలోనికి ఏవిధము గను, ఎంతవఱకును ప్రవేశింతురో, ఆవిధమునను అంతవరకును ప్రవేశించుటకు, ఆతేషణలేదు" అని ప్రకటించబడినది. మఱియు భారతదేశీయ మహాజనసభయును, హిందూసభయును అటులనే ప్రకటించినవి. నేటియనాయకు లందరును, ఇటులనే బోధింపుచు ఆవరింపజేయుచున్నారు గావున ప్రజలందరును భేదాభిప్రాయములను విడచి యీపద్ధతి నవలంబింప హెచ్చరించుచున్నాము.

గుమ్మడపు వెంకటరంగారావు,
పెసిడెంటు, తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు, నల్లదిగామ.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి నాచకము 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
చెన్నపురి.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

కాంగ్రెసుజయము ప్రభుత్వ అపజయము
జస్తిసుపక్షజయము ప్రభుత్వ విజయము

ఆగస్టు 8 వ తేదీని

6. ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

11. సావుకూరుపేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

13. ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగారవేలుశెట్టిగారు

30. మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

* * * *

ఆగస్టు 15 వ తేదీని

2. తండ్రియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

8. కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

20. ఎగూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

* * * *

సెప్టెంబరు 12 వ తేదీని

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

14. ఎస్.ప్లనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

* * * *

ఆగస్టు 8 వ తేదీ రానున్నది!

ముత్యాలపేట దేశమునకెల్ల మార్గదర్శకము
గావలెను

* * * *

ముత్యాలపేట కాంగ్రెసు సభ

చెన్నపురి కార్పొరేషను 6 వ డివిజను ముత్యాలపేటకు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణ గారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు నిన్నటి సాయంత్రము చల్లముత్తువీధిలో బహిరంగసభ జరుపబడెను. వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు రన్యక్షతపహించిరి.

వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు

మున్సిసిపల్ చట్టము ప్రకారము ఒకానొక డివిజనులో అభ్యర్థియగు వారాడివిజనులోనే నివసించియుండవలెనని నిబంధన యేమియులేదు. రెండవవిషయము ఎస్.ప్లనేడు డివిజనుకు జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థియొక్కరు గలరు. వారాడివిజనులో నివసించుటలేదు. వారిపట్టణము దెచ్చు నివాసముగలవారోకూడ తెలియదు. వారి నివాసమును కనుగొనుటకొరకు భూగోళ పత్రమును పరికింపవలెను. శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణగారికి విజనులో కాంగ్రెసుఆఫీసును ఏర్పాటు జేయనన్నారు. అచట వోటరుల కష్టములు తెలుపుకొనవచ్చును.

వరీయొక విషయము. ఎన్నికలు సమీపింపనున్న సమయమున జస్టిసుపక్షమువారు తమ డివిజనులందు జనులకు గల కొరతులను తీర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

నీరులేనిచోట నీరును, దీపములేని వీధులందు దీపములు, వీధులు బాగులేనిచోట బాగుచేయుటయు జరుగుచున్నది. ఇదియు నొకవిధమున లాభకరమే కాంగ్రెసువారి పోటిని బయలుదేర దీసినవిధమనే వారిట్లు బాగై తపడుచున్నారు.

మొన్నటి కార్పొరేషను సమావేశమునందు నూతనముగ నియమింపబడిన కమిషనరు గారికి రు 2000 లకు మించని మాస వేతనమును నిర్ణయింపవలెనని తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు రు 1500 లు మాత్రమే చాలునని సవరణ నుపపాదించితిమి. కాని అధిక సంఖ్యాకులము గాక పోవుట వలన మాసవరణ వీగిపోయి తీర్మానమే నెగ్గెను.

వివరీతవ్యాఖ్యానము

దీని నాధారము జేసికొని జస్టిసు పత్రిక విచిత్రముగ వ్యాఖ్యానము గావించినది. స్వరాజ్యపక్షము బ్రాహ్మణపక్ష మనియు, నూతన కమిషనరు బ్రాహ్మణేతరడైనందున వేతనము తగ్గింపవలెనని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ప్రయత్నించినదియు వ్రాసెను! ప్రస్తుతమున్న కమిషనరుగారికి పూర్వమున్నట్టి ఐరోపీయ కమిషనరుండు కాలమునందే స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులీతీర్మానము నుపపాదించిన విషయము జస్టిసుపత్రిక మరచియుండెను కాబోలు! లేక అజ్ఞానాంధకారమున బడియుండెనో! సానిక పురపాలక సంఘములన్నియు అధికారవర్గహస్తగతమైయున్నవి. ఈ సంస్థలయందే దేశీయులపై ప్రయోగింపబడు నిర్బంధశాసనములు మున్నగునవి నిర్మింపబడుచున్నవి. కావున ఈ సంస్థలను కాంగ్రెసువారు వశపరచుకొని ప్రజాసమూల కార్యముల నర్చుచు ప్రజావిరుద్ధ కార్యముల నెదిరించవలెను. ఎన్నికలు సమీపించుచున్నవి. 7 నెలల నుంచి జస్టిసుపక్షమువారు సంస్థలన్నిటియందు అధికారము వహించియున్నారుగదా! వారి పరిపాలనను వీక్షించియే యున్నారు! కాన వారికి కొంత కాలము నెలవొసంగి కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొని వారు జేయ నున్న ప్రజాసేవ గమనించుడు! కావున కాంగ్రెసు పక్షమునకే వోటుజేయుదు రని దలంచెదను.

ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు

కాంగ్రెసు పక్షమును బలపరచుచు ప్రజలపక్షము వహించి ప్రభుత్వముతో ముఖాముఖి పోరాడుటకొక సరాజ్య పక్షము తప్ప వేరొక పక్షమునకు సమరతయు ఉద్దేశమును లేదని పల్కి అందులకు దృష్టాంతముగ కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనులో జేరినవిషయ మహాత్మునికి సన్మానప్రత్యయము సమర్పించుటయు మున్నగు విషయములను వివరించిరి. ఆర్థికముగ నగర పరిపాలనసభ మిక్కిలి క్షీణపరిస్థితులలో నున్నది. ప్రస్తుతము 150 లక్షల రూప్యములు కార్పొరేషనువారు రుణపడి యున్నారు. పట్టా సౌకర్యములో అత్యల్పములు. కావున ఈ స్థితిగతులు మారి ప్రజాసౌఖ్యము చేపూరుటకు ఒకేమార్గము గలదు. అయ్యది కాంగ్రెసువారికి వోటుజేసి కార్పొరేషను కనువులు! దేశీయకళల నుద్ధరించవలెనని, విద్యాసంస్థలు జాతీయములుగనొనర్పవలెనని కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనులో ప్రవేశింపవలెను. స్వరాజ్యము నాశించినచో శ్రీబుర్రా సత్య నారాయణగారికే వోటు జేయవలెను.

కృష్ణస్వామి అయ్యర్ గారు

జస్టిసుపక్షముయొక్క న్యాయరాహిత్యమును సభ్యులెల్లరకు నచ్చునటుల విశదపరచుచు వీ క్రిందియంశములమాట్లాడిరి. చెన్నపురి శాసనసభలో డా॥ సి. నరేశమునలియారు గారు మాట్లాడుచు బ్రిటిషుప్రభుత్వపు పునరులు కదిలింప బడి ప్రభుత్వమునకు గొప్పముప్పు సంభవించుననుకురి ఈ రాజధానియందలి బ్రాహ్మణేతరపక్షము నిరాకరణవాదుల నణచుటకు తోడ్పడి ప్రభుత్వమునకు మహాపకారమొనర్చెను. బ్రిటిషు రాజ్యమును హిందూదేశమందు సుప్రతిష్ఠితముగ నొనర్చెను. అని పల్కిరి. దేశస్వాతంత్ర్యమునకు పోరు దేశక్షులను పలుకష్టముల పాలుగావించి పరప్రభుత్వమును బలపరచుట న్యాయమా? యని ఉపన్యాసకులు ప్రశ్నించిరి.

విదప కార్పొరేషనువారు చెచ్చించు వివిధవిలుములను జమాఖర్చులతో సహా విశదీకరించి ప్రజలదృష్ట్య మెట్లు దుర్వ్యయ మొనరింపబడుచున్నదో తెలిపిరి. ఒక కార్పొరేషను కమిషనరుకు వారిసిబ్బందికిని, వారిమోటారుమైదలకు, పెట్రోలకు మొత్తముగా రు 86 వేలరూప్యములు ఖర్చుచున్నవి. అట్టిస్థితిలో కార్పొరేషను రాజకీ ఖర్చునకు చాలవని పన్నులు వృద్ధిజేయుట సరి గూ? దుర్వ్యయమును తగ్గించుట సరిగూ? ఇట్టి అక్రమవిషయము లంతరింపవలెనని దీవజనులకు తోడ్పడునట్టియు, త్యాగమునకు వెనుదీయని యిట్టి కాంగ్రెసు వారికే వోటుజేయవలెను.

సాఫీమహమ్మదుగారు స్వరాజ్యసత్యతనుగూర్చియు, జస్టిసుపక్ష అక్రమప్రవర్తనను గురించియు, కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనుకు వెళ్లు నవసరమును గూర్చియు నుపన్యసించిన విదప సభముగింపబడెను.

కొచ్చిన శాసనసభ

బడ్జటు చర్చ

(ప్రశ్నోత్తరాలేఖ)

కొచ్చిన శాసనసభ బడ్జటు సమావేశము జూలై 27 న తేదీన ప్రారంభమైనది. కొచ్చినదివాని రా॥ బి॥ టి. ఎస్. వారా యనయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ సభ్యురాలు శ్రీమతి టి. కె. మాధవమ్మగారు యితర సభ్యులందరు వచ్చి యుండిరి.

శ్రీ త్రాగా వచ్చిన అధ్యక్షుడును యితరసభ్యులు కొందరును రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొనిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అధ్యక్షుడు ప్రారంభమునం దుపన్యసించుచు వహారాజా గారు సభ్యులకంపిన ఆహ్వాన పూర్వకమున సందేశమును బోధి, ప్రజాప్రతినిధులును, ప్రభుత్వ ప్రతినిధులును, ఆసభలో అన్యోన్యతగలిగి కార్యభారము నహింతురని నమ్ముచున్నామని చెలిపిరి. ప్రతివారును తమ బాధ్యతలను గుర్తించి సభాకార్యక్రమమునందు గౌరవపూర్వకముగ మెలంగవలెనని గోరెను. తాను అనుభవము లేనివాడనుటచే యికముందు తగిన అనుభవమును సంపాదించ దలంచెను. సభవారు చాల కార్యక్రమము జరుప వలసియున్నది. వ్యవధి యట్లే లేదు. ఆదాయవ్యయముల గూర్చి విచారించుటకును, సభ్యులు పంపిన ప్రశ్నలకు తరచు లిచ్చుట తోడనే కాలము తీరును. శాసనసభ్యులకిగిన ప్రశ్నలలో చాల ప్రశ్నలకు తరచు లిచ్చుట కష్టసాధ్యమయ్యెను. వ్యవధిలేకుండుటచే అనసరమగు సమాచార మంతయు తెలిసికొనుటకు వీలులేకుండెను. ఆయినను ఆయాశాఖాధికారులు చాల ప్రయాసపడి తెలుపగలిగినంత తెలిపిరి. అని జెప్పి నాటికార్యక్రమము ప్రారంభించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

సభ్యులువేసిన ప్రశ్నలకు వివిధపరిపాలనా శాఖాధికారులు తగురీతి ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. కాని కాని ప్రప్రథమము ప్రశ్నకే సరియగు జవాబురాకుండుట శోచనీయుము. త్రిమారువద్ద, అనపేరాలో కుష్టరోగశరణాలయము స్థాపించుటకు మహారాజావారెప్పడు అంగీకరించిరి. అని ఎ. డి. నేలముగారు ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారికి రాజాగారికి జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు బయల్పెట్ట వీలులేదని జవాబు వచ్చెను. ఉత్తరముల డెలుపుటకు వీలులేదు గనుక తేదీగూడ డెలుపరాదనిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు ఆదాయవ్యయ పట్టికను వివరముగ ప్రకటించెను. అధ్యక్షుడు ఆర్థికసభ్యుడు వివరముగ బోధించుచు కొనియాడిరి. అంతనాటికి సభ ముగిసెను.

రెండవనాటిచర్చ

రెండవనాడు సభ సమావేశమయినపుడు ప్రభుత్వమువారి ఆయుర్వేద వైద్యశాలగూర్చి, జెయిల్లో నీతి బోధగూర్చి మునపలు నిశానుకముగూర్చి ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

బడ్జటు చర్చ

పిమ్మట బడ్జటు లెక్కలలో కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించబడెను.

ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రయాణఖర్చులు బ్రిటిషు ఇండియాలోకన్న హెచ్చుగా నున్నందున తగ్గించవలెనని సి. అయ్యత మిననుగారు ప్రతిపాదించిరి. విద్యాశాఖవ్యయమును తగ్గించి, ప్రైవేటువిద్యను నిర్బంధించవలెనని ఎం. క్రిష్ణను మిననుగారు ప్రతిపాదించిరి. మత్తమచేరి మునిసిపాలిటీవారికి ఎలక్ట్రిక్టిటీ దీపములకై రూ 55000 గ్రాంటీయ రాదనిరి. ఎ. శంకరపుడనుగారు గూడ అట్లే నూచించిరి. అడవిలో ట్రాము వేయు మార్గములను యెత్తివేయవలెనని యు. వి. య్యచ్చక్రి చికిత్సల మానివేసి ఆయుర్వేదము ప్రోత్సహించవలెననియు, వైద్యశాఖల ఖర్చులను తగ్గించవలెననియు, పన్నులిప్పటికే యధికముగనుండుటచే యింకసధికము జేయవలదనియు, విద్యుద్దీపములు మున్నగు భోగములకింద ధనము వెచ్చించినచో తలగు రూ 7-8-0 పన్ను యిచ్చుచున్న పేదప్రజలు భరింపజాలరనియు, ఎ. బి. నేలముగారు మున్నగు సభ్యులు చెలిపిరి.

ప్రభుత్వమువారు తమ సలహాలను మన్నించినచో ఉద్యోగేతరసభ్యులు తప్పక సహకారమొనర్చెదరు. ఇది వరకు దీని నులందరు ఆదాయముకన్న వ్యయముధిక మగుచున్నదని జెప్పుచువచ్చిరి గాన శ్రద్ధవహించవలెను. అని సి. ఎ. ఓనగారు

దుపన్యసించిరి. విద్యాశాఖయందేమి ఖర్చు తగ్గించినచో జూనించి చేయవలెనని నూచించెను. ఇప్పటి వరకు ప్రోత్సహించబడుచుండిన విద్యాశాఖను ఒక్కసారిగా నిలిపివేయుట నష్టదాయకమనిరి. ఫారస్టు శాఖలో ఖర్చు తగ్గించమనిరి.

తీర్మానములు

కేంద్రసహకారసంస్థ స్థాపించుటకై రూ 5000 గ్రాంటు చేయవలెనని ఎ. శంకరపుడనుగారు తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. ఎస్. ఎఫ్. న్యూనెనుగారు బలపరచిరి. రూ 1000 తగ్గించవలెనని ఒకరు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సి. ఎ. ఓనగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి.

మూడవనాటి చర్చ

నేటి ప్రశ్నోత్తరములలో 1921 సం॥ ప్లేటునుగూర్చి జరిగిన ఎకనామికు సర్వేరిపోర్టు ప్రకటింపదగ్గవగావని తెలిపెను. ఎ.కె. ఎస్. న్యూనెనుగారు, తాను ఆయవ్యయపట్టిక గూర్చి అంత నిరాశలేదనివాడగా నని జెప్పెను. మరంచెరి విద్యుద్విచ్ఛింబులును, హార్బరువిధానమువలన లాభముండునని జెప్పెను. విద్యాసంస్థకు ధనసహాయము తగ్గింపరాదని చెలిపెను.

మరంచెరి ప్రతినిధియగు ఎస్. ఎస్. కోడగుగారు విద్యుద్దీపములకు యేర్పరచిన రూ 25,000 అనగిరిలో ఆరోగ్యవైద్య విధానములకు వెచ్చింపగోరెను. అనారోగ్యముచే నచ్చట ప్రజలు చాల హింసబడుచుండ యితధనము భోగములకై వినియోగింపరాదనెను. కొబ్బరిపంటకు నాశనకరమగు జాడ్యము సంభవించుటచే తన్నివారణోపాయముల చూడమనెను. వివిధశాఖలలో మితవ్యయవిధానము నూచించుటకు ఒకసంఘము నేర్పరచగోరెను.

కె. మాఖ్యూగారు పంచముల కెక్కువ యాదరణ జూపవలెననెను. నిమ్మజారి యభివృద్ధికై రూ 7500 లు చాలరు. అన్ని నూతులు, చెరువులు వారికందునడిగ జేయవలెను. మద్యపాన నిషేధపు తీర్మానము జేయవలెను. జెయిల్లో నీతిబోధనసతి యేర్పరచవలెను. అని చెలిపిరి.

*** * * * * *

బడ్జటుపై చర్చ

కొచ్చి, జూలై 26:— కొచ్చి శాసనసభ ఉదయం 11-30 గంటలకు నేడు సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నలకు జవాబు లీయబడిన బిడ్డ బడ్జటుపై చర్చ తిరిగి ప్రారంభింపబడెను. నిన్ను నేడును అసభికారులు చెల్విన విషయములను గురించి అధికారసభ్యులు స్థితిగతులను మువ్వక్తము జేసిరి. తదనంతరము సాధ్యమైనంత త్వరలో సంస్థానపు లెక్కలను 1079, 1083 సంవత్సరములందువలె బ్రిటిషు సర్వీసు నందున్న అధికారిచే పరిశ్రాధ్యము అడిట్టు చేయించుటకు యేర్పాటు గావించవలసినదని గోరుచు సి. అయ్యత మిననుగారు ఒకతీర్మానమును బ్రతిపాదించిరి.

ఎర్నాకులం, జూలై 30:— ఇడవంకను వద్ద సముద్రము బడ్జటు గోసివేసి భూములను బాసచేయుట లాండు రివిన్యూ పనులరయితుల శాసనప్రయోగము మొదలగు విషయములను గురించి నిన్న కొచ్చి శాసనసభయందు ప్రశ్నలు వేయబడెను. దినమందంతయు బడ్జటుపై సామాన్య చర్చజరిగెను. సి. అయ్యత మిననుగారిచే నోటీసు తీయబడిన తీర్మానముపై చర్చజరుగలేదు. అసభికార సభ్యులు వారివారి ప్రసంగములను బరిపూర్తిగా వింటున బిడ్డ, దివాను పేషెరు, విద్యాశాఖ డైరెక్టరు, మేజిక్లు శానిటరీ ఉద్యోగియు అసభికారులు చెల్విన కంప్లెయింటులను గురించి సమాధానముల నొసంగిరి.

ప్రశ్నలకు జవాబీయబడిన బిడ్డ అటవి, వ్యవసాయశాఖాధికారులు వారివారి శాఖలకు సంబంధించిన విషయములకు నేడు జవాబిచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 12-కి 3-8-0

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములలోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మాడు భేదములు గలవు.

కాన, తామర, తీట, ఏనుగగజ్జ మొదలగునవి గలవారందరు ఈ తైలమును ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కుదు. పుండు పడదు. వెలస్వము ఫలమధికము.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కలకత్తా మేయరు చదవి

మహమ్మదీయులలో తగినవారు లేరా?

మహమ్మదీయుల సమాధానము

కలకత్తా, జూలై 30:— గాంధీమహాత్ముడిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. "ఆంగ్లేయసంఘమువారెటుట నేనుపన్యసించినదాని కపార్థములు గ్రహించినటుల మాలానా అబ్దుల్ కలాముఅజదు గారు చెలిపిరి. ఆయుపన్యాసము నేనిచ్చినటులే ప్రకటింపబడినను దానినుండి చాల యపార్థములు గ్రహింపబడినవి. అట్టియపార్థముల కవకాశమున్న పనియూహించుటలేదు. కలకత్తా మేయరుచదవి నలంకరించుటకు మహమ్మదీయులలో తగినవారు లేరని నేను నిశ్చయించునటులును, మాలానాఅబ్దుల్ కలాముఅజదుగారుగూడ నట్లే యూహించినట్లును కొందరు మహమ్మదీయులు నాయుపన్యాసమునుండి యూహించెరి.

నాయుపన్యాసమం డెట్లు స్ఫురించినను, నేనుగాని, అజదుగారుకాని మహమ్మదీయులందు న్యాయబుద్ధిగలవారు సమర్థులులేరని యెన్నడు నూహించలేదు. అజదుగారిసలహా నాకు నచ్చక పోయిన యెడల ను హృద్వా ద్విగారి యభ్యర్థిత్వము నే బలపఱచెడివాడను. ఏలన, సహాయాధ్యక్షుడుగానుండి, యాయన తడున్నత పదవిని సమర్థతతోను న్యాయబుద్ధితోడను నిర్వహించెనని వింటిని. (అ. ప్రె.)

బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువు

యుపన్యాసము

కలకత్తా పౌరసభ

తీవ్రమగు యాక్షేపణము

కలకత్తా, జూలై 30:— నేటిసాయంకాలము బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువుయుపన్యాసమువలన గలిగిన రాజకీయ పరిస్థితులను విమర్శించుటకు అల్పర్తు భవనమందు ఘనమున సభజరిగెను. సభకు కలకత్తా మేయరును స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడునగు జె. యమ్. నేనుగు ప్రగా రధ్యక్షతవహించిరి. సభా భవనము క్రిక్కిరిసినట్లుండెను. పురప్రముఖులును, స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులును సభయందు పాల్గొనిరి. బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువు యుపన్యాసము తీవ్రముగ నాక్షేపించబడినది. తదుపన్యాసమునకు సమాధానముగ నాంగ్లవస్తువులను బహిష్కరించుటకు సలహా చేయబడెను. స్వరాజ్యపక్షము మఱింతలబముగ నుండుటకు ప్రబోధింపబడెను.

జె. యమ్. నేనుగు ప్రగారు మాట్లాడుచు దేశబంధుని గీర్తించి, క్లి శీలగువారి కార్యమును సంపూర్ణము గావించుటకు ప్రజలను స్వరాజ్యపక్షమున కెట్టి సంకోచమును లేకుండ చేయూత నొసంగవలెనని ప్రబోధించిరి. 1921 లో సహాయోద్యమము విజృంభణమువలన గలిగిన సంవర్షములను గనుండు. రీడింగు ప్రభువు రాజీచేసుకొనుట కంతయో ప్రయత్నించెను. కాని యాసంధి ప్రయత్నములు భగ్నమాయెను. ప్రభుత్వము నిర్బంధములను తీవ్రముగ కొనసాగించిరి. మహమ్మదీయుగూడ నిర్బంధించిరి. ఇంత జరిగినను మితవాదులుమాత్రము పాపము ప్రభుత్వమును విడక, నిరంకుశాధి కారులకు వశపర్తులయ మెలగుచుండిరి. దేశబంధుఁ డిదియంతయు గ్రహించి శాసన సభలనుండి మితవాదుల నావలనుంచి వంగరాష్ట్రముందు, మధ్యరాష్ట్రముందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును నిర్మాణమొనర్చెను.

బర్మిన్ హెడ్డు యుపన్యాసము చాల యాక్షేపణీయముగనున్నది. 1926 వ సం॥ దేశమునకు పరిశ్రాసంవత్సరముగ నుండునని దానుగారు తాను చనిపోకముందు చెలిపిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ నిర్మాణము మొనర్చినమాత్రమున స్వరాజ్యమురాదని తనకు తెలియును. కాని దానిఁ బంపినపుడు ప్రభుత్వమును తమ ప్రత్యేకాధికారమువలన నడుపవలయును. అప్పుడు శాసనసోల్లంఘనము దగు సమయము వచ్చుననిరి.

పిమ్మట వడు హుస్సేనుగారు (స్వరాజ్యవాది) విహి కోధుల గోలకు స్వరాజ్యవాదులు చెవులాగెరనియు వారి విధానమును వదలి మఱియొక పక్షమున జేరరనియు బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువు యుపన్యాసమునకు సమాధాన మిచ్చుటకు యువకులందఱును స్వరాజ్యపక్షమునకు సహాయ మొనర్పవలెననియు నుడివిరి?

పిమ్మట హేమంతకుమారసర్కారుగారు ప్రజలను ప్రబోధించి గ్రామ పునర్నిర్మాణము వెంటనేవలయుననిరి. నరులు హక్కులై విజయకృష్ణవోసుగార్లు శాసనోల్లంఘనమునకు సిద్ధపడవలయుననిరి. ఏలన స్వరాజ్యము చెప్పున దదియే యనిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలు

స్వామి శ్రద్ధానందగారి ఉత్తరము

1. కాంగ్రెసు క్రీడును ముఖ్యముగా మార్చవలెను. అధినివేశములకుగల సంపూర్ణస్వరీపాలనమును వెంటనే భారతదేశమున కొనగవలెను.
2. సాలుచందా భగ్ రూపాయికి మించగూడదు. నగదుగానేయుండవలెను. నాకు ఖద్దరుపై గాఢతమును అభిమానముకలదు. కాని దానిని ధరింపనొల్లనివారుగూడ ఆకారణమున కాంగ్రెసుసభ్యులకు అనర్హులుకాగూడదు.
3. ఇటుల చందాను మార్చినపిమ్మట అన్ని పక్షములవారిని ఆహ్వానించి కాంగ్రెసుసభలోనే రాజకీయ విధానమును శాసనసభలకు గూడ నిర్ణయింపవలెను. అప్పుడేదో యొకపక్షమువారు మాత్రమే కాంగ్రెసుప్రతినిధులని నుడువ నవసరముండదు. అటుల జరిగినచో నేను ఖరల కాంగ్రెసుకు శక్తివంచన లేకుండ నేవచేసెదను.
4. శాసనసభలలో విధానముల సహాయపద్ధతియుండవలెను. దేశమున ప్రజలకు హక్కులయం దా సక్తిని కలగజేయవలెను.
5. ఇప్పుడు శాసనసభలకు ఆందోళనము లేవు మరేదియును సాగదు. దానివలననే ప్రజల కర్మ తగూడకలుగును.
6. శాసనోల్లంఘనమునందే పద్ధతిని, పన్నులను చెల్లించకుండటము గూడ నేనామోదించజాలను. అందులకు దేశీయులందరను సంసిద్ధులు కావలెను. ఇప్పుడు ప్రముఖులే సంసిద్ధులుగా లేరు.
7. నేను విదేశబట్టలను బహిష్కరించుటయే గాక విదేశీ వస్తువుల నన్నిటిని గూడ ఛాలవకు బహిష్కరించితిని. ఈ బహిష్కరణమును మెచ్చుగా సాగింపవలెను.
8. నేను సన్యాసినిగాన ఎన్నికలకు నిలువనొల్లను. శాసనసభలకు కాంగ్రెసుపక్షమున వెళ్లగోరువారు మంత్రిపదవుల నంగీకరించినచో గాని కార్యసిద్ధి కలుగజాలదు.
9. రిడింగు బర్మను హెడ్ ప్రభువుల సంభాషణను నిష్ఫలమైనచో శాసనసభలలో ఆర్థిక పత్రములను తిరస్కరించు చుండుటయే కర్తవ్యము.
10. నేను బిసెంటుగారిచట్టమును చదువలేదు గాన ఏమియును తెలుపజాలను.
11. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్భాగ విధానము కొరకు దేశమున శ్రద్ధగా పనిచేయుండలేదు.
12. కాంగ్రెసువారికిని యితర పక్షములవారికిని అభిప్రాయ భేదములు చాల ప్రబలముగా నున్నవని నేను తలంపను. ఆయాపక్షముల నాయకులు ప్రతిష్ఠాకొరకును నాయకత్వము కొరకును చూచుకొనక సద్బాధవమ్ముతో పనిచేసినచో సమరస భావము తప్పక కలుగును.

జి. ఎన్. కవర్తిగారు

1. కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చవలెనని లేదు.
2. సాలు చందా వరకును మరికొన్ని వరకులనుగూడ రద్దుపరచవలెను. కేవలము ధనరూపము చందాయే అందరికిని యుండవలెను.
3. వెనుకటివలె కాంగ్రెసు మరల రాజకీయ సంఘముగా మారినచో నేను దానిలో చేరి పనిచేసెదను.
4. వెనుక లోకమాన్యుడు ఏర్పరచిన యథానుకూల సహకార పద్ధతి నేను అవలంబించుటయే అవలంబింపవలెను.
5. మనదేశమున శాసనసభలకు ఆందోళనమును సాగించుచు బ్రిటు దేశమునందును అధినివేశములందునుగూడ ప్రచారమును గావించుచుండవలెను. మనదేశమున మాత్రమే పనిచేయుచుండిన చాలరు.
6. శాసనోల్లంఘనమునకును దానిలో కడమెట్లు పన్నులను చెల్లించకుండు పద్ధతినిగూడ దేశీయులు సంసిద్ధులుగానుండలేరు.
7. విదేశబట్ట అసగా ఏమో ముందు నిర్ణయింపవలెను. స్వదేశీ ఉద్యమమును నేను ప్రోత్సహింపలేదను.
8. నేను స్టేటు కాన్సిలులో సభ్యుడనుగా నున్నాను. సుగ్రహస్థైర్యముల శాసన సభకునే నన్ను దైన నిలచివుడు నన్ను ఎన్నుకొనినచో శాసనసంఘసభ్యులు హెచ్చుమంది నాకుతోడ్పడునెడల నేను మంత్రిపదవిని స్వీకరించెదను.
9. యథానుకూల సహాయపద్ధతియును ప్రతికూల చట్టములకు ఆవరణమునుబట్టి ప్రతిఘటనమును గూడ నుండవలెను.

- ఒక్కొక్కసారి ముఖ్యములగు యిబ్బం దుల లో కొన్నిటిని తీసికొనుచుండగలను.
10. పన్నులను ఎగ్జెక్యూటివ్ సమయానుకూలముగా అప్పుడప్పుడు జేరరించుచుండవచ్చునుగాని దాని నవలంబించుటకు మాత్ర మిది అవసరముగాదు. అది కడపరిమెట్టు.
 11. నిర్భాగవిధానముగా ఖద్దరు వ్యాపకముమాత్రమే యైనచో స్వరాజ్యపక్షమువారు శ్రద్ధగా పనిచేయ లేదనియే చెప్పదగదు.
 12. భిన్న పక్షములకు సామరస్యము కలిగించుటకు మెలకువగా పనిచేసినచో అది అసాధ్యముకాదు. చాలవిషయములలో కలిసి పనిచేయుట కవకాశము కలదు.
- (బోంబే క్రానికలు.)

శ్రీరామ మిడిల్ స్కూలు

మాధవరం (యర్నగూడెం తాలూకా)

మాగ్రామమున యిదివరలో కొందరి సహాయమున శ్రీరామ మిడిల్ స్కూలు అను పేరుతో బోకలోవరు ఈకండరి స్కూలు స్థాపించబడి యుండెను. ఇప్పటికి మూడు సం॥ములు జరిగి దినదివాభివృద్ధిని సాంచుచున్నది.

ఈ తాలూకాలో ఈ గ్రామం పెద్దగ్రామం అయివున్నది. ఇంగ్లీషు విద్యాభ్యాసముందు ఆసక్తిగల చాలామంది మిలిటరీ ఉద్యోగస్థులతో కూడిన గ్రామం అయివున్నది.

ఇటీవల జరిగిన జర్మనీయుద్ధమునకు విశేషించి సిపాయిలను పంపిన గ్రామములలో ఈ గ్రామములో నిది మొదటి గ్రామం. యుద్ధములో సహాయం చేసినందున ఈ గ్రామంలో సర్కారు వారివల్ల విమోచితంగా స్తంభము నేయబడినది.

ఈ గ్రామమునకు చుట్టుపట్ల సుమారు 12 మైళ్లదూరము లోవున్న లోవరు ఈకండరి స్కూలులేదు. నిడదవోలలో వున్న ప్పటికి మధ్య ప్రకృతివల్ల వెళ్లుటకు వీరంతమాత్రము లేదు.

ఈ పరిస్థితులను తలెయచేస్తూ ఈ స్కూలును బోర్డులో కలుపుకోవలసినదని క్రియద్యక్షేవ. నలు ఆఫీసరుగారు మ-రా-శ్రీ రామరావుపంతులుగారివద్ద విమోచితంగా దాఖలుచేసి యున్నాము.

వారు డిప్రెండ్రుబోర్డులో చేర్చుకొనుటకు శిఫార్సుచేయించినట్లు కూడా వినియున్నాము. అయినను బోర్డువారు ఈ పాఠశాలను తమబోర్డులో తీసుకొనకుండుట కోరవలయును. ఈ స్కూలు లో త గి న మూ ల ధ న ము ఖర్చిచెరు లేనందువల్ల ఈ స్కూలు తీసుకొనక వైవిధ్యములలో బోర్డు ఇంతకంటే అనుకూలించు వేరొక స్కూలును బోర్డువారు అంగీకరించుటకు ఏర్పాటుచేయుచున్నట్లు విన్నాము.

విద్య వ్యాపించుటకు ఆలోచించవలసినదేగాని ద్రవ్య విషయమైన విచారణ యుక్తముగాదు గాన ఇప్పుడైనను బోర్డువారు మాగ్రామ స్కూలు పరిస్థితులు గమనించి న్యాయమైన సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

ఈ పాఠశాల స్థాపించి యిప్పటికి మూడు సం॥ములు జరిగినది. ఉపాధ్యాయులు అతి శ్రద్ధాదీక్షలతో విద్యార్థులకు విద్య గరవుచుండిరి. విద్యార్థులు యితర గ్రామములనుండి వచ్చి చేరుచున్నారు.

కొందరు మెంబర్లు తిరిగి కొంతకాలము (మూడు సం॥ రములకు తక్కువకాకుండా) అందుల లాభనష్టములు వహించి దీక్షతో పాఠశాల నడుపుటకు పట్టుదలతో పూనుకొని యున్నారు.

ఈపాఠశాలకు లోగడ సుమారు 2 సం॥ రముల క్రిందట ఈ గ్రామకాపురస్థులను ప్రస్తుతం చెన్నపట్టణంలో వున్న మ. రా. శ్రీ దాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం. గారివల్ల సం॥ రమునకు (రు 1000 లు) వెయ్యిరూపాయిలొకడ నచ్చేనట్టి ప్రతిసంవత్సరము కాశ్యోతపు చందాగా యిచ్చినామని వాగ్దత్తముచే ఆ ప్రకారం యిచ్చుచుండిరి.

ఈ పాఠశాలయందు ప్రతిరోజున స్కూలు ప్రారంభం లోను, విడుచునప్పుడున్న దైవప్రార్థన జరుపుటకున్న ప్రతి శనివారం సుమారు 2 గంటలు (ఉదయ)కాలం దైవతత్వవిషయమైన బోధ జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయడమయినది.

ఆధంట రామమూర్తి

ఉపాధ్యక్షుడు

మధ్యరాష్ట్ర నియోజకవర్గసభ

మంత్రిపదవులను శాసనసభ్యు లంగీకరింపవలయును సంస్కరణములు దీనివేయుటకు పూర్వము, మఱల ఎన్నికలు నడుపుడు

నాగపురము, జూలై 30:—సర్ హరిసింగ్ గౌరు, నియోజకవర్గము మొదలగువారిచే సమావేశపఱపబడిన నియోజకవర్గసభ విజ్ఞాపియ్యా టెక్నికలు భవనమున జరిగెను. సభకు వచ్చినవారిలో సర్ జి. యమ్. చిట్టావీసు, సర్ బి. కె. బోసు మొదలగు ప్రముఖులుగలరు. వెనుక మంత్రిగానున్న యస్. యమ్. చిట్టావీసుగారు సభ కగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సుమారు 800 మంది నియోజకులు సభకువచ్చిరి. అయిదు జిల్లాలవారొక్క కరిని తమ ప్రతినిధిగా బంపిరి.

సభా ప్రారంభమున డి. వి. దేశముఖిగారు సభ కల్ప సంఖ్యకులు వచ్చిరియు, ప్రాతినిధ్యము చాలవనియు, ప్రకటన విరివిగా జరుగలేదనియు నూచించి సభను మఱొకమాటు జరుపుటకు గోరిరి. దానిపై చర్చ సుమారు 8 గంటలకాలము జరిగెను. పిమ్మట నాటిర్వాసము ద్రోసివేయబడినది.

అప్పుడు సర్ చిట్టావీసుగారు, సభా ప్రాతినిధ్యము చాల కఠోరమునను, సర్వపక్షసమ్మతముగ తీర్మానములు చేయుట కీసభగావింపవలెననిరి. ఆ తీర్మానము లేవన (1) జాతీయమహాసభవారు తమ విధానమాలములను మార్చుకొని యెల్లరకు తా వాసరనెడల నన్ని పక్షములు కలిసి దానియం దైక్యమంది పని చేయుట (2) దేశీయమహాసభవారిచే దేశమయొక్క యాశయముని నిర్ణయించిన దానిని సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించునటులన్ని పక్షములను ప్రబోధించుట (3) బర్మిక్ హెడ్డు ప్రభువు భారతదేశము నెట్టి వరతులు లేకుండ సహకారముచేయగోరుచు, తాము మాత్ర మెట్టి యవకాశములను గల్పింపకుండుటను జెల్లడిచేసిన యుపన్యాసము నా త్రేపించి, దేశక్షేమము ననుసరించి శాసనసభలందు ప్రతినిధులు మంత్రిపదవుల నవసరమునో కార్యనిర్వాహకవర్గమందుండి స్తంభన మార్గముల ననుసరించుటకుగాను స్వీకరించుటకును.

పిమ్మట, శాసనసభలందు ప్రజాప్రతినిధులుగానున్నవారు తమంతట తాము మంత్రిపదవుల నంగీకరించు బాధ్యత వహింపనిచో, ప్రభుత్వమైన ప్రజలు తమ పక్షముననున్నటులూహించి సంస్కరణములను రద్దు చేయుటకు పూర్వము, శాసనసభకు విరమించి క్రొత్తయొన్నికలను సాగించవలయునను తీర్మానము ప్రతి పాటింపబడి యామోదించబడినది. (అ. ప్రె.)

లక్కవరము సెంటరు ఉపాధ్యాయుల సభ

ది 25-7-1925 సం॥ తారీఖున లక్కవరము సెంటరులోని యుపాధ్యాయులు లక్కవరము బోర్డు యొలిమెంటరీ స్కూలులో సమావేశమై గావించిన తీర్మానములు.

(1) 1925 సం॥ రం మార్చినుండి యేలూరు తాలూకా బోర్డునుండి యర్నగూడెం తాలూకాబోర్డు వేరై పరిపాలన మొనర్చుచున్నప్పటికిని యీ ఏప్రియల్ మొదలు 4 నెలలనుంచి యీబోర్డులోని యుపాధ్యాయుల వేతనములు యీ ఏప్రియల్ మొదలు 4 నెలలనుంచి ముట్టుకున్నందుకు మిక్కిలి చింతిల్లుచు యికనైనను వెంటనే నిర్వహింపబడు యిప్పించుటకున్న యిక్మిదట ప్రతి నెల జీతములు, యేలూరు తాలూకా బోర్డులోవలె ప్రతి మరుసటి నెల 15 వ తేదీలోగా ముట్టి యేర్పాట్లు చేయించుటకున్నా క్రియార్నగూడెం తాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటుగారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(2) 1924-1925 సం॥ రములకు యేలూరు తాలూకా బోర్డులో కలసియున్నప్పుడు యిప్పించిన లెంపరకీ యలవెన్ను, మార్చి 31 వ తేదీతో అంత్యమైనది. కనుక యేలూరు తాలూకా బోర్డులోవలె నీ తాలూకాబోర్డులో గూడ 1925-1926 సం॥కు గూడ ప్రతి ఉపాధ్యాయునకు రు 4-0-0 నొ॥న యలవెన్ను యిప్పింపవలసినదిగా శ్రీ యర్నగూడెం తాలూకాబోర్డువారి నీసభవారు యేకగ్రీవముగా కోరుచున్నారు.

పి. వి. సుబ్బారాయుడు,

కార్యదర్శి.

బర్మా శాసన సభలందు ప్రతిష్ఠాభవము

బర్మాయందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వము సాగుచున్నదను భ్రమ బోగొట్టవలయును

రంగూను, జూలై 30:—బర్మా జాతీయసంఘముందు శాసనసభా బహిష్కారవాదులందు డెయింగు పూర్వాయన నొకపక్షము శాసనసభలలోనికి బోవుటనుగూర్చి చర్చించుట ట్టిబెటన్ సమందు ప్రత్యేకముగ సభ నాహ్వానించును నొక ప్రకటన బ్రకటించిరి. ప్రకటనయందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నిరంకుశత్వము నభివృద్ధి నొందించునని చెబువబడినది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నచ్చిననాటినుండియు నిర్బంధము లెక్కువ యాయెను. అదిగాక ఇంగ్లాండ్ ప్రభుత్వము తదితర రాష్ట్రములందు కలిగిన సంవర్ధములనుబట్టి హైందవమంత్రియగు బర్మిక్ హెడ్డు ప్రభువు సంస్కరణములు బర్మాయందు బాగుగా పనిజేసినవని నడుపుటచేతను భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చునెడల బర్మాయ సరకునేమియు యారకుండుటయో లేక క్రానుకాలనీగా మార్పుటయో జరుగునని భయమునున్నది. కావున వెంటనే శాసనసభలందు ప్రవేశించి నాటిని భగ్గు మొనర్చు ప్రయత్నములు సలుపవలయును. శాసనసభా ప్రవేశమొనర్చు పక్షము గూడ నీజాతీయపక్షముం దొక భాగముగానే యుండును. దానికి హామీయూ సమయముని జేరిడబడును. శాసనసభలు ప్రారంభించినతోడనే యా సంఘమువారిక పరిపాలనావిధానమును తెలుపుచేసి సభయందుంచవలెను. ప్రభుత్వము దానిని నిరాకరించుచో ప్రభుత్వమార్గములనందించి శాసనసభలద్వారా ప్రభుత్వమును సాగింప వీలులేకుండ చేయవలయును. కార్మిక పక్షముతో స్నేహము గల్పించి కొని పార్లమెంటులో బర్మా పక్షము నహించు ప్రతినిధులను నిర్ణయించుటకును వారివలన ప్రభుత్వముచే నీయబడు యాద్యోగములను విరుదులను విందులను స్వీకరింపవని ప్రతిజ్ఞకొనుటకును గూడ నాపక్షము వారు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాల గవర్నరుకు సన్మానము

భూమిపన్ను హెచ్చుచేయుటను గూర్చి ప్రసంగించుట

యోట్టూరు, జూలై 30:—బుట్టానాజిల్లావాసులు గవర్నరుకు సర్ మాంజేరు బట్టరుగారికి సన్మానమొసంగిరి. దానిని గవర్నరుగా రంగీకరించుచు కనయందు కొంచెల కుండు స్నేహ భావమే గాక, ప్రజలకు ప్రభుత్వమును చేరవలయునను యూహాపూరిత గలదని స్పష్టపడుచున్నదనిరి.

భూమిపన్ను హెచ్చుజేయుటను గూర్చి మాట్లాడుచు చాల వ్యతిరేకాభిప్రాయము ప్రబలించినందున, నయ్యది కొంతటి వ్యక్తుల యసంతృప్తియేగాక పునరుద్ధునుడివిరి. బీరారు శాసనసభ్యుల సంఘమువారి విషయము దీర్ఘముగ నాలోచింతురనియు, కాని యీ హెచ్చుజేసిన శిస్తు ప్రభుత్వము ప్రోత్సహించుట లేదనియు, మజల కైతులకే వివిధ విధములను పయోగమునకు వచ్చుచున్న దని వారు గ్రహించు తురనియు, నాలాభములను గ్రహించి యికముం దట్లు హెచ్చుశిస్తు నకు గినియరనియు నూహించు చున్నారనిరి. (అ. ప్రె.)

మహంది ఉత్సవము

శాంతముగ జరిగెను

ముల్తాను, జూలై 30:—ముల్తానుయందు మహంది ఉత్సవము శాంతముగ గడచెను. ముందు జాగ్రత్తకొరకై పంచాబు పోలీసువారు కెండు పంచాబుటాలములను డెప్పించిరి. (అ. ప్రె.)

శిల్పి, జూలై 30:—పాసిపట్టు హిందూసభ అధ్యక్షుడు డిల్లీ కేంద్రసంఘమునకు:—

మొహరం మహందిదిన సందర్భమున హిందువులు దుకాణములను ముందుజాగ్రత్తకొరకై నిన్నసాయంత్రము మూసివేసిరి. (అ. ప్రె.)

దక్షిణ కమ్మమహాసభ

తీర్మానములు

తృతీయ దక్షిణ కమ్మమహాసభ మరల 2 వ తేదీ సాయంత్రము సమావేశమై మునిస్వామినాయుడుగారి అధ్యక్షతను కమ్మసంఘమును సరిగా నడుపుటకుగాను చిత్తునిబంధనలను ఉపనిబంధనలను చర్చించి కొద్దిసవరణలతో సంగీకరింపబడెను. అంతట సభవారు స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడగు శ్రీయుత సి. ఆర్. దాసుగారును, బ్రాహ్మజేతర పక్ష నాయకుడగు సర్ పిట్టి త్యాగరావుశ్రేష్ఠిగారును, సంఘమునందు బాగా పనిజేయుచున్న నాగయ్యస్వామినాయుడు, పెరియ శుబ్బనాయుడు, నారాయణస్వామినాయుడు, భోబ్బా పద్మానాభయ్యగారలు చనిపోయినందులకు విచారము చెల్పుచు తీర్మానముల గావించిరి.

ఆంధ్ర సాంప్రదాయములు నభివృద్ధి జేయుట యవసరమనియు రాత్రిపాఠశాలను బెట్టి ఆంధ్రుల పిల్లలకును పెద్దలకును తెలుగు నేర్పుటకై తెలుగు ఉపాధ్యాయులను బెట్టవలెననియు రైతులు సిక్కు చెల్లింపనపుడు బాకీలకు గాను వారి భూములను వేలంవేయుటకు తగిన నోటీసు వారి జమీందారులీయవలెననియు నేలం కొట్టివేయు వ్యవధిని ఒక నెలగాక సంవత్సరముండునటుల జేయవలెననియు తీర్మానములు గావింపబడెను.

స్థానిక సంఘములకు ప్రతినిధులను మైనారిటీ హతులనుండి ప్రభుత్వమువారు నియమించుట మానియెన్ను కొనుహక్కు లేయవలెనని మరియు తీర్మానము గావింపబడెను. యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్ష పాస్సైన కమ్మవిద్యార్థులందరకును ప్రభుత్వమువారు తెలుగు భాగవతమును బహుమతిగ నీయవలెనని ఒక తీర్మానము గావింపబడెను. కమ్మవారు జేయు ప్రతివివాహమునందును సంఘముయొక్క నిధికిగాను రెండురూపాయల సంభావన నీయవలెనని అంతట సభవారు కోరిరి.

జమీన్దారులకు తగిన కంపెన్సేషను నిచ్చినయెడల వానిలో పల్లికథనముగాని మర్కషాపులుగాని కట్టుటకు జమీందారుల ఆక్షేపాలేకుండ జేయుటకై ఎన్టీటుల్యాండు ఆక్టుకు ఒకసవరణ నుపపాదించవలసినదిగ అధ్యక్షుని కోరుచు ఒక తీర్మానము గావింపబడెను.

వ్యవసాయదారులు స్థాపించుకొనిన సహకారసంఘములపై వృత్తిపన్నును దీసివేయవలెనని స్థానికసంఘములను గోరుచు గూడ సభవారు తీర్మానమును గావించిరి.

ఈసభయందు చివరకు ఒక తీర్మానము గావింపబడెను. అందు కమ్మశ్రీలందరును రాటుము ద్రిప్పవలెననియు, కమ్మ పురులుషును స్త్రీలను, పిల్లలను ఖద్దరునే ధరింపవలెననియు తీర్మానింపబడెను.

ఖైబరునం దపరిమితమగు వరదలు

“నలుబది సంవత్సరములలోపున నింతటి దారణపు బ్రవాహము లేదు”

పిషానరు, జూలై 30:—జూలై 29-వ తేదీ ఉష్ణ కాలమందు ఖైబరునం దాదురు వరద బ్రహ్మించెను. నలుబదియేండ్ల మధ్య ఇంత దారుణమైన బ్రవాహ మెన్నడును జూడలేదని వృద్ధులు చెబుచున్నారు. కోడ్డు చాల పాడైపోయెను. విరిపునంతెన చెడిపోయెను. కాని రైలుమార్గమున కపాయము నాటిల్ల లేదు. మట్టిపనులకును, గోడలకును నష్టము కలిగెను. (అ. ప్రె.)

ఆర్యసమాజపు అధ్యక్షుని అరెస్టుచేయుట

జామీనుమీద విడువబడెను

శిల్పి, జూలై 30:—జామీనులేని వారంటుపై ఆర్య సమాజపు అధ్యక్షుడు నేటి ఉదయమందు అరెస్టుచేయబడెను. ఆయనపై సెక్యూరిటీ చర్య అవలంబింపబడెను. పదివేల రూపాయలకు బాండునీయబడిన బదులు జామీనుమీద అధ్యక్షుని విడువబడెను. ఆగస్టు 6-వ తేదీన కేసు విచారణ జరుగును. హిందువులందు సంఘటన గలిగినది. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా మాద్యపాన సంఘము

వార్షికసభ యీ నెల 26 వ తేదీని జరిగినది

సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి గారి అధ్యక్షతకొందగత ఆదివారమునాడు కలకత్తానగరమున అల్పబ్రహ్మణులలో నీవార్షికసభ జరిగినది. మహాత్ముగాంధి, కృష్ణకుమార మిత్ర, ఎలెర్నమాను, ఎస్. సి. బోసు, రాయ్ బహదరు చునిల్లా బోసు, డాక్టరు ఎస్. కే. దత్తా (ఎం. ఎల్. ఏ.) హెచ్చుత్తు ఆండర్సను, ఖానుబహదరు ఏ. సలీం. (ఎం. ఎల్. సి.) ఎస్. కే. రాయ్ చంద్రగిర్గాల్లు మున్నగువారు పెక్కుమంది సభకు వచ్చిరి.

కార్యదర్శి చదివిన నీవేదిక నామోదించవలెనను తీర్మానమును ఎలర్నమానుబోసుగా రుపపాదించిరి. “మద్యపాన నిరసన మునందును లేన్నియ్యాలె ప్రారంభమునందును భారతదేశము వెనుకబడుటయును అమెరికా దేశముముందంజవేయుటయును విచిత్ర సంఘటనముగా నున్న విమద్యపాన సమస్యను నులభముగా పరిష్కరించుటకు తగిన పరిశీలులు భారతదేశమునందున్నంత అనుకూలముగా మరేదేశము నందునుగూడ లేవు. దొరతనమువారి సహాయము నపేక్షింపకుండ మనమే దీక్షతో పనిచేయవలెను” అని బోసుగారునుడివిరి.

గాంధీమహాత్ముడు

నేను రాజకీయములలో ప్రవేశింపకమునుపు సాంఘికములందే చాల దీక్షతో దక్షిణాఫ్రికాలో పని చేయుచుంటిని. ఆసంగతి చాలమందికి తెలియకపోవచ్చును. నెలాల పరిశీలులను బాగుగా పరిశీలించిని-గాననే మద్యపానమును పూర్తిగా బహిష్కరించినగాని యీ అసర్థకము తొలగదని నేను నిర్ధారణ చేయగలిగితిని. భారతదేశ మందులకు బాగుగా తెలియున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ మతములు రెండనుగూడ మద్యపానమును నిరసించెను. హిందువుల మతగ్రంథములలో అస్పృశ్యుల శబ్ద మెటుల లేదో మద్యపాన మనుశ్శబ్దముగూడ అటులే లేదు. 19 లో ప్రజలు చాలవరకు దీనిని నివారింపగలిగిరి గాని దొరతనమువారు ఉపేక్షా పాతకమున కొడుంబడుటచే మరల నంతయును మొదటికి వచ్చినది. నేనా వివరముల నిపుడు చెప్పదలచుకొనలేదు. హిందువులును మహమ్మదీయులును క్రైస్తవులును గూడ దీక్షబూననివో యీ దుర్వ్యసనమును రూపుమాపజాలము.

తాగుబోతులగు పురుషులవలన ఆలబిడ్డలకు కలుగుచున్న దురవస్థకు అనామదాబాదు విల్లు పనివాండ్రు క్షితియేనిదర్శనము. అచట మద్యపానమును రూపుమాపుటకు అసహాయబాయిగారి సహాయముతో నేను కొంత పనిచేయుచుంటిని. ఎందరో స్త్రీలీవిషయమున నావద్దకువచ్చి నాసలహాను కోరిరి. కల్లు సారాదుకాణములను యేళ్లములం దుంచగూడదో అట్టి స్థలములలో చాలవోట్ల పెట్టియున్నారు. ఈదేశమున మద్యపానమును నిర్మూలించుటకు చాల మంది ప్రయత్నములు గట్టి ప్రయత్నమును ప్రారంభింపదలచియున్నారు. ప్రజలుగూడ వీరికి తోడ్పడినచో దొతనమువారుగూడ వారికి తోడ్పడుట తప్పనిసరియే యగును. మనము ఆహింసాపద్ధతిపైనే మద్యపానమును రూపుమాపవలెను” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

నల్లమందు పద్ధతిని నిరసించుచు దత్తాగారాజ్ తీర్మానము నుపపాదించి ఘటలాడిరి. మరీ పెక్కు మంది గూడ మాటలాడిరి. (న్యూఎంపైరు)

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సప్రమారాముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వేఖ్య

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, హనుద్రాస్సు.

దక్షిణ ఆంధ్రమహాజనసభ సాత్తూరులో ప్రథమ సమావేశము జరుగుట

అధ్యక్షులగు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తి పంతులుగారి ఉపన్యాసము

దక్షిణ ఆంధ్ర మహాజన సభ ప్రథమ సమావేశము సాత్తూరులో కమ్మమహాసభ జరిగిన మందిరముననే జూలై 26 వ తేదీ ప్రాతః 9 గంటలకు జరిగెను. చాల మంది అధికారులును, మధుర, రామనాధులు, తిరునల్వేలి, తిరుభిన్నాపల్లి జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులును, ఆంధ్ర దేశమునుండి కొందరు ప్రతినిధులును హాజరైరి. సభకు హాజరైనవారిలో ఎలవరస నెండులు, కురువికులం జమీందారులును, రాజపాశ్యం గర్వరాజుగారును, రామనాధు సబ్ జడ్జి పి. శ్రీ రాజులనాయుడుగారును, మునిస్వామినాయుడుగారును, విజయనగరం ఆంధ్ర పరిషత్ ధక విశ్వవిద్యాలయ తమిళనాడు ప్రతినిధియగు ఇ. యస్. సుందరాచారి, పి.యస్. కుమారస్వామి రాజుగారును హాజరైరి.

అహ్మదాన సంఘాధ్యక్షుల ఉపన్యాసము

రామనాధుజిల్లా కలెక్టరు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తి పంతులు గారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. సభాకార్యక్రమము ప్రార్థన లతో ప్రారంభమయ్యెను. అంతట అహ్మదాన సంఘాధ్యక్షులగు ఎల వరస నెండులు జమీందారు ఆర్. అహ్మదాననాయుడుగారు తమిళములో దీర్ఘ ఉపన్యాసము గావించి ప్రతినిధుల కందరకును స్వాగతమునిచ్చిరి. ఆయన ఉపన్యాసమునందు దక్షిణదేశ ఆంధ్రుల మూలవృత్తాంతమును సవిస్తరముగ చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశమునుండి ఆంధ్రులు పాండ్యరాజుల కాలమున దక్షిణదేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పరచుకొనినందు, ఆంధ్రులు భారతదేశమంతటను వ్యాపించియుండిరినియు, వారు మాట్లాడు ఆంధ్రభాష ఆర్యుల భాష లన్నిటిని కన్న ప్రాచీనమైనదై, భూమధ్యరేఖ నుండు ననియు, తమిళజాన మతిశయిల్లుటతో ఆంధ్రభాషయొక్క ధైర్యధృతి దక్షిణదేశమున బోయెననియు వారు చెప్పిరి. దక్షిణ దేశమునందలి ఆంధ్రులు తమ మాతృ భాష సభివృద్ధిచేయు విషయమున తగిన శ్రద్ధవహించుట లేదని చెప్పి తుదకు యీనిర్లక్ష్యభావమును విడిచి అందరూ తమ తెలుగు భాషను పిల్లలకు బాగుగ నేర్పించి తెలుగులో వ్రాసిన పుస్తకములను గ్రంథములను బాగా చదివించవలెనని కోరిరి.

అధ్యక్షుల ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులగు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తి పంతులుగారు, రామ నాధుజిల్లా కలెక్టరు హృద్యులు చెల్లెగ లేచి తమ మాతృ భాషయగు ఆంధ్రమున నుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— మహాశయాలారా!

దక్షిణాంధ్ర మహాజనసభ కర్మక్షత వహించుమని కోరి మీరు నన్ను గౌరవించినందుకు కృతజ్ఞతను చెల్పుచున్నాను.

పాండ్య చోళరాజుల కాలమున, బ్రాహ్మణులును, బలిజులు, గొల్లలు మున్నగు ఆంధ్రజాతివారలు చాలమంది దక్షిణదేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పరచుకొనిరి. వారిచుట్టికివచ్చి మాడుచుండల యెండైన వారు తమ మాతృభాషయగు తెలుగును మరచిపోలేదు. కాని తెలుగు వ్రాయున చదువను మాత్రము నెమ్మదిగ మరచిపోయిరి. అందుచేత ఆంధ్ర వాక్యము వైచిత్ర్యములు వారు తెలుసుకొనుటకు నీలు గాక పోయినది. ఇంగ్లీషు పాఠశాలలలో చాల నేర్పుకొనవచ్చు చనుకొనినను అచట ఇంగ్లీషు భాషలోనే అన్నియును నేర్పబడవలసిన మన భావములను విదేశభాషలో చెల్లుట కష్టముగ నుండును. తమిళ భాషకును, తెలుగుభాషకును యొక్క భేదము లేకున్నను ఆంధ్రులు తెలుగును విడిచి పెట్టుటవలన జన్మతః ఆంధ్రులము హక్కుపోవును.

ఆంధ్ర దేశములో ప్రతి వత్సరమున సభలు జరుగుచుండును. కాని దక్షిణ దేశమునుండి యీ సభలకు ఆంధ్ర దేశమున కెవ్వరును పోవుటలేదు. ఇతర జాతులవారివలె ఆంధ్రులు గూడ ముందుకు రావలెననికోరికయున్న యెడల ఆంధ్ర దేశములో జరుగు సభలకు పోవుచుండివలయును. దక్షిణ దేశమునుండి ఆంధ్రులు తరచు దేశమునకు బోవుటవలన ఉభయములకు ఒకరి భావముల నింకొకరు పరస్పరము తెలుసుకొనినయెడల కొంత ఘోష గలుగగలను.

తెలుగు భాషాభివృద్ధి

తమిళముతో బాటు తెలుగు వ్రాయున చదువను నేర్చుటకై దక్షిణ దేశములో తెలుగు ఉపాధ్యాయులను నియమింపవలయును. త్వరలోనే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించెదరని తెలియుచున్నది. అచట విద్యా బోధనము తెలుగులోనే యుండునని నమ్మెదము. అప్పుడు దక్షిణదేశమునుండి ఆంధ్రులు తమ పిల్లలను ఆ విశ్వవిద్యాలయమునకు బంపి భారతదేశములో నిజముగ ఆంధ్ర వాధులనటలు జేసెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

పత్రికలును సంచికలును చదువుటవలన విజ్ఞానమభివృద్ధి యగునని మీకు తెలిసిన విషయమే. అందుచేత దక్షిణ దేశములో ని వ ప సి ం ప యు న్న ఆంధ్రులు ఆంధ్రపత్రికలును జదివి ఆంధ్ర సాంప్రదాయము లెట్టివో తెలిసికొనుచుండవలయును. పత్రికలు సంచికలు చదువుటయేగాక తెలుగు పద్యవాక్యమును చదివి ఆంధ్రవాగ్గత యెట్టిదో భార్యసాంప్రదాయము లెట్టివో తెలిసికొనవలయును.

భారతదేశములోని భాష లన్నిటికంటెను తెలుగుభాష మృదువుగను మధురముగను రసవంతముగ నుండును. ఆభాష మాతృభాషగ గలవారు ధన్యులగదా!

రెండవవిషయ మేమనగా మనదేశములోని జీవితసాంధ్ర్యము యితరదేశములలోనలె గాక వేరుగనుండును. మనదేశము వివిధ వృత్తజాలములను ఉద్యానవనములంద్రించి. అందుచేత ఇతరదేశములలోనలె గాక మనదేశమునందు జీవితవిధానము సరసముగనుండును. అందులో ఆంధ్ర సాంప్రదాయములను ఆంధ్రులును అగ్రస్థానము వహించెదరు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మనము ఆంధ్రులకు వారిభాషను మరచిపోరాదు. కొద్దికాలము నుండియును యీ భాష ప్రాళయము తగ్గిపోయి, ఈ జనము గూడ తగ్గిపోవుచుండుట విచారకరము. ఆంధ్రులందరూను వెంటనే సభల నెన్నింటినో జరిపి ఆత్మోద్ధరణము గావించుకొనుట ముఖ్యము. సాధ్యమైనంతత్వరలో యీ నాకోశ్మను సఫలము జేసెద రని నమ్మెదము. భగవంతుడు మీకు తోడ్పడుగాక!

తీర్మానములు

అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైన పిదప సభ యం ది క్రింది తీర్మానములు చర్చింపబడి యే క్రమముగ సంగీతంపబడెను.

1. తెమిళ జిల్లాలలోని ఆంధ్రుల పిల్లలు తమమాతృభాషను ప్రభుత్వమువారి పెంకెడరీ పాఠశాలలందు నేర్పుకొనజాలక పోవుటచేత, కమ్మ, బలిజ, రెడ్డి, రాజసంఘములవారు కావలసిన డబ్బును వసూలుజేసి, తెలుగు పాఠశాలలనుబెట్టి ఇప్పుడున్న పాఠశాలలు కొన్నింటిలో తెలుగు ఉపాధ్యాయులనుబెట్టి వలెనని యీ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

2. తెనుగువారు యొక్కవనండుయన్న పాఠశాలలందు తెలుగు నేర్పుటకు నసతి జేయవలెనని యీ సభవారు విద్యా సంఘములను, స్థానిక సంఘములను, చెన్నపురి దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

3. విశ్వవిద్యాలయ విద్యా విధానమునందు తెలుగును, యితర దేశభాషలను ముఖ్యము జేయవలెనని యీ సభవారు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయాధికారులను గోరుచున్నారు.

4. నూతనముగ స్థాపింపనున్న ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమున కనుబంధముగ నుండు కళాశాలలందు తెలుగులోనే విజ్ఞానముల నడపేయరుగుగాన కళాశాలల దక్షిణదేశమునందలి ఆంధ్రులు పంపగలవారు తమ పిల్లలను పంపవలెననియీ సభవారునూచించుచున్నారు.

5. తమిళనాడులోని ఆంధ్రులు చెన్నపురి దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సభకు కాళాసంఘములను లేను గ్రామములలో స్థాపించి తెలుగు ఉపాధ్యాయులను తెప్పించవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

6. చెన్నపురి, రాజపాశ్యం, సీట్టిపేడారం, తిరునల్వేలి లోని ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సభలు తెలుగుభాషా పునరుద్ధరణ కై జేయుచున్న పనులను యీ మహాజనసభ ప్రస్తుతించుచు ఆయాచోట్లనున్న మహాశయాల యీ సభలకు అన్ని విషయలను తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నది.

7. ఆంధ్రసాంప్రదాయ వాక్యమభివృద్ధికి తమిళనాడులో చాలకాలము క్రింద నివాసమేర్పరచుకొనిన తెలుగుజాతివారిలో సహకారము వైచిత్ర్యమునకగున ప్రతిపంపిరమును దక్షిణ దేశపు తెలుగువారల సభను జరుపుచుండవలెనని యీ సభ కోరుచున్నది.

బారిసాలు బహిష్కరణవాదులు

మహాత్ముని ప్రకటన నాక్షేపించుట

శరత్కుమార ఘోషగారి అధ్యక్షతక్రింద బారిసాలు లో బహిష్కరణసభ జరిగినది. ఆ సభలో బాబు నరేంద్రవాధ దాసగు ప్ర. ఏం. ఏ. గా రుపన్యసించిరి. “కాంగ్రెసును స్వరాజ్య పక్షమువారికి మహాత్ముడు పశేపరుచుటవలన యంతవరకును ఆత్మ శక్తిపైననే ఆధారపడియుండిన కాంగ్రెసు యిట్లుపైని పరుల పై నాధారపడునట్టి భిక్షుక సంఘముగా మారుటయే ఫలిత మగును. సత్యాగ్రహ అసహాయసిద్ధాంతములనే నిలువబెట్టువలెను. అందులకు మనము పట్టుదలతో పనిచేయవలెను” అని దాసు గుప్తాచారు నడిపిరి.

“కాంగ్రెసును మహాత్ము డెటుల రాజకీయ సంఘముగా మార్చగలడో నేను గ్రహింపజాలకున్నాను “రాజకీయములు నాలో మతాసక్తి నెంతవర కభివృద్ధి పొందించునో అంతవరకే నేను రాజకీయములలో ప్రవేశింపగలుగుదును. మతి నియమముల ననుసరించియే నేను అసహాయాద్యములను ప్రారంభించితిని” అని మహాత్ము డిదివరకు ఎంగుయిండియాలో వ్రాసియుండెను. ఎలవారును భావించునట్టి రాజకీయసంఘముగానే కాంగ్రెసును మార్చునెడల కాంగ్రెసు జనసామాన్యమునకు సంబంధించిన సంస్థ కాజాలదు. నేను బారిసాలులో మహాత్మున కిదివరకే తెలిపితిని. ఆతిగా వంగ రాష్ట్రమున మహాత్ముడు బోధించిన సత్యాగ్రహ అసహాయసిద్ధాంతములను స్థిరపరచుటకు నేను మహాత్ముని తోడనే వారునలెపెదను” అని అధ్యక్షుడు నడిచెను (నూర్ ఎంపైరు-కలకత్తా).

బి. పి. సి 153-వ ప్రయోగము

సర్దారు మంగళేశింగుగారు శిక్షింపబడిరి

లాహోరు, జూలై 30:—మతవైషమ్యములను వృద్ధి గావించుచున్నారని ఇండియాపీసుకోడు 153-వ సెక్షనుక్రింద నేరముమోపబడిన “గురుకుంటాలు” ప్రతికాసంపాదకుడును ముద్రావాక్యపకుడును సగు సర్దారు మంగళేశింగుగారికి ఆయమాపములు శిక్షయు నూరురూపాయలు జరిమానాయు విధింపబడెను.

(అ. వె.)

కుష్మరోగనివారణోపాయములు

డా॥ రాబర్టు కొక్రేసుగారి అభిప్రాయము

అలహాబాదు, జూలై 30:—కుష్మరోగ నివారణమును గురించి ప్రసంగించుచు యిట్లుచెప్పిరి. బాల్ మర్షనానే చాల ఉపయోగకరముగ నుండుననియు, యీరోగమును సలహారము గావించుటకు ప్రజలకును వైద్యులకును విశేషముగ రోగనివారణోపాయముల గురించి తెల్వలెలియున్నవనియు, సరియగు అలవాటులను, ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమును, మంచి దేహపరిశ్రమయు చాలవర కే దారుని రోగనివారణోపాయములను చెల్పెను.

(అ. వె.)

తెలుగులో పూర్వము వ్రాయబడిన వ్రాతప్తు పుస్తకములను రికార్డులను దక్షిణదేశపు ఆంధ్రులు భద్రము జేసియుండి ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సభలు ప్రకటించుటకును చదువుటకును యిచ్చుచుండవలెనని యీ సభ కోరుచున్నది.

“దక్షిణదేశములో తెలుగును ప్రాత్యాహపరచుటకై తెలుగు జమీందారులును, ధూన్యాములును, మిగిలిన భాగ్యవంతులును ఒకమిట్టిగ నేర్పడి తెలుగులో పరిక్షలుజరిపి గెల్పినవారికి బహుమానముల నిచ్చుచుండు యేర్పాటు చేయవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

“తమిళనాడులోని ఆంధ్రులను, ఉత్తరదేశములోని ఆంధ్రులను సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడుటకుగాను యీసభవారు ఆంధ్రదేశములోని ఆంధ్రులను లేను సభలకు దక్షిణదేశపు ఆంధ్రప్రతినిధుల నాహ్వానింపవలసినదగను, తెలుగుపండితులను పంపవలసినదగను, దక్షిణదేశములో తెలుగు నాటకసంఘములను పంపవలసినదగను కోరుచున్నారు.”

తెలుగుభాష సభివృద్ధిచేయుటకును, దక్షిణదేశములో సభలు జరుపుటకును ఒకమిట్టి యేర్పరచబడెను. అందు నెట్టి యాపురం, కురుచికులం, ఎలవరసనందల, నేలవలాటి, కొల్లపూటి జమీందారులును మరియితరులను సభ్యులగ నుండురు.

క్రొత్త యుద్ధ నౌకలు

యుద్ధ నౌకలను, ఆయుధ బలమును తగ్గించిన గాని, ప్రపంచమునందు శాంతి చేకూరదని యొకమూల చెలుపుచున్నను, వేరొక వంక వానిని వృద్ధిజేయుటకు పాశ్చాత్యజాతులు ప్రయత్నముల సలుపుచున్నవి. వాషింగ్టను సమావేశమువలన, లాభము గలుగకున్నది. మరి యొక సమావేశము గూర్చుట వ్యర్థప్రయత్నము తప్పనేరదని విదితమగుచున్నది. నౌకలను సైన్యములను తగ్గించువిషయమున వెనుకటి యుత్సాహము గనుపించుటలేదు. జపీవా ఒకంబడికను నిరాకరించుటకు కారణమేదయో తెలిసియున్నది. ప్రపంచశాంతియని పైకిమాత్రము గంభీరముగ బలుకుచు, లోలోపల యుద్ధప్రయత్నముల సలుపుటవలన శాంతి ఎటులనిలచును? యూరపు యుద్ధమునకు పూర్వము, జర్మనీ ఆయుధములను వృద్ధిజేసి తుదకు ఘోరసంగ్రామమును చెచ్చిపెట్టెను. అట్టి దుస్థితి యుద్ధానంతరము గలుగదని భావించబడెను. కాని, జర్మనీ ప్రారంభించిన పద్ధతులే నేడు పెక్కుజాతులకు శరణ్యములగుచున్నవి. ఆయుధములను తగ్గించు ప్రయత్నముగాని, సంగ్రామముతో బనిలేకుండ మధ్యవర్తులు చెప్పిన విధమున పరిష్కరించుకొను కుతూహలముగాని ఏమూలను గనుపించదు. యుద్ధము మూలమునగలిగిన తాత్కాలిక వైరాగ్యము వెంటనే యంతరించినది. కేవల నానారాష్ట్ర సంఘములవలనను, నిరర్థకమగు ఒడంబడికలవలనను ప్రపంచశాంతిని కాపాడుటకు వీలు లేదనియు, హృదయమునందు మార్పు గలుగవలయుననియు, ఆధ్యాత్మిక సాధన యవసరమనియు తెల్లమగుచున్నది.

బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు నూతన యుద్ధ నౌకలను కొన్నింటిని నిర్మింపదలచిరి. ఈ ప్రయత్నము విషయమై బ్రిటీషు మంత్రులలోనే తీవ్ర ఖేదాభిప్రాయములు పొడసూపెననియు, కొందరు రాజీనామా నిచ్చుటకు సంసిద్ధులగుచున్నారనియు, వార్త లరుదెంచెను. కాని తుద కెట్టెట్టులో ఉభయపక్షములకును మధ్య సమాధానము గుడిరెను. యుద్ధనౌకలసంఖ్య తగ్గింపబడినను, నిర్మాణ సంకల్పము నిలచియేయున్నది. కామన్వెల్త్ లో మొన్నటిదిన మీ విషయమున తీవ్రచర్చ జరిగెనని విచేతవార్తలు చెలుపుచున్నవి. నౌకాదళపు అధిక కార్యదర్శి ఈ విషయమై ముచ్చటించుచు, "నెల్సను" అను నౌక ఈ సంవత్సరముతో పూర్తియగుననియు, రాష్ట్రీయను యుద్ధనౌక 1927 సంవత్సరము వీప్రిలు నెలలోను, రెండు క్రూయిసర్లు మే నెలలోను పూర్తియగుననియు, అక్టోబరు నెలలో

మూడు పూర్తియగుననియు సూచించిరి. మందు గనులను స్థాపించెడి నౌకలును, డిస్ట్రీయరులును 1926 సంవత్సరము జూను నెలలో పూర్తియగునట. వీని ఖరీదు 58,000,000 నవరను లగునని అంచానా వేయబడినది. రాష్ట్ర మాక్ష్టాన్లు గారీ వ్యయమును పూర్తిగ దొలగింపవలయునని తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, తీవ్రముగ నిరసించిరి. మాక్ష్టాన్లుగారు చెలిపినటుల, పది సంవత్సరములలోపల ఘోరసంగ్రామ ముదయించుట కవకాశము గనుపించదు. అమెరికా, జపానులు, శత్రువులగు సూచనలు లేవనియు, ప్రాన్సు దేశముతో నౌకలవిషయమున గాక వాయు విమానముల విషయమునమాత్రము పోటీ గలుగవచ్చుననియు, మాక్ష్టాన్లుగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఆయుధబలమును తగ్గించుమిత్తము అంతర్జాతీయ సమావేశము నేర్పరుపదలచిన ఇంగ్లండు, నూతన నౌకానిర్మాణమునకు ప్రయత్నముల సలుపుట ఎంతవిరుద్ధమో యూహించవచ్చును.

ఇంగ్లండ్ యిటుల మెలగుచో, చిన్నజాతుల వారెటుల మెలగుదురో యూహించవచ్చును. లేబరు పక్షనాయకులగు మాక్ష్టాన్లుగారేగాక, లిబరలు పక్ష నాయకులగు లాయడు జార్జిగారు సయితము, నౌకానిర్మాణ ప్రయత్నము అసభ్యమని నిరసించిరి. యూరపునందెట్టి యుపద్రవమును లేదనియు, ఫసిఫిక్ సముద్రమునందు బ్రిటీషువాణిజ్య నౌకలు బోకుండ ఎట్టినిరోధము గలుగదనియు, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములద్వారా ఎట్టియిబ్బందియు గలుగదనియు, లాయడుజార్జిగారు చెలిపిన సంగతులు సహేతుకముగనున్నవి. శాంతిసభను జరుపుటకు, నౌకానిర్మాణ ప్రయత్నము ప్రబలాభ్యంతరముగ నుండునని, ఫిలిఫ్ స్టాన్డనుగారు చెలిపిన సంగతులు సత్యమునే ప్రతిపాదించుచున్నవి. కాని ప్రతికూల పక్షనాయకులు చెలిపిన హితమును, ప్రభుత్వప్రతినిధులు నిరాకరించిరి. వీరు చెలిపిన కారణములు నిస్సారములు. ప్రస్తుతోపద్రవము లేదని, వీరంగీకరించిరి. ఇప్పటివరకు ఇంగ్లండుకున్న నౌకాదళము మరియొకదేశమునకు లేదని జెప్పవచ్చును. అట్టి సీతిలో, కేవల భద్రముకొరకు క్రొత్తనౌకలను నిర్మించెదమని పలుకుట విశ్వాసమును పురిగొల్పజాలదు. యుపద్రవ మేమియు గనుపించనపుడు, యుద్ధసాధనలను నిర్మించుటచే, ఇతరదేశముల కనుమానములు గలుగుట సహజము. వారును అట్టి సాధనలను బెంచుకొనుటకు తలపెట్టెదరు. తుదకు, సంగ్రామము దానియంతట యదియే యుద్ధవిషవచ్చును. మాక్ష్టాన్లుగారి తీర్మాన మోడిపోవుట సహజమయినను, లేబరు లిబరలుపక్షములు గలసి తెలిపిన హితోపదేశమును కన్పర్యేటివులు నిరాకరించుట మిగుల శోచనీయము. కన్పర్యేటివు ప్రభుత్వమువారు జపీవా ఒడంబడికను త్రొసివైచిరి. మాధ్యస్థముద్వారా తగవులను పరిష్కరించుకొను నవకాశము లేకుండ జేసిరి. మరిల ప్రత్యేకపు టొడంబడికలను కావించుకొనసాగిరి. లేబరుపక్షమువారు చాలించిన సింగపూరు నౌకాశ్రయ నిర్మాణమును, వీరు పునరుద్ధరించిరి. నేడు నూతన నౌకలను నిర్మించుటకు గూడ తలపెట్టిరి. కన్పర్యేటివు ప్రభుత్వ మవలంబించెడి పద్ధతులు, ప్రపంచ పునరుద్ధారణకు తోడ్పడునని, ప్రజలు తెలుపసాహసించజాలరు.

దక్షిణాఫ్రికా: గూడెములచట్టము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నూతనముగ ప్రవేశపెట్టిన గూడెముల చట్టము, స్పట్టు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన దానికన్న అధ్వాన్నముగ నున్నదని, పోలకుగారు చెలుపుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికావారి మాయలను కనుగొన శక్తిగల పోలకుగారు చెలిపిన వాక్యములను భారతీయులు విశ్వసింపవచ్చును. వెనుకటిచట్టమునందలి సూత్రమును అంగీకరించుటకు వీలులేకుండెను. ఏలనన తెలుపునలుపు భేదమును గమనించి, శ్వేతేతరులను బహిష్కరించుట అక్రమమని చెలుప నక్కరలేదు. ఈ మారు చట్టమును సూత్రము విషయముననేగాక, పూర్తిగ నిరాకరింపవలయునని, పోలకుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. రాజీకవకాశము లేదనియే పోలకుగారి తలంపు. క్రొత్తచట్టము ప్రకారము భారతీయులకు భూస్వామ్యపుహక్కు పూర్తిగ దొలగినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ భార్యలను చెచ్చుకొనకుండ నిరోధించుట గాంధీస్వల్ప ఒడంబడికకు పూర్తిగ విరుద్ధము. పోలకుగారు చెలిపినటుల, నూతనచట్టము భారతీయులను భారతీయ ప్రభుత్వమును పూర్తిగ లొంగజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. భారతీయులను దక్షిణాఫ్రికానుండి వెడలగొట్టుటయే తమ యుద్దేశ్యమని మంత్రి సిగ్గు విడచి బలికెను. వారికి నిలువ నీడలేకుండజేయుటయే, వీరితలంపు. ఇట్టి సమయమున బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు ఉపేక్షపహించి యున్నారు. దక్షిణాఫ్రికామంత్రి గారు పూర్తి ప్రసంగమును పంపుమని కోరుటకయినను వీలు లేదని, పార్లమెంటు సభలో సూచించబడెను. అధినివేత రాజ్యములతో జోక్యము దీసికొనుటకు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు మిగుల భయపడుచున్నారు. వీరు భారతీయులకు కలిగెడి అన్యాయములను దొలగింపజాలరని చెలుప నక్కరలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సంప్రతిఫలవలన నేమయిన ప్రయోజన ముండునా? వీరి సలహాలను, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యపెట్టెదరా? సంప్రతిఫల కేమి అవకాశమున్నది? పోలకుగారు తెలిపినటుల, క్రొత్తబిల్లును పూర్తిగ నిరాకరించుటకన్న వేరు మార్గము లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ప్రస్తుత సందిగసీతిని గుర్తించి, భారతీయుల కోర్కెను జంకులేక తెలిపి, అయ్యది సఫలమగుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించెదరా? జాతీయ ప్రభుత్వమగుచో, నవలంబించవలసిన మార్గమదియే. లేనియెడల స్వరాజ్యము లభించువరకు హిందూదేశ మేమియు జేయజాలదు. అంతవఱకు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ హక్కులను నిలుపుకొనుట ప్రాతినిధినిరోధము నవలంబించుట కన్నను వేరుసాధన గనుపించదు. ఇంగ్లండులో జరిగిన లేబరుసమావేశమునందు, అధినివేత రాజ్య భారతీయులసీతి గూర్చి చర్చజరిగెను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధి తన దురభిమానమును విడువక బోయెను. స్వయం రక్షణ కొరకెట్టి చట్టమును కావించవలసి వచ్చెనని సమర్థించెను. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాకు క్రొత్తగ వెడలుట లేదు. చాలకాలముక్రిందటి నుండియు నివసించుచున్న భారతీయులు, దక్షిణాఫ్రికావాసులే యగు

దురు. అట్టితర, తెల్లవారే నివసించ నర్హులని డెలుపుట పరిహాసాస్పదముగాదా? ఇక సామ్రాజ్యబంధ మెక్కడగలదు? ఇది వట్టిబూటక మనిపించుకొనదా? భారతీయులకులేని హక్కు తెల్లవారి కెటుల గలిగెను? భారతీయులహక్కులు నిరాకరింపబడునంతవరకు, ఇట్టి సామ్రాజ్య సమావేశములు నిరర్థకము లనుటకు సందియములేదు.

ఓటర్లసభ

నిన్నటిదినము నాగపురమునందు మధ్యరాష్ట్రముల వోటర్ల సభ జరిగెను. ఇట్టి సభను జరుపుట అవ్యక్తమని పెనుక డెలిషియుంటిమి. ఓటరుల నందరును ఆహ్వానించి వారి యభిప్రాయమును కనుగొనినగాని, ఆయ్యది ఓటర్ల సమావేశ మని పించుకొనదు. అందుకు వ్యవధి ఏ మాత్రము లేకబోయెను. ఇచ్చవచ్చిన వోటరులను పిలిచి సభ గూర్చుటవలన, ప్రయోజనముండదు. మూడు వందల వోటర్లు మాత్రము సభకువచ్చి యుండుట జూడ, ఇది ఎంతవరకు క్రమమయిన సభయో కనుగొనవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టి సభలలో పాల్గొనకుండుటలో దూరదృష్టి గనుపరచిరి. సభను నిలిపివేయవలయునని దెచ్చిన ప్రతిపాదనము, అధ్యక్షునిచే నిరాకరింపబడెను. ఓటరుల సమావేశపు తీర్మానముల కెట్టి విలువయులేదని, గ్రహించుట సులభము. ఓటరుల సమావేశము వారు బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగమును నిరసించి, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాపరిపాలనమును శాసనసభ్యులు నిర్వహించవలయుననియు, అవసరమగుచో మంత్రివర్గము మధ్యనుండియే అసహాయమును జరుపవచ్చుదనియు, తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానపు యుద్దేశ్యమేమియో తెలిసియెయున్నది. సంస్కరణములను చేపట్టవలయునని ఓటరులు కోరినటుల సూచించి, స్వరాజ్యపక్షమును లొంగదీయుటయే యీ సమావేశపు ముఖ్యోద్దేశ్యము. వీరి యుద్దేశ్యము సఫలమయినను, ప్రజలు మోసబోవజాలరు. బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగమునకు జవాబిచ్చుటకు మార్గము సంస్కరణములను చేపట్టి లొంగిపోవుట గానేరదు. మంత్రివర్గమునందు ప్రవేశించి, ప్రతిష్టంభన సలుపుట వట్టి భ్రమతప్ప వేరుగాదు. మంత్రులు రిజర్వుడు శాఖలతో జోక్యము కలిగించుకొన జాలరు. ఏరొకవేళ వ్యతిరేకముగ వోటు జేసినను ప్రయోజనము లేదు. గవర్నరుతో జేరిన కార్యనిర్వాహక సభ్యులే అధికసంఖ్యాకులుగ నుండురు. కోశాధికారము రిజర్వుడు శాఖవారి హస్తగతమై యుండునంతవరకు మంత్రు లేమిజేయగలరు? శాసనసభ బహిష్కారమును వదులుకొని, శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్టంభనము జేయవలయునని యిదివరకు నిశ్చయింపబడెను. అదియు దొలగి, మంత్రివర్గమునజేరి ప్రతిష్టంభన జేయవలయునను వారు బయలుదెరిరి. దేశక్షేమము నాలోచించి, మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారు తొందరపడి మంత్రిపదవులను స్వీకరింపరని తలచెదము. కాంగ్రెసులో నెల్లరు చేరుట కవకాశముండవలయుననియు, కాంగ్రెసు ప్రతిపాదించెడి జాతీయ ప్రణాళిక సఫలమగు నిమిత్తము ఎల్లరును శ్రద్ధవహించి పని జేయవలయుననియు, మున్నగు తీర్మానములు సమంజసములే యయినను, స్వరా

జ్యము కేవలము తీర్మానముల వలనను, విన్నపములవలనను వచ్చునను నాశను మితవాదులు విడనాడుట ముఖ్యము. ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనకుండ, సంస్కరణములను నిలుపుదల జేయగూడదని, వోటరులు గావించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారెంతవర కామోదించెదరో తెలియదు. స్వరాజ్యపక్ష ప్రయత్నముల కనవసరముగ సభ్యంతరములు గల్పించుటకన్నను, మితవాదులు చేత నయిన సహాయముజేసి, నిరోధ కార్యక్రమమునకు తోడ్పడుట భావ్యముగ నుండును.

దక్షిణాంధ్రులు

దక్షిణాంధ్రమహాసభ తిరునల్వేలిజిల్లాలోని సాత్తూరులో గూడుట, మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. అన్ని ప్రాంతములలోను ఆంధ్రప్రభోధము గలుగుచున్నందులకు సంతసించవలయును. దక్షిణాంధ్రుల కోర్కెలు కడుంగడు సహజములు. ఆంధ్రభాషను చక్కబరుపవలయుననియే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. దక్షిణాంధ్రు లుపయోగించెడి భాష, మిగుల క్షీణించి తమిళముతో పూర్తిగ కలసిబోయినది. ఇంతకాలమువరకు దక్షిణాంధ్రులు తమ వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొనుటయే ఆశ్చర్యము. కాని, ఆంధ్రభాషనికనయినను పునరుద్ధరింపనిచో, ఆంధ్రుల నామరూపములు దొలగుట నిశ్చయము. దక్షిణాంధ్రులు సకాలమున మేల్కొనిరి. సభాధ్యక్షులగు శొంతి వెంకటరామమూర్తిగారును, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు ఆర్. అప్పాసామినాయుడు గారును, గావించిన హెచ్చరికలు కడుహృద్యములు. తెలుగుభాషనునేర్పు పాఠశాలలు లేక, వ్రాయుటకును చదువుటకును అవకాశము లంతరించినవి. తమిళభాషయే ఆంధ్రులకు శరణ్యమగుచున్నది. ఆంధ్రులసంఖ్య విశేషముగనున్న చోటులలో గూడ, ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో తెలుగుభాషను నేర్పకున్నారు. ఈ విషయమున ఔత్తరాంధ్రులు తమ దక్షిణాంధ్ర సోదరులకు తోడ్పడుట ముఖ్యము. లేనియెడల, పరిశుద్ధమగు నాంధ్రభాష యలవడుట దుర్లభము. ఉత్తరదేశములవారు తరుచుగ నా ప్రాంతములకుబోయి తెలుగుభాషపట్ల అభిమానమును వృద్ధిజేయ ప్రయత్నింపవలయును. దక్షిణాంధ్రసభను ప్రతిసంవత్సరమునను జరుపుటకు నిశ్చయించుట శుభసూచకము. కమ్యునిస్టుసభ గూడ సాత్తూరులోనే జరిగెను. కమ్యునిస్టురందరును ఆంధ్రులు. ఆంధ్రవిజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయవలయుననియు, ఆంధ్రపాఠశాలలను నెలకొల్పవలయుననియు, వీరు నిశ్చయించిరి. కమ్యునిస్టుము వారి దేశభక్తి మిగుల ప్రశంసాపాత్రము. కమ్యునిస్టువారు స్త్రీపురుషులందరును రాటమును వడుకుచు, కద్దరునుమాత్రమే ధరింపవలయునని జేసిన తీర్మానము, వారిభక్తిని వేసోళ్ల చాటుచున్నది. దక్షిణాంధ్రులు సత్వరాభివృద్ధి గాంచునటుల, పరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

ఐ. యం. యన్.

ఇండియను మెడికలుసర్వీసును నిలిపియుంచవలెనని బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువుగారు నిశ్చయించిరి. ఆయ్యది ప్రధానముగ మిలిటరీసర్వీసుగ నుండును. వీరు సివిలుసర్వీసుకు కావలసినపుడు వైద్యోద్యోగులను ఎరువిచ్చెదరట. ఇట్టిపర్పాటు,

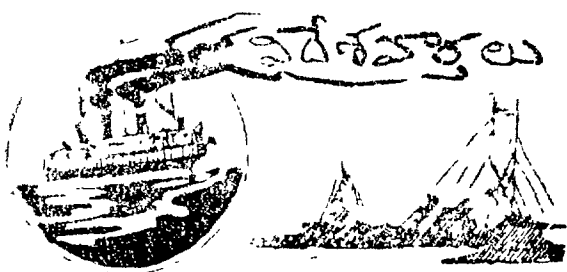
హిందూదేశ క్రేయమునకు విఘాతము గలిగించును. శాసనసభలకు వశపర్తలుగాని వైద్యోద్యోగులుండుటవలన, వైద్యశాఖయందును ప్రజలకు సంపూర్ణాధికారము చేకూరజాలదు. లీసర్వీసుకమిషను సూచనలను అమలులోనికి దీసికొని రావలదని, సామ్రాజ్యశాసనసభవారు ఖండితముగ తీర్మానించిరి. శాసనసభా తీర్మానమును ఇండియా మంత్రిగారు చులకనజేసిరి. యూరపియను యుద్యోగులకు చికిత్సజేయుటకు, బ్రిటీషు వైద్యోద్యోగులుండవలయునట. వర్ణభేదము నింకను విస్తరింపజేయుట కిది మార్గమగును. ఇండియా మంత్రిగారు, సర్వీసు యుద్యోగుల పట్ల జూపుచున్న వైఖరి భారతీయాశయములకు మిగుల భంగకరము.

వంగరాష్ట్రపు రాట్టములు

బాబు తారకనాథమిత్రగారి రాట్టములు
పనికిమాలినవిగా నున్నవి

రాజహాయిలో చాలమంది స్త్రీలు సమావేశమైనపుడు చూడగా నాకు చాలసంతోషము కలిగినది. కలకత్తాలో యూనివర్సిటీ యిన్స్టిట్యూటునందు జరిగిన సభలో అచటిస్త్రీలు ఎటుల రూపాయిలను నగలను దేశబంధునిధికి కుప్పబోసిరో అటులే రాజహాయిలోగూడ స్త్రీలు ధనమును నగలను వెదజల్లిరి. కలకత్తా స్త్రీలను మించిపొయినగూడ చెప్పగలను. రాజహాయిలో నూలువాటిపరీక్షలో 200 మంది స్త్రీలు నూలు పడికిరి. ఇటీవల నూలుపరీక్షలో మొదటి తరగతిలో మొదటి స్థానమున నెగ్గగలిగిన అపర్నా దేవిగారికంటెనుగూడ గున్నితముగ రాజహాయిలో నోక సోదరి మిక్కిలి సన్నదారమును తీసెను. ఆమె పడికిన నూలుతోనే నేయబడిన మిక్కిలి సన్నమగు చీరను ఆమెధరించి యుండెను. కాని వారందరును ఉపయోగించుమిన్న రాట్టము లన్నియునుగూడ చాల పనికిమాలినవే. ధ్వనిపొచ్చు. నూలురాబడి తక్కువ. వీనిని బాబు తారకనాథమిత్రగారు తయారు చేయించుచున్నారు. ఆయనకు ఉత్సాహ మధికముగానున్నదిగాని పద్ధతి తెలియదు. ఆయనకు యంత్రముల పరిచయము కొంత కలుదుగాని రాట్టముల సంగతి బొత్తుగా తెలియదు. రాట్టమును గూర్చి నా మాన్య విషయములుగూడ ఆయనకు తెలియవలెయే నేను తెలిచెదను. దేశభక్తియును విజ్ఞానమును గల రాజహాయి స్త్రీల కిట్టిరాట్టముల నియ్యలవలసి ఆయనను నేను బతిమాలుచున్నాను. ఆయన ధనలాభముకొరకే రాట్టములను చేయుచున్నచో యిదివరకు చేసినవాని నన్నిటిని మూలబడివేసి మంచిరాట్టములను మరల తయారు చేయగోరెదను. ఆయన ధనలాభముకొరకు గాక ఖద్దరునందుగల అభిమానమువలననే రాట్టములను చేయుచున్నచో యిదివరకు చేసినవాని నన్నిటిని విరగగొట్టి రాట్టముచేయు పద్ధతిని బాగుగా నేర్చుకొనవలెను. అంతవరకును మరల రాట్టమును చేయగూడదు. వంగరాష్ట్రమున పంచినవి చెప్పదగినవి మూడు రకముల రాట్టములు మాత్రమే యున్నవి. వానిలో ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారివి శ్రేష్ఠతములుగా నాకు కనపడెను. డౌడాండ్లో పనివాండ్లు వాడుచున్న రాష్ట్రములు రెండవరకము. పురాతనరకము రాట్టములు మూడవరకము. రెండవరకములో కదురు ఏటవాలుగా నుండును. మూడవరకములో పీట చిన్నదిగాను చక్రము బరువుగను కదురు పొడుగుగను యుండును. ధ్వని లేకుండనుండుట, తగుమాత్రము నేర్పుగలవారెవరు పడికినను గంటకు 400 గజములు 10 వ నంబరు నూలువచ్చుట అను నిరండును శ్రేష్ఠమైన రాట్టమునకు ముఖ్యలక్షణములు. 2,3 రకముల రాట్టములమీద 10 వనంబరు నూలు గంటకు 600 గజములుగూడ తయారుగనని నేనువింటిని. ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారి రాట్టముమీద నూలువడుకుచుండగా నేను స్వయముగా చూచితిని. గంటకు 850 గజములు తయారైనది. ఆరాట్టము మీద ఎవరు పడికిననుగూడ గంటకు 400 గజములు నిరాఘాటముగా తయారగును. కావున పనికిమాలిన రాట్టములను తయారుచేసి విక్రయించువారందరును ఖద్దరు ఉద్యమమునకు హానిచేసినవారే యగుదురు. మంచిరకము రాట్టములు దొరుకునని ఎరిగియుండియు కాంగ్రెసునాయకులు పనికిమాలిన రాట్టములను ప్రజలకు విక్రయింపజేయుట చాల అక్రమమని నేను తెలుపుచున్నాను. వంగరాష్ట్రమున నెవరినద్దవైన శ్రేష్ఠమైన రాట్టమున్నచో నాకు పంపించియడల దానిని పరీక్షించి అనాలక్ష్యముగనే మంచిచెడ్డలను ప్రకటించెదను. జనసామాన్యమునకు నూలువడుకుట ప్రాణపదమైన కార్యము. కావున ఆపదతిని వ్యాపింపజేయుటకు పూనుకొనినవారెవరును పనికిమాలినవానిని వ్యాపింప చేయగూడదు.

(మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా, జూలై 28)

సామ్రాజ్య కార్మికసభ

భారతీయుల కోరిక

యూదులు పల స్వయంనుకు బోవుటకు

అవకాశముండవలెను

లండన్, జూలై 29:—కామస్వేల్ కార్మికసభలో పారిశ్రామిక శాసనములను, మాండేటు రాష్ట్రములందున్న కార్మికుల సంరక్షణను గూర్చియు, ముఖ్యముగ యూదులు పల స్వయంనుకు స్వేచ్ఛగ బోవుటకు అవకాశముండుటను గూర్చియు చర్చించిరి. యూదులు పల స్వయంనుకు పరిగ్రహించుటకు ఎక్కువ స్వేచ్ఛయుండవలె ననిరి.

జోషిగారు అధినివేశములం దున్న భారత కార్మికులకు క్రైడ్ యూనియనులలో స్థానమియవలెననియు, వారికి జరుగుచున్న అన్యాయమును తొలగించవలెననియు కోరిరి. ఈ రెండువిషయములను విచారణ సంఘమువారికి తెలియజేసిరి.

భారతీయులు సంఘాల్లముగ స్వయం నిర్ణయ మును గోరుచున్నారనియు ఇండియాలో ఆర్థిక విషయము లందు బ్రిటిషువారు అంతను తమ లాభమునకే పాటుబడుట క్రేటుబ్రెటు కార్మికులకే గాక భారత కార్మికులకును గూడ అపాయకరమని చాపకొలుగారనిరి.

బ్రిటిషు నిర్ణయము ఇండియాలో 1000000000 పౌను లను పెట్టుబడి పెట్టిరి. ప్రత్తి, ఉక్కు, జనపనార గొం బోవుచున్నారు. భారత కార్మికులకు వారమునకు ఆరురూపాయలు ఇచ్చినచో బ్రిటిషు కార్మికులకంటె చవక పని చేసెద రనిరి. భారతదేశ ఆర్థిక పరిస్థితులు సామ్రాజ్యమందున్న ఇతర ప్రదేశముల కంటె ఉపద్రవకరముగ పరిమించినో జోషిగారు చెలిపిరి.

ఇండియాకు స్వయంనిర్ణయసూత్రము నిచ్చినంతమా త్రాన తక్షణము జనసామాన్యపు స్థితిగతులు బాగుపడునని గాదు. స్వపరిపాలనము నిచ్చినచో వారిపనికి మరింత సౌకర్య మేర్పడుననియు ఇప్పుడున్నంత కష్టముండదనియు చెలియ జేసిరి.

భారతీయులు సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు. కాని బ్రిటిషు ఇంపీరియలిజం తమకు వ్యతిరేక ముగ గావాడవలెనని గోరుటలేదనిరి.

రిపు సంకులము

రణరంగమున నెమ్మదిగనుండుట

ప్రెస్, జూలై 29:—రణరంగముంతయు నెమ్మదిగ నున్నదట. రిఫైలు స్వీయరక్షణము నేర్పబుజేసికొనుచున్నారు. బోషిసా పటాలము అలసిపోయినను శత్రువులకు లోబ డలేదు. పెటెయిన్ నాని స్పెయిను ప్రదేశమునకు బోవుట చే మంచితమై తేర్చుకొనెను. స్పెయినువారు తీవ్రముగ చ ర్యనుకొనికొను విషయమై రిసరేనానితో మాట్లాడుటగూడ లభించెను.

అమెరికా నాకాదళము

ఆస్ట్రేలియా కేగుట

విందులు

ఆస్ట్రేలియావారు అమెరికా నాకాదళమున కెంతయు గోరమును జూపుచున్నారు గెవర్నరు జనరలు, అంగభావను వాగు ప్రజలును విందులగిరి. నావికులు క్రొత్తదేశమును జూచుటకు దారిలోనికి బోవుచున్నారు.

కోతస్వరూప్రభువు చనిపోయెను.

బొగ్గువిషాద పరిస్థితులు

యజమానులు న్యాయస్థానవిచారణను

ఆశీర్వాదించుట

లండన్, జూలై 29:—క్రేటుబ్రెటు కేంద్రగనుల సంఘమువారు న్యాయస్థాన విచారణసంఘమువారి తీర్పును ఆశీ ర్వాదించుచున్నారు. తమవిషయమును పరిగా చెలియజేయక త ప్పుగ జెప్పుచున్నారనిరి. తామనివేదికము నంగీకరించ జాల మనిరి.

బాల్వినుగారు రోజంతయు ఈ విషయమై పాటు బడిరి.

యజమానులు జూపిన ఎర్పాటులను గనులపనివాడు ని రాకరించరని చెలియచున్నది. వేతనములను తగ్గించుటను నిరా కరించిరి.

బాల్వినుగారిలో మరల రాయబారములను జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్న ప్రత్యేక క్రైడ్ యూనియను కౌన్సిల్ సంఘమువారు తమసభను రేపటివరకు ఆపుజేరి.

ఇరాకు మొదటి పార్లమెంటు

ప్రారంభోత్సవము

బగ్దాద్, జూలై 16:—నేటి యుదయమున ఇరాకు పార్లమెంటును పెయిసూలురాజుగారు తెరిచిరి. రాజుగారు విధులవెంట సైనికబలముతో ఊరేగుచు పార్లమెంటుకు బోయి రి. మార్గమంతయు బాగులుతీర్చిన సైనికవర్గముతో నిండి యుండెను.

బ్రిటిషు ఇరాకు అధికారులు గమిగూడిరి. 20 పెనల రులు, 80 పథ్యులు వచ్చిరి.

రెండుపథ్యులు కలిసి సమావేశమగునని ప్రధానామాత్యుడు చెలియజేసెను. పార్లమెంటుసభల కన్యత్తులగు యూపపును వాదిగా రెన్నుకొనబడిరి. రషీనాలీగారు దేశీయవార్తల గురి య మించబడిరి. రాజుగారి యుపన్యాసమును అంగములోని కిం కను అనువాదించలేదు. బ్రిటిషుపద్ధతినే ఇందు అవలంబించిరి.

ఐ. ఎం. ఎస్

ఉండవలసినదే

లండన్, జూలై 29:—ఇండియాలో సైన్యము, బ్రిటి షు అధికారులు, కాపురమున్న అనధికారులు, సివిలు వైద్యు లయములకు వైద్యసహాయమునుగూర్చియు ఇండియా అంత టను వైద్యశాస్త్రములో యభివృద్ధిజేయుటనుగూర్చి సిడెన్ హౌవర్థువు ప్రశ్నించెను. యూరపియను ఉద్యోగులకు బ్రిటిషు వైద్యులనే నియమించుటకు లీక మిషనువారి సూచనలను అంగీకరించెదమని బర్మెన్ హౌడ్ ప్రభువు చెలిపెను. సివిలు వైద్యులయములకు వైద్యుల సేర్పాటుజేయుటను తాను బూను కొనజాలననిరి. ఇండియాలో కాపురమున్న బ్రిటిషు అనధి కారులకు వైద్యసహాయమును చేకూర్చు బాధ్యతను వహించ జాలననిరి. కాని పరిశోధన విషయములందును, సాంకేతిక తరిగిడు, వైద్యవిద్య కుండవలసిన యోగ్యతనుగూర్చియు జో క్యమును గలుగజేసికొనెద ననిరి.

తాను జెప్ప ఈసంగతు లన్నియు తాత్కాలికములని యు, రాష్ట్రీయ వైద్య పరిపాలన విషయములో సానిక ప్రభుత్వముతో సంప్రతించి ఏర్పాటు జరుగుననిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గావలసిన వైద్యులను సైనిక వైద్యవర్గమునుండి సప్లయ జేపెదమనిరి.

కొంతవరకు మంచి వ్యక్తులు మాలబలములో జేరుటకు సైనిక వైద్యమాలబలమునందున్న వారిని సివిలు వైద్యుల యమునకు బంపుచుండవలెననిరి. బ్రిటిషు ఉద్యోగుల చికిత్స నిమిత్తము ప్రత్యేకము బంపరాదనియు, పరిశోధన, ఉద్యోగ ములకును కొందరిని నియమించవలెననియు బర్మెన్ హౌడ్ ప్రభువు నుడివెను. ఇన్నీయు ఇండియా ప్రభుత్వ వశములో నుండవలె ననుచున్నారు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యువరాజు

కేపుటప్పు, జూలై 29:—నేడు దక్షిణ ఆఫ్రికాకు యువరాజు పయనమాయెను. ఆదిలోని ప్రభువు, ప్రత్యేకతో విందాగించిరి. చంద్రులు, పరితరకానిక ప్రముఖులు వచ్చిరి. దాడులకాగ్రభనమును తెరచిరి. హాయిగ కొండ లెక్కుచు ఆటలాడుచు కాలమును గడిపిరి.

నాకాదళ ముదింపులు

తగ్గించవలెనని కార్మికులు వాదించుట

క్రొత్తగ నిర్మించుటకు సమర్థించుట

లండన్, జూలై 29:—సెల్స్ అను యుద్ధనౌక ఈ సంవత్సరాంతమును, రాష్ట్రీ 1927 ఏప్రిలులోను, 1927 మేలో రెండు క్రూయిజరులును, 1927 ఆక్టోబరులో మూడును, 1926 జూనులో మందుగనులను పరచు నౌకలును, మందుగనుల విధ్వం సకములును నిర్మించబడుననియు, క్రొత్త నౌకలకు 58 000 000. పౌను లను ననియు జేవిడ్స్ గారు చెలియ జేసిరి.

ఈఖర్చును అంతను ఖండించును తగ్గించవలెనని మగ్నా నాల్డుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. వచ్చే 10 సంవత్సరము లలో రాచకీయ పరిస్థితులు యుద్ధము నమృతంతగ పరిమించ వనిరి. అమెరికా జవాన శత్రులు గావచ్చునని ఎవరును జెప్ప జాలరు. ప్రాంతుకు సంబంధించినంతవరకు అవంతయు విమాన ములతో గూడుకొన్నది. ఆయుధములను యుద్ధ సామగ్రిని తగ్గించవలె నని సభజేయు వారందరును ప్రస్తుతము క్రొత్తనౌక లను గట్టరాదనిరి.

లాయిడ్ బారిగారు

ఈ నాకాదళమును నిర్మించుటకు యూరపుకు అంత ఉపద్రవ చేదియు లేదనిరి. ఇంతవ్యయభారమును మెయూ టకు పసిఫికు వర్తకమార్గముల కుపద్రవ మున్న దాయని యడిగిరి. 10 సంవత్సరములలో పసిఫికులో ప్రమాదముండునని తెలంచె దరా యనిరి. మనకంటె ఎక్కువగ యునైటెడ్ స్టేట్సుకు విమియు రాజాలదనిరి.

చర్చిలుగారు

మనకున్న ఉపద్రవ మన నాకాదళము తగ్గిపోవుటయే యనిరి. నాకాదళశాఖవారు వ్యయమును తగ్గించుటకు నిశ్చ యించిరి. నాకాదళము మనరక్షణమునకు తగ్గియున్నదనిరి.

సోడన్ గారు

గూడ తీవ్రముగ నాకాదళమును ఖండించిరి. వ్యయమును తగ్గించెదమను అభియములలో అర్థములేదనియు నాకాదళమును తగ్గించుటకే ప్రయత్నించుచున్నారనియు ఒకవంక ఆయుధ సామగ్రిని తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండ నాకాదళమును క్రొత్తగ నిర్మించుచున్నారనిరి.

బ్రిడ్జి మన్

ఇతరదేశముల కంటె మనకు క్రూయిజరులు ఎక్కువ అవసరమనిరి. దీనికి గారాము మనసామ్రాజ్యము విస్తరించు టయే యనిరి. ప్రస్తుతము మనకు 48 క్రూయిజరు లున్న వనియు 1889 నుండి ఇంత స్వల్పసంఖ్య లేదనిరి. పాక్లండు దీవుల విషయమై మనకు క్రూయిజరుబలమును హెచ్చుజేయ వలె ననుచున్నది. ఇప్పుడు క్రూయిజరులను నిర్మించ కున్నచో 1929 లో మనకు ఇబ్బంది కల్గుననిరి. నాకాదళము ఒకరిపై కత్తిగట్టుటకు గాక మనరక్షణార్థ ముండవలెననిరి. ఇతరదేశ ములుగూడ అటులనే చేయవలె ననుచున్న వనిరి. యుద్ధమాదిగ 829 యుద్ధకౌలను అన్ని ప్రభుత్వములవాం ను నిర్మించిరి. అం దులో బ్రిటిషువంతు 11 మాత్రమే యనిరి. ఇందులో రెండు ఆస్ట్రేలియా క్రూయిజరు లున్నవట. దీనివలన వేతనముల క్రిందనే 45000000 పౌనులగుంటు. ఇతరదేశములు సాయుధులుగ నున్న వుడు పనికిరాకుండగ నున్న వానిసానే క్రొత్తనౌకలను నిర్మించవలెననియు సామ్రాజ్యమునకు భయములేకుండ సైన్యము లను నాకాదళమును తగ్గించుటకును ప్రయత్నించ వలెననిరి.

తీర్మాన మోడిపోవుట

మగ్నానాల్డుగారి తీర్మానము వీగిపోయెను. 287 ప్రతి హాలురుగను 140 అనుకూలరుగ నుండిరి.

28 లేదీని బాల్వినుగారు ప్రకటించిన నాకాదళ కార్య క్రమమును సవరణజేయవలసి యున్నదని చాంబర్లెనుగారు ప్రక టించిరి. 1927-28 లో 9 డెప్టాయరులును ప్రారంభించెదరట.

ఐ. సి. ఎస్

(ఆంగ్లప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగులకు ప్రోవిన్సి యు సివిలుసర్వి సులో పనిచేయుచున్న ఉద్యోగులను నూటికి 20 హాప్యన నియమించవలెనని జేసిన లీకమిషను సిఫార్సును జాగ్రత్తగ ఆలోచించుచున్నారవని కామన్సుసభలో వింటర్ క్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. సాన్యమైనంతవరకునే తీర్మానించ బడుననిరి.

సేద్ అ మీ రు గారు

ఇరాకు రీజంటు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూలై 30:—ఇరాకు రీజంటుగ నుండుటకు నేడు అమీరుగారు ఆక్స్ ఫర్డ్ లో చదువునమాను టకు వీలులేదని పెయిన్ నూలురాజుకు తెలియజేసిరి. దీనికి కారణము పెయిన్ నూలుగారు అట్టే కాలము విదేశములం దుండకపోవుటయే. ఇరాకు యువరాజు రీజంటుగ నుండవచ్చు ననుచున్నారు.

ప్రెంచి ఇందో చీనా గవర్నరుజనరలుగ వారెనుగారు నియమించబడిరి.

బొగ్గు పరిస్థితులు

శ్రీడ్ యూనియనుల చర్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ప్రతిజ్ఞానుండియు శ్రీడ్ యూనియనువారు తమలో తాము పన్నుక్రింద కొంతసామును విధించవలెనని వెస్తుమిస్ట్రరులో సమావేశమై ఏకగ్రీవముగ అన్ని శ్రీడ్ యూనియనుల కార్య నిర్వాహకవర్గమువారును నిశ్చయించుకొనిరి.

31 లేదీ అర్ధరాత్రినుండి బొగ్గులో పనిచేయకూడదని రైల్వేపనివాండ్లు, ట్రాన్స్ పోర్టు, పనివాండ్ల సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. పిదప బొగ్గు అంతను రైలులో వేసి బొగ్గు వేసే ఇంజనుల నుపయోగించుటకు ఆ చట్టప్రకృతి దగ్గరగ జేర్చవలెను. ఇతర రేవులను దానిని బంపకపోవచ్చును. దినుసు తులను గూడ ముట్టగూడవనిరి.

స్వాయీజు కాల్యలో

బ్రిటిషు సేనలు

శాశ్వత దళము

లండన్, జూలై 27:—స్వాయీజు కాల్యదగ్గర శాశ్వతముగ బ్రిటిషుదళము సేర్పాటుజేయుటకు నిశ్చయించిరి. తగినటుల నాకాదళముతో కావలిగాయుటకును నిశ్చయించిరి. ఈ సేనలను ఎవరును ముట్టడించకుండ నిరంతరము బ్రిటిషు సైన్యమును నెలకొల్పవలెననిరి. కెయికో మంత్రివర్గమువారి నివేదికము నంగీకరించిరి.

ఆంగ్లో ఇండియను రాయబారులు

బర్మన్ హెడ్ ప్రభుని సందర్శించుట

లండన్, జూలై 30:—ఆంగ్లో ఇండియనులు ఇండియా కార్యాలయమున బర్మన్ హెడ్ ప్రభుని సందర్శించిరి. తమకష్టములను తెలుపుచు కొన్ని వివరప్రశ్నలను అందజేసిరి. ఇండియాలో పాతకాలయందు విద్యను నేర్చుటనుగూర్చియు వాలంటరీదళమును తప్ప తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియనులను సైనిక వృత్తియందు నియమించరాదనిరి. సంభాషణ అంతయు రహస్యముగ జరిగెను.

రైలు ప్రమాదము

అర్ధరాత్రివేళ లీమన్సులో రైలుపట్టాలనుండి తొలగి పోవుటచే 12 గురు చనిపోయిరి. 20 మంది తుతగాత్రులైరి.

యుద్ధ స్మారకసమాధులు

అనగా యుద్ధములో చనిపోయినవారి జ్ఞాపకార్థము సమాధులను శాశ్వతముగ నుంచుటకు నిధిని ఏర్పాటు జేయుటకు కూడ మిలిటరీ ప్రభుత్వములవారి రంగీకరించిరి.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

నకు లండను పాతకాల పిల్లలను బంపుట ఎంతయు బాధకరమనియు పుస్తకములలో లేని సంగతులను తెలిసికొనుటకు వీలుననియుసామ్రాజ్యమునుగూర్చి త్రోవసంగతుల సెన్నిటి నోగ్రహించిరి ఇట్టి అనకాశము జీవితకాలములో ఇంకొకపుడు దొరకడనియు యాద్యుప్రభు వనెను.

మ్యాసిడోనియా నాయకుని

జంపినస్త్రీ

క్షయవస్త్రుచే బాధపడుచున్నదట. జీవించడమకొనుచు న్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినచో ఆమెను ఒకచిన్న గదిలోనుంచి విచారించెదవట. దీనికి కారణము పనిబజాగారి అనుచరలు ఈమెపై కనిదీర్చుకొనుటకు నిశ్చయించుటయే యనుచున్నారు.

ముల్తాను చెటసాల అక్రముల

విషయమై ప్రతీకలలో చూచితిమనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమును దెలియజేయవలె మంటిమనియు వింటర్స్ ను ప్రభువు ల్యాన్సుబరీగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. సంగతులన్నిటిని ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఆలోచించునరకు రహస్యముగ నుంచవలెనని బర్మన్ హెడ్ ప్రభువు గోరెనట.

పెయిన్ నూలు రాజుగారు

వచ్చేవారము లండనుకు బయలుదేరును. ఆరోగ్యవిషయమై వైద్యులతో ఆలోచించెదవట. ఆటనికేమియు భయములేదు. ఇరాకు సింహాసనముమీద 4 సంవత్సరములనుండి కూర్చుండి పాటుబడుటచే కొంతవరకు ఆరోగ్యము చెడినది. లండనులో వైద్యులనాలో చించి తరువాత స్విట్జర్లండులో నుండి నవంబరులో బగ్దాదుకు తిరిగివచ్చెదవట.

జర్మనీ బొగ్గు

బెర్లిన్, జూలై 30:—బొగ్గు ఇంగ్లండులో నిలిచిపోవుటచే జర్మనీ పరిశ్రమలకు కష్టముగ నున్నది. రూరులో 10000000 టన్నుల బొగ్గు పడియున్నది. ఎంతధరకైనా సరే అమ్మివేయవలెననుచున్నారు. దానిని ఎగుమతిజేయుటయే ఉత్తమమార్గము ఇదొక్కటే కన్పించుచున్నది. సమ్మెలో బ్రిటిషు గనులపనివాండ్లతో ప్యాన్సులో జర్మనుప్రతినిధులు గలియకుండుటకు ఇదియే కారణము. బొగ్గును ఎగుమతిచేయకుండగ తోడ్పడుటకుగూడ మానుకొనిరి. రూరుయజమానులు ఏకమొత్తముగ పనివాండ్లను బర్తరపుజేయుచున్నారు. ఈసమస్యను పరిష్కారముజేయుటకు బెర్లినులో ఛాన్సిలరు రాయబారములను జరుపుచున్నాడు.

జయరామయ్యగారు రిమాండు

నందుంచబడిరి

బొంబాయి, జూలై 30:—నలుబది యారులక్షలకు నొక యంత్రాలయమును గొనినట్లు ప్రతీతిగల జయరామయ్యరను మదరాసు వర్తకులు వారంటుపై నరెస్టుచేయబడిరి. రూ. 5000 లకు జామీను యివ్వలేకపోవుటచే నాయనను రిమాండు నందు పోలీసువారుంచిరి. (అ. ప్రె.)

భారతపాలనపాలితులపై

కనిదీర్చుకొనుట

మాతనగూడెముల చట్టము

గాంధీ - స్వల్ప బడంబడిక నతిక్రమించుట

బొంబాయి, జూలై 30:—సీమనుండి హెచ్. ఎల్. పోలకుగారిల్లు తిరిగివెరి:—దక్షిణ ఆఫ్రికా అసంబ్లియందు ప్రవేశపెట్టబడిన మాతనగూడెముల చట్టము యెంతమాత్రమును అంగీకరింపదగినదిగాదు. మొదటి చట్టనుందలి నూత్రమే మన కసమ్మతముగనుండెను. సముద్రతీరపు ప్రదేశమందు దప్ప భూములను సంపాదించుటకు భారతీయులను నేటాలునం దరికట్టుచున్న యీనూతన చట్టము భారతీయుల నింకను దుర్బల పాలుజేయుచున్నది. భారతీయుల భార్యలను దేశములోనికి రాకుండగ జేయుటవలన, నేటాలునందుగల యిబ్బందులను కేపునందు నివసించు భారతీయులకుగూడ కలుగజేయ జూచు" చుండుటవలనను యీచట్టము గాంధీ స్వల్ప బడంబడికను కాగి తప్ప తునుకగా జేయుచున్నది. భారతప్రభుత్వముపైనను భారతీయులపైనను యీచట్టము పగపాడించుచున్నది. ఈచట్టముపై భారతీయు లెంతమాత్రమును సమాధానము పడరాదు "అని పోలకుగారు వతినిరి. (అ. ప్రె.)

బ్రిటిషు కామనువెల్లు

కార్తిక మహాసభ

భారత స్వరాజ్య ప్రధానవాంఛితమును బలపరుచుట

చమన్లాలుగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

లండనునుండి జూలై 28 వ లేదీని బొంబాయి క్రానికలుకు వచ్చిన స్వేషులుకేబిలునందు బ్రిటిషు కామనువెల్లు కార్తిక మహాసభయందు యీక్రింది తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినటుల తెలుపబడినవి:—

ఈ సభాప్రతినిధులు భారత ప్రతినిధులు దెచ్చిన అభిప్రాయములను విన్నవారలై భారతదేశము కోరుమన్న తక్షణ స్వపరిపాలనని తమశాఖా సంఘములను కోరుచున్నది.

ఈసభా కార్యప్రణాళికయందు మొదట భారత స్వపరిపాలన విషయము లేదు. కాని దివాన్ చమన్లాలుగారు ప్రతినిధులందరూ ప్రత్యేకముగ జేసికొన్న సభలో యీతీర్మానమును లేవలెనని పట్టుపట్టిరి. అందుచేత యీతీర్మాన ముపపాదించి ఆయన బాగా బలపరచెను.

రామ్మే మాగ్డనాల్లుగారు రద్దుజుతనహించిరి.

చమన్లాలుగారు కార్తిక పక్షము భారతదేశమునెడల ప్రవర్తించిన పద్ధతినీ బాగా ఖండించిరి. స్వయంనిర్ణయ సిద్ధాంతమును అంగీకరించి తక్షణ స్వపరిపాలనా విధానమును బలపరుపవలెనని కోరిరి. బెంగాలు ఆర్డినెన్సును బెట్టినందులకును, రౌండు టేబిలు సభను నిరాకరించినందులకును ఆయన కార్తిక ప్రభుత్వమును నిరసించెను. ఇకముందు కార్తికపక్ష మిట్టి తప్పులను జేయకుండవలెనని కోరెను.

జోషీగారు చమన్లాలుగారు చెప్పిన దానిని బాగా బలపరచిరి.

చమన్లాలుగారు కార్తిక పక్షముయొక్క వాదమును వివకుండనే ఖండించి రని రామ్మే మాగ్డనాల్లుగారు మాత్రము జెప్పిరిగాని మరియెవరును సమర్థించుకొనలేదు.

ఈ తీర్మానము సభాకమిటికి బంపబడెను. ఈ తీర్మానమునకును చమన్లాలుగారి అసలు తీర్మానమునకును యెక్కువ భేదము లేదు. అందరచే నది అంగీకరింపబడెను. కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, ఐర్లాండు ప్రతినిధులు యీ తీర్మానమును హృదయపూర్వకముగ బలపరచిరి.

హిందూమహమ్మదీయ తగవులు

పోరాటము దప్పిపోయెను

దేవాలయముల హిందూకనిష్టేబులు, మసీదుల మహమ్మదీయ కనిష్టేబులు కావలా గామదుండిరి

లక్నూపురం, జూలై 30:—షిర్డ ఉత్సవము సందర్భమున జౌద్ధనందలి సీతాపురమందు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తగవు వచ్చెను. మహమ్మదీయులూ కవీధి గుండ షిర్డ ఉత్సవముతో నూరేగింపు జరుపుటకు సముకట్టిరి. ఆవిధిగుండ షిర్డ ఉత్సవముపోగూడదని హిందువులు అభ్యంతరము పెట్టిరి. రెండుసంఘములందలివారును కొట్టుకొనుటకు బారులుదీర్చిరి. ఇంతలో డిప్యూటీకమిషనరును పోలీసు నూపరింటెండెంటును గుంపును దరిమిలేసి శాంతిలెకొల్పిరి. జూలై 27 వ లేదీ ఉదయమందు సంభవించినదానిచే నెనుకటిదినమందలి క్రోధము మరీఅధికమయ్యెను. నాటిఉదయమున ఒకపందినరకి ముక్కలు ఒకమసీదుయందుపారవేయబడెను. అందుచే మరీయిట్టికోపకారణములందుపంపండ జేయుటకు మసీదులకు మహమ్మదీయ కనిష్టేబులును, దేవాలయములను హిందూ కనిష్టేబులును కాపాడుటకు జిల్లాఅధికారులు యేర్పాటుగావించిరి. ఇరుసంఘములయందలి క్రోధభావములును నశనవరకు యీయేర్పాటు గావింపబడెను. (అ. ప్రె.)

పథానును అరెస్టుచేయుట

హిందూబాలకు నెత్తికొనిపోయినందులకు

లాహోరు, జూలై 30:—ఒక హిందూబాలు స్వల్పకొనిపోయినని లాహోరు పోలీసు నొక పథానును అరెస్టు జేసెను. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

కుష్టరోగనివారణ నిధి:—ఈ నిధికి యిప్పటివరకు రూ. 88830-0-1 వసూలయినట్లు కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నాడు.

ముత్తరాజు మహాజనసభ:—ఈ సంఘమువారి వార్షిక సమావేశము ఆగస్టు 2వ తేదీన పచ్చయప్పహాలులో జరుగును. డి. బి. ఎల్. డి. స్వామికన్నప్పిగారు ఆధ్యక్షతవహించెదరు.

నందనూరు చరిత్ర:—కృష్ణగణ సభవారి యజమాన్యమున రేవుసాయంకాలము 4-15 గం సౌందర్య మహాబలమిన్. బన్ని బాయిగారు నందనూరు చరిత్ర కాలక్షేపము జేయుదురు.

భాగవత కథా ప్రసంగసభ:—వైసభ యజమాన్యము క్రింద బ్రహ్మశ్రీ చివర భాగవతగారు (మనూరుగూడ) తొండమండలం హైస్కూలు మంటపిలోనివారం నాడు రామజననము, ఆదివారమునాడు విశ్వామిత్రయాజ్ఞసమాచారము. కాలక్షేపము జరిపెనరు.

జంతుహింసానివారణసంఘము:—జంతుహింసా నివారణసంఘము వారి కప్రదర్శనము ఆగస్టు 22వ తేదీన జింఖానాగ్రాండ్సులో గవర్నరుదంపతుల యాజమాన్యముక్రింద జరుగును. మిస్ సెలీ గోమనగారు బహుమతుల నిచ్చెదరు. ఎల్లరు విచ్చేయప్రార్థితులు.

ఎన్నికసభలు- ముత్యాలపేట డివిజను:—జిల్లాకాంగ్రెసు కిలాఫతు స్వరాజ్యసంఘముల యాజమాన్యము క్రింద రేవు సాయంకాలము 7 గలవ లింగచెట్టిబిల్లిశారవ విలాసువద్ద శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షత్వము బలపరచుటకై బహిరంగసభ జరుగును.

జగన్నాథ భక్త సభ-వేణుగానము:—ఎగ్నూరు వేణుగానము మందిరమునందు ఆగస్టు 1వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4-15 గ. గానసభ జరుగును. నాగరాజరావు (కుంభకోణం) వేణువు. తాయప్ప (మైసూరు) ఫిడలు. దక్షిణామూర్తిపిల్ల (పుదుచ్చోరు) మృదంగం. సీతారామయ్య—మోర్సింగు.

గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలు

ఇరిగేషను సలహాసంఘముల నియమించుట

పరిపాలనాధికార మీయలేదు
గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలయందు యీ దినపరిధిగా ఇరిగేషను విషయమై సలహాసంఘముల నియమించుటపరమని పి. పెద్దిరాజుగారు (నర్సాపురం) నూచించియుండిరి:—(1) గోదావరి తూర్పు మధ్య డెల్టా (2) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టా (3) కృష్ణా తూర్పు డెల్టా (4) కృష్ణా మధ్య పశ్చిమ డెల్టా.
ప్రభుత్వమువారి సూచన నంగీకరించి కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాలలో రెండింటికి బదులుగా పైన చెప్పినరీతి 4 సలహాసంఘములుంచుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రతిసంఘమునందు రెండు సభ్యులుందు. ప్రస్తుతము వారిపని సలహాజేయుట ముత్రమే. సంఘములకు నీరు పంచి యిచ్చుట మున్నగు విషయములందు పరిపాలనాధికారము గూడ నొసంగవలెనని పెద్దిరాజుగారు జేసిన సలహా నంగీకరించుటకు వీలులేదు. ఈసంఘములు 1923 జూలై 12 వ తేదీ జి. ఓ. నిబంధనల ననుసరించి యుండును. ఏసంఘమునకు సంబంధించిన డెల్టాలో నాసంఘము పనిజేయుచుండవలెను. ఇష్టమున్నచో నాల్గు కలసి సభల జరుపుకొనవచ్చును.
ఆగూ డెల్టాల ఎక్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగారు సలహాజోడ్చు సభలకు తరచు హాజరగుచుండవలెను. ఇరిగేషను ఫీల్డ్ ఇంజనీరుగారును, కలెక్టరు గారు కలసి సంఘములందు సభ్యులుగ నుండవలసిన వారి కేర్పర ప్రభుత్వమువారి కెరుకపరచవలెను.
(ప్రభుత్వప్రకటన)

ట్రీప్లికేను సంగీతసభ:—తిరువళ్ళేటి 1. వెంకటాచలం చెట్టిబిల్లిలో ఆదివారము సాయంకాలము 4-15 గ. మిసు బన్ని బాయిగారి నందనూరు చరిత్ర కాలక్షేపము జరుగును.

రాకపోకలు:—దేశోద్ధారక కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నేడు విచ్చేసిరి. వ్యవసాయశాఖాధికారి జి. ఆర్. హిల్స్ గారు, ప్రభుత్వ కొండెతుగారు కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు రామ్మబ్బగారు నేడు విచ్చేసిరి.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు యు. రామారావుగారు నిన్ను రాతి వెడలిరి. సర్ పి. శివస్వామి అయ్యంగారు బొంబాయికి, రిటెన్యూబ్జ్ మెంబరు డి. బి. టి. రాఘవయ్యగారు రాజమండ్రికి రేవుబోనున్నారు.

అ. భా. తెలిగ్రాఫి సంఘము:—అ. భా. తెలిగ్రాఫి సంఘమువారి అసాధారణ సమావేశము ఎన్. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. కలకత్తాలో నున్న జనరలు సెక్రటరీగారు, దక్షిణదేశమునచ్చి ప్రచారము ప్రారంభించవలెననియు, ఈశాఖయందు ప్రేషను సర్వీసు తొలగించి రాష్ట్రముదాటి ఉద్యోగుల మార్పురాదనియు కేంద్ర సంఘమువారికి సిఫార్సుజేయు తీర్మానములు గావించబడెను.

మదరాసులో పెంటలు తెలిగ్రాఫి కార్యాలయము గాలివెలుతురు లేక అనారోగ్యదాయకముగ నున్నదని జనరలు సెక్రటరీగారు డైరెక్టరు జనరలుగారికి తెలియజేయవలసినదిగా కోరిరి. రాయలకమిటివారి రిపోర్టును ఖండించుచు, కలకత్తా కేంద్రసంఘమువారు గావించిన తీర్మానము లంగీకరింపబడెను.

రెడ్డిజనసంఘము-విద్యార్థులకు సహాయము:—సంఘమువారిసంగు స్కాలర్లరూపితుల దరఖాస్తులు ఆగస్టు 10 వ తేదీనరకు పంపవచ్చును. నిరుడు స్కాలర్ల పిష్టలు పుచ్చుకొనినవారు యాదేడుగూడకోరినపుడు ఆవిషయమును నూచింపవలెను. మదరాసు రాష్ట్రములో జనువు విద్యార్థులకు మాత్రమే యాసహాయ మొసంగబడునని యిదివరకు ప్రకటించియుండిరి. మదరాసు రాష్ట్రమునగా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మున్నురదేయ సంస్థానములుగూడ చేరియుండును.

రెడ్డిజనసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ ఆగస్టు 13వ తేదీన ఎగ్నూరులో ముదగాల భవనమునందు జరుగును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

రెడ్డి విద్యార్థుల వసతి గృహము “కొండవీడు” ఆగస్టు 1 వ తేదీనుండి ప్రారంభమును. ఇప్పటికిని 20 మంది చేరిరి. ఇక 5 నరకు స్థలము గలదు.

తమిళరాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షము

బలపరచు ప్రయత్నములు

తమిళ రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్ష విలంబిత సమావేశము నిన్న సాయంత్రము శ్రీమన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద మహాజనసభ హాలునందు జరిగినపుడు, రాష్ట్రమునందన్ని ప్రాంతములందును స్వరాజ్యపక్షమును బలపరచుట కొనసాగవలసిన ప్రయత్నముల గురించి చర్చింపబడెను. తమిళ జిల్లాలయందు స్వరాజ్యపక్ష సంఘములు లేని విషయమును, సభ్యులందరును అంగీకరించిరి. ఆప్రాంతములం దన్నిటియందును స్వరాజ్యసంఘముల నేర్పరుచుటకు, అధ్యక్షుడు సభ్యులను గోరిరి. ఇందులకు చాలమంది సభ్యులు తానుసాముతో తమ సేవల నర్పించిరి. వీరు ఆమాప్రాంతములకు బని ప్రచార మొనర్చి సంఘముల స్థాపించెదరు. ఇందుకుగాను కొంతమంది ప్రచారకులనుగూడ నియమించుటకు సభవారు దుద్దేశించిరి.

తరువాత విషయము సభ్యులనుకేర్చుటకు గురించి; చెన్న నగరమునందును, జిల్లాలయందును సభ్యులను కేర్చుటకుగాను కొంతమంది సభ్యులు కోరబడిరి. వీరు ప్రజలవద్దకు జని, సభ్యులను కేర్చుటకు ప్రయత్నించెదరు.

అన్ని విషయములకును మూలాధారము ఆర్థికవిషయము. ఇదివరకు విరాళములు వాదానము లొనర్చినవారిలో కొందరి నుండి ఇంకను వసూలుజేయలేదని, పాక్షికనిధిని బలపరచునది కార్యనిర్వహణము కష్టముననియు అగ్రతండు నుడివెను. ఈ విషయమున కొంతచర్చ జరిగినతరువాత, విరాళముల ఎనూలు జేయుట కొక యుపసంఘమును నియమించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఇందు నల్లరు సభ్యులుందురు.

సోలరుల దుండగము:—బీచినుండి కొమరేశ్వరంపేట బోవుచుండిన గుర్రపుబగ్గి తోలువాని జనరలు ఆస్పత్రివద్ద ఫోర్టులో నివసించు సోలరులు కొందరు చావమోదిరి.

ఆ బండివాడు, తన యజమానిని బండిలోనిదుకొని బగ్గి తోలుకొని పోవుచుండగా జనరలు ఆస్పత్రివద్ద కొందరుసోలరులు నిలుపమని కోరిరి. వాడు వినక తోలుకొనిపోవుచుండగా వానిపై రాళ్లురువ్విరి. అందొకటి వానితలపై తగిలెను. వెంటనే సోలరులు వానిజేరి చెరచెర క్రిందికిచ్చి క్రిందపడియుండగా జోడు కాళ్లతోతన్ని, పొడిచి హింసించిరి. వా డెల్లు పడియుండిగనే బండినెక్కి ఫోర్టులోనికిబోయి యాబండిని గోడకువేసి చిరుక కొట్టిరి. పిమ్మట నమ్ముచుండిన మరికొందరు సోలరులు బండివానియొద్ది ఆస్పత్రిలోవేసిరి. ఇప్పుడాతడు తలపైగాఢముగ గాయములుతగిలి అంత్యావస్థయందున్నాడు. పోలీసువారు తగువిచారణ చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కొంకిపురుగు వ్యాధినివారణ యత్నములు

కొంకిపురుగు వ్యాధి నివారణగూర్చి ప్రభుత్వమువారు జేయుచున్న యత్నముల వ్యాధినివేదిక ప్రకటించుచు సర్జను జనరలుగారు రిట్లు వ్రాసిరి:—చెన్నరాష్ట్రములో యావ్యాధి కొన్నిచోట్ల అతితీవ్రతముగ వ్యాపించుచున్నది. దానిని భేధించుటకు జరుపు యత్నములుగూడ సఫలముగుచున్నవి. మనదేశములో పాటకపుజను లభింపజేయించి మంచినీటిలో నుండవలెనన్న యా యత్నముల కొనసాగించవలెను. ఈ విషయమున బరుగు పరిశోధన యంతకు తగు భవనహాయముండునని తలంచుచున్నాను. దానిపై ప్రభుత్వ ఉత్తరువుయిట్లు ప్రకటించిరి. ఈ యత్నముల జరుపు యుద్యోగులు బాగుగపనిజేయుచున్నందులకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషింపచు న్నారు. ఈ యత్నములందు సహాయము జేయుటకు ఒక స్త్రీ వైద్యురాలిని సర్జను జనరలుగారు నియమింపవలెను. జనరలు ఆస్పత్రిలోకొంకిపురుగు వ్యాధిగ్రస్తులకు ప్రత్యేకముగ 30 స్థానముల నేర్పరుట జేయుటకు వీలుండు నేమో తెలుపగోరుచున్నాను. ఈయత్నముల నింక 6 సంవత్సరములవరకు కొనసాగించుటగూర్చి వేరొక ఉత్తరు వొసంగబడును.

శ్రీకృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మెసీ, ఏలూరు

రాజవైద్య పి. రంగారావు ఏ. వి. గారు
వీరు పంపిన పూర్వచంద్రసము మకరధ్వజము అను ఔషధములమాత్రల మాదిరిసీసాల నందుకొంటిమి. ఒక్కొక్క సీసాలో ఆరేసి మాత్రలున్నవి. మకరధ్వజమాత్రలు ఎర్రగాను పూర్వచంద్రస మాత్రలు నల్లగాను నున్నవి. వీనిలో రసవిషగంధకాదులు లేవు. వృద్ధులు యువకులు బాలురు స్త్రీలు మున్నగు వారందరును శీతకాలము, వేసవి, వర్షకాలము అను భేదము లేకుండ అన్నికాలములలోను వీనిని వాడవచ్చును. పక్ష్యములేదు. ఉబ్బసము (ఆస్తమా) క్షయ-స్పృశి మెటోరియా నెర్వస్ డెబిలిటీ-మున్నగు అన్నివ్యాధులకును ఇవి పనిచేయును. ఇవి శాస్త్రాధికృతవిధానమున శ్రద్ధగా తయారుచేయబడెను గాన బాగుగా పనిచేయును. పూర్వచంద్రసమును భోజనానంతరము ఒకమాత్రను రెండుతమలపాకులను కలిపి నమిలితినవలెను. మకరధ్వజమును నేతితోగాని, తేనెతోగాని, మంచులించడంతో గాని తినవలెను. వీరి యాషధములు చాల సంతృప్తికరములుగా నుండి ఆరోగ్యప్రదములు కాగలవని నమ్మెము.

మోహినీ తైలము

5 తులనూనె గల సీసా 1-కి. రూ. 0-12-0
స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల ముఖలావణ్యమునకు ప్రాపకు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయ మగు కువాసన చెప్ప నలవిగాదు. తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోనుండును పుట్టు నీయదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

స్వరాజ్యపక్షములో నెందుకు

జేరవు?

(జన్మభూమి)

‘స్వరాజ్యపక్షములో నెందుకు జేరవు’ అని అప్పుడే ప్రజలకు మొదలు బెట్టిరి. ఇంతవరకును శ్రీత్రియపక్షమును నమ్మియున్న గూతకు దిగ్గ్రముజేసి ఎందుకు జేరవలెను? విచారించును. ‘గాంధీ అందరను చేరుమన్నాడుగా’ అని వెంటనే ప్రత్యుత్తరము. ‘అయితే గాంధీ యిటు, అటుగాకుండ ఉన్న వాళ్ళను మాత్రము చేరుమన్నాడు. వెంటనే చేరుమన్నాడు’ అని వెంటనే జవాబు. సత్యమేమనగా గాంధీగారు జేప్పిన దానికి దేశములో అపార్థములు బయలు దేరినవి. ఆయన స్వరాజ్యపక్షములో నెప్పుడును ఒకటిగాలేదు. ఆయనకు వారి తాంత్రికమునందు నమ్మకములేదు. ఆయనను ప్రపంచములో స్పష్టముగ కండ్లయెదుటగానించుచున్న విషయములను త్రోసివేయజాలదు. వానిని బాగా గమనించును. అస్పృశ్యులను దురంతముల పై శ్రోధజ్వాల చల్లారినటులు ఆయన కనుగొనుచున్నాడు. ప్రజలు శాసనసభలద్వారా తమ మోక్షము నర్జించునపుడు అంధప్రాయముగ నుండజాలరు. ఆ శాసనసభలను ప్రభుత్వమువారు తమ బలమును స్థిరముగా నుండి జేసికొనుటకు సాధించిరి. భారతదేశములో గొప్ప విద్యావంతులైనవారే వానిని నమ్మనపుడు వారి మనస్సంతయును వానినే పనిజేయుటకు యుష్విష్టురు నపుడు అవి పనిజేయవని చెప్పటకు గాంధీపనిగాదు. గాంధీ యెప్పుడును అసహాయ్యమును దేశముపై వద్దన్నకొద్ది తెచ్చి బడవేయలేదు. ఆయన ఆచార్యమునుపదేశింప దేశము దాని నంగీకరించెను. ఇప్పుడు దేశము దాని నక్కరలేనట్లు త్రోసివేయగోరుచున్నది. ఈ ఉపదేశమును త్రోసివేయుచు దేశమింకను ఆనాయకుని యనుసరించుచున్నటులు నటింపజాలరు. రెండును అవిసాధాన సంబంధము గలవి. ఉపదేశము పోగానే దానితో గాంధీమాడ పోవును. గాంధీపోతూ కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షము చేతులలో బెట్టి ఒక్క నమస్కారము బెట్టినాడు.

శాసనసభ అభ్యర్థిత్వమున పోటీజేయుటకు ప్రజలు స్వరాజ్యపక్షములో నేల జేరవలయునని ఆశ్చర్యము గలుగవచ్చును. కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షమువారికి ద్రుతము జేయగనే ఆక్షణమునుండియును కాంగ్రెసే అభ్యర్థులను బెట్టి నడుపును. శాసనసభయందు సభ్యులెట్లు ప్రవర్తించవలయునో కాంగ్రెసే విధించును. సహకారమా, వినోదమా, ప్రతిష్ఠాభిమాన ప్రభుత్వము నెదుర్కొను పద్ధతిని కాంగ్రెసు సంస్థయే నిర్ణయింపవలయును. అయితే అప్పుడు మరియొక ప్రశ్న వచ్చును. లిబరలు పక్షమువారు, నేషనలు హాం యూనియన్ పక్షమువారు, ఇండిపెండెంట్లు అస్వాధీనులు వీరందరి మాటయేమన వచ్చును. వారు కాంగ్రెసు సభ్యులైనను వారిని కాంగ్రెసు బెట్టిన శాసనసభాభ్యర్థులుగ నంగీకరింపక పోవచ్చును. అందులకైన ఆక్షేపింపరాదు. ఎందుకనగా నూలుచందా యెట్లో తీసివేయబడును. వారు చిత్తశుద్ధితో కాంగ్రెసు ప్రధానసంస్థలో నొకచోట సభ్యులుగావచ్చును. వారు స్వల్పసంఖ్యాకులగుటచేత కాంగ్రెసు సంస్థలచే కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ బెట్టకపోవచ్చును. వారు శాసనసభలలోనికి రావలెనని కోరికయున్నయెడల వారి వారి సంస్థలు లిబరలు లీగు నేషనలు కన్వెన్షన్ మున్నగువాని పక్షమున రావచ్చును. అభ్యర్థులను యే సంస్థలు బెట్టినను యెన్నియో కష్టమును మట్టుకొనియున్నవి. శాసనసభా బహిష్కారమును జోధించి యెవ్వరును అందు ప్రవేశింపగూడనటులు, అభ్యర్థులను బెట్టి యెవరు జోరవలెను. అను దానికన్న చాల శుభము. స్థానిక సంఘముల యొక్కయు మునిసిపాలిటీల యొక్కయు యెన్నికలందవ్వడే కొంత కల్లోలము జూచుచున్నాము. కాంగ్రెసు ఒక అభ్యర్థిని నిర్ణయింపకపోయినయెడల ఆతను కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి ప్రత్యర్థిగ స్వతంత్రముగ అభ్యర్థిగ నుండి పనిజేయును!

లీడరుపత్రిక ఖరీదు తగ్గుట

అలహాబాదు, జూలై 31:—లీడరుపత్రిక 0-1-6 లుండి 0-1-0 కు ఖరీదుతగ్గినది. రైల్వేస్టేషనులనంద ఖరీదు మాత్రము తగ్గింపబడలేదు. సంవత్సరపుచందామాదా పూర్వపు రేటుకు తగ్గింపబడినది. (అ.ప్రె.)

నాటకరచన,దాని సాధనములు

తిపిర్నేని లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి

నాటకశాస్త్ర ప్రణేతయగు భరతుడు స్వీయనాటకశాస్త్రమునందు వచించుచున్నాడు:—

“నానాభావోపసంపన్నం నానావస్థాంతరాత్మకమ్ | లోకవృత్తానుకరణం నాట్యయే తస్మయాకృతమ్ || ఉత్తమాధమమధ్యానాధనరాజాంకర్మసంక్రమమ్ | హితోపదేశజననం ధృత్తిక్రీడానుభూతికృతమ్ || దుఃఖారానాం సమర్థానాం శోకారానాం తపస్వీనాం | విశ్రాంతి జననంకాలే నాట్యయే తస్మయాకృతమ్ || నాటకము రచించు సమయమునందు ఉపర్యుక్త శ్లోకాంతర్గతవిషయములు ఏకాగ్రచిత్తులై అతిశ్రద్ధతోడ విచారించవలయును. ఉపర్యుక్తవిషయముక్తమైనది నాటకమనబడును. ఉపర్యుక్తవిషయరహితమైనది నాటకమనబడును. నాటకరచన మొదలు నాటకప్రదర్శనమువరకు కవి, నటుడు, రంగస్థలము, సభాసదులు ఈనాలుగు సాధనములు ముఖ్యతములు. సంయుక్తప్రాంతీయులు నాటకశాస్త్రముయొక్క ప్రాశస్త్యము గ్రహించలేదు. కారణమేమన సంయుక్తప్రాంతీయులు ప్రతివిషయమునందు అన్యప్రాంతీయులకంటె వెనుకబడియున్నారు. ప్రస్తుతము యావద్భారతవర్షమునందు మహారాష్ట్రదేశము యొక్క రంగస్థలము సర్వోత్కృష్టము. మహారాష్ట్రమునందు సాహిత్య సమృద్ధియు భౌతికసౌకర్యములను కూడ ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచున్నవి. అక్కడ పండితులు, విద్యాంకులు సాహిత్యాచార్యులు ఏకస్థానమునం దేశక్రితమై నాటకశాస్త్ర సంబంధమున విషయచర్చ సలుపుదురు. అనేక వాదవివాదములు తర్కవిత్కర్కములు జరుగును. నవీననాట్య సూత్రములు నిర్మించెదరు. అపుడు నాట్యులకి దినదినాభివృద్ధి గాంచును. మహారాష్ట్రప్రాంతీవానియగు ఒకాధునిక విద్యాంకుడు స్వీయ నాట్యసూత్రమునందు చెప్పియున్నాడు. ఉపర్యుక్తనాలుగు సాధనములయందు 38 గుణములుండవలయును.

“కవిః మంగళసంపన్నో రంగస్థామిత్యుత్తమః | నటో దశగుణైస్స గుణైశ్చయతాసభా ||

ఉపర్యుక్త 38 గుణములు ముఖ్యము, ఉపర్యుక్తగుణ సమృద్ధితమైనపుడే భరతముని ఉపర్యుక్తనాటకశాస్త్రప్రణేత సనుసరించును. అపుడే నాటకము సర్వాంగముశోభితమగును. అపుడే నాటకము సార్థకమగును. కవి కుండు మడల తుణుములు నిమ్మలిఖితములు. 1 నాటకకర్త నానావిషయాభిజ్ఞుడై యుండవలయును. 2 కల్పించుటయం దద్భుతమున కుతలుండైయుండవలయును. 3 ప్రతిభాశాలియై యుండవలయును. 4 భాషాపండితుడై యుండవలయును. 5 నటుడై యుండవలయును. ఏతత్ మధురాయు క్తుడగు నాటకకర్తయే సాహిత్యశాస్త్రము ననుసరించి పంచగుణయుక్తమగు నాటకము రచించగలడు. నాటకముయొక్క ప్రధాన పంచగుణములు ఇక్కడ వ్రాయుచున్నాను. భాష ప్రపూర్ణమగునై విలొకింపుడి! నాటకముయొక్క కథ దేశకాలపాత్రత ననుసరించి వితిహాసిక, పౌరాణికమై యుండవలయును. 2 నాటకము యొక్క స్థానము మనోరంజకమై యుండవలయును. 3 పాత్రోద్భావము యుండవలయును. భాష క్లిష్టశబ్దప్రపూర్ణమై యుండుటచలన రసము అశృంగముగను. భాష సరళబద్ధ సమన్వితమై ప్రసాదయుక్తమై మాధుర్యమై యుండవలయును. 4 నాటకము 3, 4 గంటలలో ముగించునట్లుండవలయును. 5 నాటకము నానారసాత్మకమై యుండవలయును. కారణమేమన, సర్వము ఒకేరసమును క్షేమించు. కొందరు వీర రసప్రియులుందురు. కాబట్టి నాటకము నానారస సమృద్ధితమై యుండవలయును. అపుడే నాటకము సర్వజనానుమోదితమగును. అపుడే సర్వజన మనోరంజకమగును. నాటకము గద్యయుక్తమై పాత్రానుకూల భాషయై యుండవలయును. వర్ణనాధిక్య మున్నపుడు పద్యము లిఖించుటకూడ ఉచితము. పర్వరచన సంగీతశాస్త్రము ననుసరించవలయును.

నాటకముయొక్క ద్వితీయ సాధనము నటుడు. నటుని యందు కాయక 3, వాచిక 3, మరియు మానసిక 4 గుణములుండవలయును. నటుని శరీరము 1 నిరోగమై 2 శుభుతితమై 3 రూప ము పాత్రానుకూలమై యుండవలయును. నటునిభాష 1 స్పష్టమైయుండవలయును. 2 శబ్దము నిర్దష్టమై యుండవలయును 3 స్వరము మధురమై యుండవలయును నటుని 1 బుద్ధి 2 గ్రహణ శక్తి 3 స్మరణశక్తి 4 అనుకరణశక్తి ఉత్తమమైయుండవలయును నాటకముయొక్క తృతీయసాధనము రంగస్థలమై యుండవలయును రంగస్థలము 1 విశాలమై 2 నటులు ప్రజలు కూర్చుండుట కనుకూలమై 3 స్థలము స్వచ్ఛమై శాంతమై 4 బహిరంగమై యుండవలయును.

నాటకముయొక్క నాల్గవ సాధనము సభాసదులు.— 1 సభాసదులు ఉదారులై 2 రసీకులై 3 గణగ్రాహకులై యుండవలయును. నాటకము ఈ 38 గుణముక్తమైనున్నప్పుడే సర్వజనోపయోగకరమగును.

దాసు లిట్టను రాయభారములు

పండిత నైహూగారి సమాధానము

బెంగాలీ వ్రాతల ఖండనము

అలహాబాదు, జూలై 31:—దాసు లిట్టను రాయభారములను గూర్చి బెంగాలీ పత్రికలో పాంధుడను మాటు పేరును వ్రాసినదానికి పండిత మోతీలాలు నైహూగా రిట్లు సమాధానమిచ్చుచున్నారు. “ఎట్టి మరతులైనను దాసుగారు మంత్రిపదవి కంగీకరించిన వారై నట్టి యబద్ధము. సమాధానమునకు దాసుగారు ప్రయత్నములు సలిపి కొన్ని నిర్ణయములను జేసెనను వారైగూడ నబద్ధమే. పాంధుడను పేర ప్రకటింపబడిన విషయములు సగము సంపూర్ణాసత్యములు. మిగతవి సగము నిజములు నయియున్నవి. ఆ సందర్భములను ద్రువపఱచుటకు దాసుగారు తమ పేర వ్రాసిన యుత్తరమునుండి పండితుడు నిదర్శనములు చూపెను. అందఱు డెలియంగలందులకు నేనొక్క విషయమునే దలిపెదను.” దాసుగా లేముక్క నిర్ణయమునకు కట్టుబడియుండెనని నన్ను విశ్వసించజేయ లాభములేదు. దేశబంధుని నాకంటె నెక్కువగా దెలసినవారెరునలేరు. అదిగాక, స్వరాజ్యపక్షమునకు నాయకత్వము వహించి సరితుగు మార్గము జూపవలసిన బాధ్యత నాపైబడినది. తద్విషయమున నాస్వబుద్ధినపయోగింపవలెదలచినాను. జూలై 16 వ తేదీని సభలో నామాడించిన తీర్మానము ప్రతి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యునియొక్క విధిని స్పష్టపఱచుచునే యున్నది. ఈ బాధాకరమగు విమర్శకవిషయము ముందు ప్రచురణమందకుండు నూహతో నటు లింత పెద్దప్రకటనఁ గావించితిని. పత్రికలన్నియు గౌరవభావమున వహించి తద్విషయమున లేని గాధలనుబెంచి దేశబంధునిపై నిట్టి యపనిందలను మోపి యతని యాత్మీయులకు, స్నేహితులకిదిని బాధకలిగింపఁబరిచియు, నిదివఱకే యవసరముగ పెట్టెడిన యీ విషయము నింతటితో ముగించుననియు నూహించుచున్నాను. (అ.ప్రె.)

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును.

సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతిసంచికయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగి యుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్థ సంవత్సరము	,, 3 0 0
విడిపత్రిక	,, 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు ప్రకారము 0-2-0 రిజస్టరు చార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. పీ. పీ. లు పంపినచో సామ్మూ మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు ఆగాలు 0-10-0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆసామ్మూ మినహాయింపుకొని తక్కినసామ్మూ మాత్రము పంపవచ్చును.

మేనేజరు, భారతి.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 212, మద్రాసు.

వ్యత్యాసలేఖలు

తిరుపతి
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆత్మహత్య

జూలై 28:—మదరాసు వెటరినరీ కాలేజీ అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగారు మిస్టర్ యెస్. సుందరరాజం అయ్యంగారు బి. ఏ. గవర్నమెంట్ కాలేజీలో 25-7-25 తేదీ, తిరుపతి చిరుతా నాగలను పోషించే వ్యవస్థ ప్రక్కనయుండుభూమికి గట్టించి యుండు చాతికి ఒక వారము కొనను గట్టిగా గట్టి, మరియొక కొనను లేవ మెడకు, పుర్రవేసుకొని భూమిలో పూసులాడుచుండు విషయము పోలీసువారికి తెలియగానే వారు వెళ్లి ప్రాణముపోయి ప్రేమచుండు శవమును బహుటికి తీశిరి.

వీరు శుక్రవారము కాలేజీకి హాజరుకాక శుక్రవారము రాత్రి మెయిలులో తీవ్రపరిణామముచేసినవనివారిబంధువులు చెప్పయిది. ఇది శవము జోలీలో యుండిన కొన్ని కాలములలోని గుర్తులనుబట్టి వారి బంధువులకు తెలిసి నది. వారు శనివారమురాత్రి మెయిలులో వచ్చిరి. ఆదివారము ఉదయము 12 గంటలకు, చహనము కావించిరి. చనిపోయినవారు నెల 1 కి ర్య 175 లు జీతము తీయుచుండి సుమారు 40 వేల రూపాయలు స్థితివంతులు. వీరికి వయస్సు సుమారు 40 సం|| ర ము లు ఉ ను చ్చు ను. వీరి కి మొ తటి భా ర్య కు ఒ క చి న్చు కు మా రు దు రి, 9 సం || ర ము ల కు ప్ర నాడును రెండవ భార్యకు 40 రోజు ల చి న్చు ఆ డ శి కు పు ను సహోదరులును వుంటున్నారు. నెల్లూరునుండి అత్తవారింటివారును చహనమునకు వచ్చిరి. రెండవ భార్య ప్రసవించినది మొదలు అస్వస్థతరాలై యుంటున్నదట. ఆమె బ్రతుకుట దుర్లభమని తెలియుచులేనో లేక వారి యే కారణముచేతనో పాపము గొంతుకు పుర్రవేసుకొని మృతికొందెను.

మునిసిపల్ సంఘసభ

25-7-1925 సాయంకాలం నూతనముగా ఎన్నికైనవడిన చేర్మకొగారుయిన మ-రా-రా-శ్రీ చంద్రగిరి యస్. శ్రీనివాసులుచేటిగారి అధ్యక్షత క్రింద సాధారణసభ మాడినది.

తీర్మానములలో ముఖ్యమైన వేసనగా, యిదివరకు “వొడ్డెనడికెలు” అని పిలువ బడుచుండు, వొడ్డెవాడ్రు నివసించు స్థలమును యికమీద “వొడ్డెపాళెం” అని మునిసిపల్ రికార్డులలోను వ్యవహారములలోను ఉపయోగించవలెనని తీర్మానించిరి.

ఈ పురమున ప్రజలు నానాటికి వృద్ధియగుచుండుటచే కాపురముండుటకు ఇండ్లు చాలకపోవుటచే, యిండ్ల బాడగులు అధికముగ అడుగుటయు చూచి పురపాలక సంఘమువారు గడచిన రెండు సంవత్సరములుగా నొక విశాలమైన ప్రదేశమును అక్వయర్ చేయవలసినదిగా కోరిరి. స|| జాగాను అక్వయర్ చేసి మునిసిపాలిటీ వారికి రెండుమాడు మాసముల క్రిందట స్వాధీనము కాబడినది. స|| ప్రదేశములో యిండ్లు కట్టుకొనువారికి అంకణము అనగా 6 అడుగులు పొడవు, 6 అడుగుల వెడల్పు లేక 86 చదరపు అడుగులు గ్గు. 8-0-0 లవంతున, కాచలినవారికి విక్రయించబడుననియు తీర్మానించిరి. వార్తాపత్రికలలోను ప్రచురించవలసినదిగాను తీర్మానించి నారు. యికను చేర్మకొగారు శ్రద్ధవహించి త్వరలో ప్రచురించి, కాచలయినవారికి తెలియజేసి, అంకణము రు 8-0-0 ల వంతున యిప్పించుటకు ప్రయత్న పడుదురని నమ్ముచున్నాను. ఈపురము గొప్పపుణ్యక్షేత్రమగుటచే, అనేకులు సత్రములు, నత్రములు కట్టుటకు పూనుకొనవచ్చును. శ్రీమాన్ టి. కే. నరసింహాచార్యులుగారు చేర్మకొగారుయండినపును అంకణము ర్య 5-0-0లు వంతున విక్రయించవలసినదన్నవి నోటుపెట్టియుండిరి. మాకొకసెలవారు అంకణము ర్య 8-0-0లు వంతున విక్రయించవలసినదిగా తీర్మానించినారు. వీరు తమ తీర్మానమును అభిప్రాయములను మాన్యక వుంచిన చూరననుగా యిండ్లుకట్టు కొనువారికి చాలా సహాయముచేసిన వారగుదురు.

మునిసిపల్ తీర్మానములు ఇదివరకు అంగణమున ప్రాయముండెడివారు. నూతన చేర్మకొగారు అంగణమునే యావత్తు తీర్మానములను రికార్డుచేసిరి. ఇకమీద, ఇంగ్లీషులో ప్రవీణులైన వారు చేర్మకొగా ఎన్నికైనవడిన వారు ఇకముందు తెనుగుననే, ప్రాసీడింగులన్నియు శ్రీనివాసులుచేటిగారివలెనే జరుపుదురని నమ్ముచున్నాను.

శిక్షించబడిన తీర్థవాసి అప్పీలుచేసి తప్పించుకొనుట కొత్తవీధి తీర్థవాసులలో ప్రముఖులైన వారణాసి గురు మూర్తిగారికి, సబ్ మేజిస్ట్రేటు, పోలీసువారు తెచ్చినదానాలో శిక్షయు అపరాధమును విధించియుండిరి.

తీర్పుపై ముద్దాయి సదరు చంద్రగిరి డివిజన్ సబ్ కలెక్టరును జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో అప్పీలు దాఖలుచేసియుండెను. జాయింటు మేజిస్ట్రేటు, క్రిందికోర్టు తీర్పును రద్దుపరచి, తీర్థవాసిని బంధిఖానానుండి తప్పించిరి. ముద్దాయి తరపున శ్రీమాన్ టి. కే. దొరసామయ్యంగార్ హైకోర్టు వక్సీలు యం. యల్. ఏ. గారు టి. కే. దొరసామయ్యంగారు బి. ఏ. స్టీడరుగారు హాజరయి వాదించి గెలుపొందిరి.

ఆస్థానపండితులు

శ్రీ వేంకటేశ్వర సంస్కృత విద్యాలయము (కాలేజి) స్థాపించబడిన కొన్ని సంవత్సరముల నుండియు, కాలేజీలో పండితులుగను, వైస్ప్రిన్సిపాలుగాను, ప్రిన్సిపాలుగాను, మహామహోపాధ్యాయ డిగువాంకితులునగు శ్రీమాన్ కపివశం డేకాచార్యులు పండితులువారు ఇదివరకు తర్రు, వ్యాకరణము, విద్యాగోలకు చెప్పయండెడివారు.

ఈ జూలై నెల మొదలు, వీరిని ఆస్థానపండితులుగా మూంతుగారు, గౌరవతేజము ర్య 100-0-0 వంతున మాసమునకు సేర్పాటు చేసినారు. వీరు ఆస్థానపండితులుగా నియమించబడుటకు పూర్వము, వైస్ ప్రిన్సిపాలు గా నుండిరి. అప్పుడును అదే జీతము తీయుచుండిరి. యిప్పుడు ఆస్థానపండిత హోదాతో అప్పుడప్పుడు సలహా నొసంగుచుందురు. వీరు సుమారు 40 సంవత్సరముల కాలము సంస్కృతకాలేజీలో పండితులుగను, ప్రిన్సిపాలుగాను, వైస్ప్రిన్సిపాలుగాను పనిచేసినవారు, వీరు ఉత్తరహిందూస్థానములలో జరిగిన గొప్పగొప్పసభలలో శిర్కవ్యాకరణముల గూర్చి వాదోపవాదములు సరిపి చేరువడినవారు.

క్రాంతవైప్రిన్సిపాలుగారు

శ్రీమాన్ కపివశం కృష్ణమాచార్యులుగారు, బి. ఏ. యల్. టి. గారు ఈ జూలై నెల మొదలు, వైస్ ప్రిన్సిపాలుగా, సంస్కృతకాలేజీలో మూంతువారి ఉత్తర్యపై పనిచేయుచున్నారు. వీరు సుమారు 10 సం|| రములు యాపురమున, విషనరీలచే నెలకొల్పబడి యుండు ఆంగ్లహైస్కూలునందు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా గొప్ప ప్రఖ్యాతితో పనిచేయుచుండినవారు. ఇటీవల రెండుసంవత్సరములు కడపజిల్లాబోర్డు స్కూళ్లలో కూడా ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి పనిచేసినారు. వీరు 4 సంవత్సరములపూజే, మహంతుగారికి, ఉద్యోగినిమిత్త మిచ్చియుండిన అక్రమ యాస|| రం వీరిని వైస్ ప్రిన్సిపాలుగా చేసినారు.

వడ్లమన్నాడు - (బందరుతాలూకా)

ఎల్లోవతిక్ ఆసుపత్రి

ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు గ్రామములలో వైద్యసహాయము చేయుటకుగూర్చి ప్రకటించిన ప్రకటనప్రకారము మాతాల్కాబోర్డువారు మాగ్రామంలోకూడా ఒక వైద్యాలయమును స్థాపించిరి. దీనికి సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లవైద్యులును యువకులును అగు బందరు వాస్తవ్యులు శ్రీ యు. ల. డాక్టరు పోతరాజు ఎస్. చలపతిరావుగారు డాక్టరు గ నియమించిరి. వీరి కేలారంభమునండియు వైద్యాలయమును కడు సమరతతో నడుపుచున్నారు. ఈ వైద్యాలయముకు సాలకు రూ 300 లు వంతు భర్తవుక్రింద తాల్కాబోర్డువారు గ్రాంటునిచ్చెదరు. ఈ రూ300ల మందులతో 360 రోజులు ఎంతవంది రోగులు ఉచితముగ చికిత్సపొందుటకు అవకాశము ఉంటుందో వేరగ చెప్పనక్కరలేదు. అయినను ఏదో గ్రుడ్డిబో మెల్లగ ప్రభుత్వమువారు ప్రసాదించిన ఈ అవకాశమును సమీపగ్రామములైన నా ఉపయోగించుకొని ఆరోగ్యవంతు లయ్యెదరు గాక యని కోరెదము.

ఖద్దరు

మాగ్రామమున సుమారు 3 లేక 4 సంవత్సరముల క్రిందట చరకతంతు ఖద్దరు నేతపరిశ్రమలయ మనుషేర నొక ఖద్దరు నేతపరిశ్రమలయమును ౫ గురు కలిసి స్థాపించిరి. వీరిలో బాదాపు అందరును జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులే. ఈపరిశ్రమలయములో కత్తిబద్దరు తయారుకాబడు చున్నట్లు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారిచే అనుమానింపబడి ఖాదీఇనస్పెక్టరుగారిచే తనిఖీమీద నిర్ధారణకాబడి చివరకు ఆఖిలభారత ఖాదీడైరక్టరుగారును శ్రీయుతి మగవల్ లో గాంధీగారిచే మాడ గృహపరుసబడినది. ఇటువంటికార్యము చేయడము మూలమున ఆఖిలభారతదేశమంతా మాగ్రామముపేరు బయటకు వచ్చిందిగా యని విచారమగుచున్నది.

(ఒకవిలేఖరి.)

తరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

దేవాలయములో దొంగతనము

జూలై 29:—ఈ యూ రీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి వారికి కీర్తిశేషులైన కల్లూరు, కుమారస్వామి కెట్టిగారిచే దానముగ నీయబడిన వజ్రముల పతకముగల బంగారు బిల్వహారమును గతకృత్తికామహోత్సవమునాటి రాత్రి దేవాలయ పరిజను లేవరోగాని పతకమును హారములలో సగభాగమును గత్తిరించి దొంగతనము గావించిరి. ఈ విషయమంగరకు చెలియుటచే తీవ్రాందోళనము జరిగి, చెన్నపురి హిందూదేవాదాయముల బోర్డువారికి ఎవరో కొందరుభక్తులు పిటిషనులు వ్రాసినందునను, దానకీర్తియగు కల్లూరు కుమారస్వామి కెట్టిగారి తల్లిడిగారగు కల్లూరు చెంగల్రాయకెట్టిగారు విషయమెరింగి చెన్నపురమునుండి వచ్చి యిచ్చటి పరిస్థితులు చెలిసి దేవాదాయముల బోర్డువారికి అర్జంటు బెల్లిగాములు కొట్టుటతోడను, బోర్డు యిస్తుపెద్దరుగారిగారు వచ్చి విచారణసలిపి గత్తిరించబడిన హారమును జూచి వెళ్లివారు. దొంగలించబడినహారము నుదింపు సుమారు రెండువేల రూపము లాందునని శిక్షచున్నారు.

మరియొక దొంగతనము

శ్రీ లక్ష్మీస్వామిస్వామివారి దేవాలయములో గత రాత్రి చోరులేవరో బ్రవేశించి, బీగమువైచియుండిన తలుపు నెట్లో యూడచెరికి, స్వామివారి కలంకరించియుండిన రెండు పట్టుపంచలు అచ్చువారికిగట్టియుండిన చీర, హారతల్ప, గంట, వరియొకచెంబును కర్పూరమాడిగాగల హారతిద్రవ్యములను దొంగలించుకొని పోయిరట.

నీటిగొట్టములు

జల వసతిలేక శ్రమపడు నీయూరికి నీటికొల్పోయీలు (గొట్టములు) బెట్టుపద్ధతి త్వరగా బ్రవేశపెట్టుచుండుటచే మా యూనియన్ బోర్డువారిప్రాపున మదరాసు శాసిటరీ యింజనీయరుగారు శ్రీయతులు ఎ. ఆర్. తుళసీంగం యనువారు 27-7-25 న తారీఖు నీయూరికి విజయముచేసి గ్రామము నంతయు జుట్టి చూచుటయే గాక యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులును చిత్తూరు జిల్లా ఆరోగ్య శాఖాధికారులును గలసి యాయూరికెగళ పడమర భాగమున సుమారు 8 $\frac{1}{2}$ మైళ్లదూరమున యుండు కొట్టపండారము గుంట యను దివ్యముగు యూటనది ప్రదేశమున జూచి అందుండి స్వచ్ఛ జలమును గొట్టముల ద్వారా రావించుటకు తనయేర్పాట్లు గావించ నిశ్చయించి 28-7-25 యుక్తయం రైలులో యింజనీయరు వారు మదరాసుకు వెళ్లిరి. శాసిటరీజిహ్వామెంటు వోవర్నియరు వారొకరు కొలతలు వగైరాలు వేసి ఎట్టిమేట్లు తయారు చేయుటకును ప్రత్యేకముగా నియోగింపబడి యిందే యున్నార గాన త్వరగ వసతి గలిగి ప్రజాశి ఖుమును బొంద యువిష్టురారు చున్నారు.

మోటారు బస్సుసర్వీసు

“శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య మోటారు సర్వీసు” యనుపేరున ప్రస్తుత మొకబస్సును మాత్రమే తిరుత్తని నుండి హోలింగపురమునకు, రామకృష్ణరాజుపేట మార్గముగా నడుప నిశ్చయించి, రైసన్నును బొంది కీళునాంబాక వాస్తవ్యులగు శ్రీయుతులు రావులారు చెంగమనాయుడుగా రొక బస్సునుకొని చిత్తూరునకు గొంపోయి యున్నట్లును త్వరగా నీయూరికివచ్చి ప్రయాణములు సాగింపబడునట్లును చెలియుచున్నది.

గ్రామ జాతర

28-7-25 వ తేదీ మంగళవారం గ్రామజాతర జరిగి వేల కొలదిగ లెంకాయలు పగులుటయే గాక నూర్లకొలదిగ పొట్టెళ్లు, మేకపోతులు, కోళ్లు, కొడ్డిగ దున్నపోతులు, పోలేరమ్మ, తిణికాచలమ్మ, యను అమ్మల కావంతియైపోయినవి. గ్రామనీ మలయందెట్టి దురాచారములెన్నియో పూర్వాచారముననుసరించి వేళ్లుపాడుకొనిపోయి యున్నవిగానూ, సంఘసంస్కర్తలు, శివపర్యాపరులు బయలుదేరి యాలాటి ఘోరపాత్రల రూపు మాపు సదతి యాచరణమునకు చెచ్చిన బాగుండును.

కాలమాసము

ఎండలతీవ్రత కొంతవరకు తగ్గినది. కొన్నాళ్లక్రిందట కొంచును వర్షముగూడా పడినది. రైతులు ఎక్కువశ్రమతో పరిమల్లు పెల్లెట్లుబెట్టుటకు దున్ని ఎరువు వగైరాలు దోలుకొనుచు రాగల ముఖ కార్మియందు విల్లనముల విత్తుటకు, సరియగు వర్షముకొరకు భగవానుని ప్రార్థించుచున్నారు.

ధర్మవరము

(ఒక విలేఖరి)

జూలై 26:—శ్రీయుతులు గోరకాటి శివారెడ్డిగారు రామాయణ వెంకటసుబ్బయ్యగారు ధర్మవర స్థానిక సంఘాగ్యత్తులుగ గలుగించినందున వారిని సత్కరించుటకై, ఈ నెల 26 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలమున, నీయూరి యాది మాండ్ల తల్లగు వారిసాశేమున సమావేశమైరి. పంచములు క్రితమేగాక పంచమేతరులగు బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణులు కై ప్రవులు మహమ్మదీయులు పెక్కండ్రు సభకు విచ్చేసియుండిరి. మరా-రా-శ్రీ, దివానుబహదూరు, పి. కేశవశెట్టి సి. వి.ఇ., గారు, శరీరాలోగ్యము తప్పి కేవలము నీరసస్థితిలో నున్నను పంచముల కోరికను నిరాకరింపలేక- విచ్చేసి సభాధిపత్యము వహించిరి. ఆరంభమున వానిమాండ్ల బాలికలు శ్రావ్యముగ నీశ్వరసంకీర్తనముఁ గావించిరి. శ్రీ చెన్నారెడ్డి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లనుగూర్చి యన్ని తెగలవారును బ్రశంసాపూర్వకముగ మాటలాడిరి. తుది నగ్యత్తు లిట్లుచెప్పిరి.—

“ఈదిన మిచ్చటికి నన్నుపిలిచి గౌరవించినందులకై మీకు నాసంతోషమును చెలుపుచున్నాను. ఆదిమాండ్లలైన మీరు చెన్నారెడ్డిగారిని వెంకటసుబ్బయ్యగారిని సత్కరింపఁ దివురట మఱితో సంతోషకరము. ఈతాలూకాబోర్డున నిద్దఱును మీ యూరివారే జయముసాండుటయు నానందకరముగ విషయము. మీరు పనితెలిసినవారు. కడచిన యాదిమాండ్లమహాజన సభా విషయమున చెన్నారెడ్డిగారు శ్రద్ధతోఁ బనిచేసిరి. నారు రగ డల నడచి సమతతో వర్తింపగలరు. వెంకటసుబ్బయ్యగారికి చట్టములు బాగుగాఁ దోయును. మనస్తాపము లుడిగి వీ రిరువురును కలసిపెరిసి పనిచేయుట తాలూకాబోర్డునకును మీకును నభ్యుద్ధిమార్గమగును. ఈతాలూకాబోర్డున నింతసఱకు రగడలు జరిగిపోయినవి. ముందు చక్కని పనిజరుగునను నమ్మకము నాకుఁ గలదు. నిన్నుజాతి జనులైన మీర లన్నిచిధముల నుత్తములు, పై నాల్గు జాతులవారికి నాడరుమనవారు మీరు. వేదాంతులు సమత శ్రేష్ఠ మైనదని వలములు చెప్పదురు. అది మంచిచే కాని యట్లాచరించుట బాగు. కొన్నిప్రాంతములలో పంచముఁ డర మైదుదూరమున నున్నట్లే పై జాతి వారిని జూచి కేక వేయువలసియుండును. కొందఱు కాపులు వారినిజూచి సహింపరు. చాల హిసముగ జూచెదరు. ఆదిమాండ్లలలో నొకక్రొత్త పెండికొడుకు కాళ్ళలో జోడువేసికొని యొకానొక రెడ్డిగారి యింటి ముంగల లో నడచుచుండగా జూచి యొక్కరెడ్డిగా రాతని జోడుతో కొట్టినారు. ఇట్టి క్రూర్యము పోవలెను. ఈయూరి మాధ్యమిక పాఠశాలయందు బంచమబాలకులు ప్రవేశించుటకై వచ్చినపుడు పురజనులందఱు నొక్కటియై వారి నడ్డగించిరి. బ్రాహ్మణేతరుడైన ప్రధానోపాధ్యాయుడుగూడ నూరి వారితో జేరి పంచమబాలకులకు బడిలో జోటియక పెరివేసెను. అప్పు డాదిమాండ్లల బిడ్డలను బడిలో జేర్చితీయవలెనని నేను ఖచ్చితముగ నాజ్ఞాపించి బలవంతముగ వారి నందు బ్రవేశపెట్టవలసిన స్థితి సంప్రాప్తమయి యుండినసంగతి మీరు మఱచి యుండరు. ఆసందర్భమున నూరి బాలకులందఱు కొంతకాలము బడికిరాక యలిగిపోయిరి కూడ. పంచములు తాకరానివారని మన మిండ్లలో జేర్చును. బడులలోను సంఘములలోను వారిని జేర్చుట అంటుదోషము పోవుటకే. నాగరకత, తెలివిలేటలు, గలిగి, స్వజాతిజనులకై శ్రద్ధతో బనిచేయగల పంచములు తాలూకాబోర్డులందు రావలసియున్నది; కాని యూరక వారిని కుప్పగావేయుట లాభకరముగాదు. ఇట్టివారు దొరకనప్పుడు వారిపక్షమున నక్కఱతో బనిచేయగలవారిని చూచి వేయుచుండును. అనంతపురము తాలూకాబోర్డులో మాదిగ కోనప్పను చేర్చలేదని యొక రాజీపించిరి. ఆతనిగూర్చి యొక రొక్కప్పు డొకపేరు మఱొకప్పు డింకొకపేరు చెప్పటచే ననకాశము తొలినది. ధర్మవరము తాలూకాబోర్డున పంచములకై పాటు పడునారే యగ్యత్తులగుట సంతోషకరవిషయము. పక్ష్యముగా మీరు పని జరుపగలరు.”

తరువాత చెన్నారెడ్డి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు తమకు గావించిన సత్కారమునకై కృతజ్ఞత నూచించిరి. పుష్పఫల తాంబూల సమర్పణముతో కృతజ్ఞతాభివందనములతో రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్వరాజ్యపక్షము

ఈమండలమున స్వరాజ్యపక్షమును స్థిరముగ నెలకొల్పుటకై శ్రీయుర టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు విచ్చేసి యున్నారు. ప్రతిదినము మీరు కొందరునాయకులతో సప్రతిచయచున్నారు. మితవాదులకు చెందిన రావ్ బహదూర్ ఆయం చర్ల సుబ్బకృష్ణరావు యం. యల్. సి. గారు కాంగ్రెసునందు చేరుటకు నిశ్చయించినట్లు తెలియుచున్నది. నిన్నటిదినం శ్రీకృష్ణరావు పంతులుగారి గృహమున, కాంగ్రెసు అభిమానులు కొందఱు సమావేశమై, శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారితో అనేక విషయములగూర్చి చర్చించిరి. ఏదియు స్థిరముగా నిర్ణయింపబడలేదు. మరల నేడును శ్రీకృష్ణరావు పంతులుగారి గృహముననే మరొక సమావేశము జరుగనున్నది. భావికార్యక్రమ మందు నిర్ణయింపబడును. త్వరలో స్వరాజ్యపక్షమును స్థాపించి కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు చూపిన మార్గమునే అనుసరించెదరు గాకయని ప్రజలు కోరుచున్నారు.

శ్రీకన్తూరి దేవి బాలికాపాఠశాల

కలియంగాగన శ్రీ అప్పారావు ప్రస్తుతము యీమండలమున సంచరించుచు, అచ్చట ధనుర్విద్యాప్రదర్శనముల నొసంగి కొంత ధనమును ప్రోగుచేసి, అనేక ధర్మకార్యముల జేయుచున్నారు.

నెల్లూరునందుండు శ్రీ కన్తూరి దేవి బాలికాపాఠశాలా సహాయార్థముకూడ కొన్ని ప్రదర్శనములు జరుప నిశ్చయించిరి. ప్రథమమున అగ్రస్తు రెండవతేదీ పైసహాయార్థ మొకప్రదర్శనము జరుపబడునట్లు ప్రకటితమైనది. కాని కొన్ని అవాంతరములచే పై ప్రదర్శనము ఒక వారముగోజులవరకు నిలువవలసియుండెను. అందుచే ప్రధమప్రదర్శనము, 8 తేదీ నెల్లూరునందు జరుగును. దేశాభిమాను లెల్లరును విచ్చేసి, ఈ యుద్యమమునకు ప్రోత్సాహమొసంగ బ్రార్థించుచున్నాము.

మహమ్మద్ హుసేన్ గారు - హిందూమహమ్మదీయ వికమత్యము

జనాబ్ మహమ్మద్ హుసేన్ గారు కర్ణాటకదేశస్థులు. వేన్న బసవేశ్వర జగత్ గురువుగారి శిష్యులు. హిందూమహమ్మదీయ వేదాంతగ్రంథముల నన్నిటిని సమముగ బరిశీలించి, రెండు మతములలోని సిద్ధాంతముల చక్కగ విమర్శింప గలిగి యున్నారు. మీరు మాడువత్సరములు పైగా కర్ణాటక దేశ మంతయు సంచారము చేయుచు, హిందూను మహమ్మదీయులకును, వేదాంతము, కాలజ్ఞానము, అహింసాపరమార్థ్యు, యనెడు ముఖ్యవిషయములగూర్చి ఉపన్యసించుచుండిరి.

ఈనెల కడపటివారమున యీగ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామమునకూడ మీ హిందూమహమ్మదీయ వికమత్యమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఆసమయమున శ్రీయుర ప్రకాశంపంతులుగారు యిచ్చటవిచ్చేసియుండి, మహాసభకు అగ్యత్తుత వహించిరి.

జనాబ్ మహమ్మదు హుసేన్ గారు సంస్కృత స్తోత్రములను, వానికి సరియగు తెలుగుపద్యములను, అదే అభిప్రాయములనూచించు ఖురానువాక్యముల తెలుపుచు, రెండుమతములను ఒక్కటేయనియు తెలిపిరి. మహమ్మదీయులు హిందూమత గ్రంథముల పరిశీలింపక, వారిని వేరుగా తలచుచున్నారనియు, పూర్వము అట్లుగాకుండుటచే, హిందూమహమ్మదీయమత్యము చేకూరియుండెననియు, గోవధులు సంపూర్ణముగా మానివేయవలయునని బోధించిరి. దేవునిసన్నిధానమునకు చేరుటకు ఎల్లరును కృషిపలుపనలయుననిరి.

ప్రకాశం పంతులుగారు

ఉపన్యాసములు మహమ్మదీయులయ్యు ఆంగ్లమున చక్కగ ఉపన్యసించగలిగియుండుటను అగ్యత్తులు ప్రకాశంపంతులుగారు చాల కొనియాడిరి. ఇట్టి ఉపన్యాసకుల తామిదివరకు చూచియుండలేదనియు, బాలుడయ్యు అనేక విశేషాంశముల ముచ్చటించిరి. పూర్వము హిందూమహమ్మదీయులు వికమత్యము చాల ఘాటమైయుండెననియు, ఒకత్ గురు శంకరాచార్యులవారిమీదికి, ఇతిరులు కలహమునకు రాగా ఆకాలముననుండి న మహమ్మదీయ చక్రవర్తి టిప్పుసుల్తానుగారు తనవైషమ్యము పంపి శ్రీశంకరాచార్యులగారిసాయమునకు పంపి వారినిరక్షించెననియు, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినిసూచించు నిదర్శనము లనేకములు గలవనియు, వాని నన్నిటిని ఆంగ్లేయచరిత్రకారులు

(మింగివేసి, తప్పులుతప్పులుగా హిందూదేశీయచరిత్రలువ్రాసి యున్నారనియు తెలిపిరి. ఈ తరహిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ పోరాటములుజరిగినప్పుడు అక్ మల్ ఖాను, అక్ సారిగార్లతో సంచారముచేసియుండి, చక్కగవిచారణపలుపగా యీహిందూమహమ్మదీయ తగవుల నిర్ణయము, మునిసి పల్ సభ్యులలోని, తా కాబోర్డులలోనికి చేరవలయునని యత్నించు స్వార్థపరులచే ప్రారంభింపబడిన దనిరి. కాలప్రజలు అట్టివారికి లొంగక హిందూమహమ్మదీయులును సోదరభావముతో మెలగవలయునని కోరిరి.

మొహరమ్

ఈమొహరమునందు హిందూమహమ్మదీయులు ఏలాటి కలహములు లేకయే తమతమ ఉత్సవములను జరుపుకొనిరి.

జిల్లాబోర్డు

జిల్లాబోర్డువారు షుమారు 87వేల రూపాయలు ఖర్చుచేసి యఫ్॥ టి॥ వార్డువసించుచుండిన బంగళాను విక్రయించుకొనిరి. జిల్లాబోర్డు ఆఫీసును గడచినవారమున అచటికి మార్చిరి.

బెందుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆఱు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గట్టి బెండు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లుపేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రు 4-8-0.

తాలూకావ్యయము ప్రత్యేకము.

భారతి ఆఫీసు, 7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

దీ డక్కన్ మిల్లు స్టోరు కంపెని

లిమిటెడ్, బెజనాడ.

సోల్ పర్చేజింగు ఏజంట్లు, ది మర్క్యంటైల్ ఏజెన్సీ 7/3 ఓల్డుకోర్టుహౌసుకార్నరు, కలకత్తా

స్త్రీయంజనులు, బాయలరులు, ఆయిత్ యంజనులు, రైసు మిల్లులకు కావలసిన చెవిండిన్న, హల్లురులు వగైరాలు, మెషినులు, మోటారుకారులు, పోనోగ్రాఫులు, వాచెస్, ఎలక్ట్రిక్ డైన మోలు, స్టేషనరీ మొదలైన యేసామానులు కావలసిన యున్నను సరసమైన ధరలకు సప్లయిచేయబడును. ఒకే బ్రయలు ఆర్డరు యిచ్చి మాసమ్మకము చూడగోరినాము.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లనవ్వుమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీరు 3-4-0.

శగలేహ్యం:—ఏజాతి శగలైన కుదుర్పు అద్భుతమందు. డబ్బీరు, 1-8-0 లు.

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయరోగములు, శుక్లమేహము మొదలగు సమస్తరోగ లు తగ్గించు రాక్షోషధము. తు 1 కి రు 14 లు. పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరీజిల్లా(రాయవరం)

ఆంధ్ర శ్రీ మద్భాగవతము :-

ఇది వ్యాఖ్య లన్నిటియందున్న విషయము చేర్చి తెనిగింపబడినది. ఏశ్లోకమున కేవల్యమో తెలియుటకు శ్లోకసంఖ్య గూడ జేర్చబడినది. విశేషార్థము లుండుతావునఁ గ్రింద నర్థము వ్రాయబడినది. భారతమంత్రగ్రంథము. గొప్పదీసిక గలను. మూడువాల్యములు రు 12- 0-0

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 5- 0-0

శ్రీ ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము 1- 8-0

హాలాస్యమాహాత్మ్యమునఁబడు } 0-12-0

మధురాపురమాహాత్మ్యము } 0-12-0

విచిత్ర సాదుకాష్టాభిషేకనాటకము 0-12-0

సాంఘవాజ్ఞాతనాసము 0-12-0

జనమంచి శేషాదేశర్ప, కడప.

న్యాయవాదులు నూలు వదుకుట

దక్షిణదేశమునందే న్యాయవాదులలో హెచ్చుమంది నూలువదుకుచున్నారు.

“ఇతిరాష్ట్రములన్నిటిలోను నూలువదుకు న్యాయవాదుల సంఖ్య నంతయు పెరిగిననుగూడ చెన్నపురిరాష్ట్రమున నూలు వదుకు న్యాయవాదుల సంఖ్యకు లెక్కచేయవలయును” అనియే తోచుచున్నదిగాని సరియైన ప్రత్యేకగణన ముండునగాని నిర్ధారణగా తెలుపబడలేదు. నంగరాష్ట్రమున జరుగుచున్న పని యిటీవలనే వెల్లడియైనదిగాన చెన్నరాష్ట్ర ఆధిక్యము నిపుడు పూర్తిగా నమ్మబడుచున్నది. కాని జనప్రతినిధులైన న్యాయవాదులకు అనుకూలముగా నున్నది.

చిత్తూరుమండలమునందొక చిన్నపట్టణమున తిరుపతిలో పనిచాల ప్రశంసనీయుగా జరుగుచున్నది. అచట చాలమంది న్యాయవాదులు ఇతర ప్రముఖులును గూడ నూలు

వదుకుచున్నారు. వారిలో నొకరు భారతదేశసంఘసభ్యుడుగా నున్నాడు. ఆయన చాలసంవత్సరములనుండి ఖర్చు కట్టుచు నూలు వదుకుచున్నాడు. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు గూడ నటులే. వారు దీక్షగా పనిచేయుచున్నాడని ప్రసిద్ధిని కోరువారుగాన వారి కేరళు వెల్లడికానకాశములేదు. అచటనొకరు అన్నిపక్షముల నాధిపతియగు గౌరవనీయుని నిరాడంబరముగ పనిచేయుచున్నాడు. అచట నొక స్పెన్సింగ్ క్లబ్బు స్వేచ్ఛరచిరి. అది బాగుగా పనిచేయుచున్నది. ఒక మాస నివేదికనుబట్టి యీవిషయముల ఆకస్మికముగా మామ తెలిసినవి.

క్ర.సం.	పేరు	వడికిన రోజులు	నూలు గజములు	సంఖ్య
1.	శ్రీయుత టి. కే. సరసింహాచారిగారు	22	11000	30
2.	ఎం. గోపాలాచారిగారు	15	8500	12
3.	ఎం. ఆర్. గోపాలాచారిగారు	20	8500	15
4.	వి. కృష్ణమాచారిగారు	25	4200	40
5.	ఎస్. ఎస్. రంగాచారిగారు	20	7000	15
6.	టి. కృష్ణమాచారిగారు	15	8000	15
7.	ఇ. గోపాలాచారిగారు	20	11000	15
8.	టి. కే. తాతాచారిగారు	20	6000	30
9.	టి. పురుషోత్తమగారు	28	10000	20
10.	సి. సింగాచారిగారు	25	17800	20

మొత్తము 87000 గజములు.

పేరుగాక మరి ఆర్థిక అవకాశములు కల్గియున్న వారునుగూడ నూలు వదుకుచున్నారని తెలిసి వ్రాయవలెను. సింగాచారి, కార్యదర్శి. ఈ పట్టణమునందే గాంధీ విమలరూపు అను మరియొక స్పెన్సింగ్ క్లబ్బు కూడ నున్నది. అచ్చట జరిగిన పని యీ దినవ వివరింపబడెను.

క్ర.సం.	పేరు	రోజులు	గజములు
1.	శ్రీయుత ఎం. ఎం. వేంకటాచారిగారు	27	7887
2.	ఎస్. వి. శేషాచారిగారు	7	4193
3.	ఎస్. శ్రీరామమూర్తిగారు	22	9008
4.	కొండ రామకృష్ణయ్యగారు	24	6529½
5.	కే. రాజగోపాలాచారిగారు	22	7782½
6.	డి. వీరప్పకృష్ణగారు	8	840
7.	ఓ. రామస్వామికృష్ణగారు	4	899
8.	కే. వెంకటగారు	7	2980
9.	మణ్ణులమొదలూరుగారు	12	2449

దామోదరు 20 మొదలు 40 సంవత్సరముల నూలు వదుకుచున్నారు. పేరు చాల సర్దుదాగునను వేలకొలది గజములు వడికియున్నారు. వీనికి నూలు వదుకుటవృత్తికావలసిన యంత్ర సాధనములు యింత సాగునగా నుండునట్లు చాల ప్రశంసనీయును. వీరు చాలాదేశిగా వడగొనియుండునట్లు. లేదా ప్రతిదినమున చెక్కుగంటలు వదుకుచుండునట్లు. ఎటులైన నను వీరివృత్తి ప్రశంసనీయును ఆవర్తకమేయగును. (ఎం.ఎం.డి.యూ జూలై 28)

“వరవిక్రయము”

ఇది చింతాచర్మిగ్రంథాలలో మహావి కాళ్లకూరి నారాయణరావుగారి రచనపై 25-7-28 తేదీనవారమున జరిగిన కాకినాడ ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘికవాద సభలో ప్రవర్తించినది. కంకారు గ్రంథములో పురుషోత్తమరావు గృహస్థుడును యిద్దగు కమాతలతో చిత్రించెను. ఈ కమాతలకొరకు భర్తలను వెదకుటకై పురుషోత్తమరావుగారు పడినపాట్లు నిత్యమూ ప్రతీ ఆంగ్లసభకూ అనభవమే. ఈ పురుషోత్తమరావు పాత్రను కొత్తవల్లి సరసింహాచారిగారు ధరించి మిక్కిలి సాహసముతో ప్రవర్తించిరి. పురుషోత్తమరావుగా రింటికి తిరుచు వచ్చుచుండు (దశారి) కేరళయ్యపాత్రను వి. రామరావుగారు ధరించిరి. రామరావుగారు పెండ్లింగ్ల కేరళయ్యపాత్రను స్వీడరుపాత్రను ధరించి తమ హాసభానవిలసాదులచే సభ్యులను నిమిషములకు వశపరచుకొనిరి. లాభాప్రశంసలకడ అగు సింగరాజు కొంగరాజు పాత్రను కిశోర్ కృష్ణమాచారిగారు ధరించిరి. వీరు తమ నటనయందెను, సంభాషణయందెను ఆంధ్రవాచనములకు సంతుష్టముగా తీరిపోక ప్రశంసార్హులుగా తమ పాత్రను పాడించిరి. యింకా సంఘసభ్యులు యింత పాత్రల ధరించి నాటకమును ప్రశంసార్హులుగా రక్షించిరి. ఆరోజున సభ మగుటచే వీరికి కొంత ఆకాశభంగము కలిగించినది. ఈ నాటకమునే తిరిగి 1-8-28 తేదీ తేదీనవారము రోజున సైంస్ సభమువారు ప్రవర్తించుననియు, కవిగారు తమ గ్రంథములో ప్రచురించిన రజితపాత్ర ప్రహసనమును పాఠకరసాయనము తెలియచున్నది. **ప్రేక్షకుడు.**

పంచాయితీ కోర్టుల దురవస్థ

గవర్నమెంటువారు పంచాయితీ కోర్టులలో దాఖలయ్యే దావాలు నగయిరాలు రిజిస్టరుచేయుచున్నా సహస్ర వగయిరాలు సర్దుచేయించడమునూ, తొన సిబ్బందిని యేర్పాటు చేయక సాలు 1 కి 200 లు లోపు దావాలు దాఖలయ్యే కోర్టుకు సహస్ర నగయిరాలు గ్రామమునుబట్టి నవుభర్తచే సర్దుచేయించవలసినదని అసిస్టెంటు కలెక్టరులువున్న గ్రామములో అసిస్టెంటు కలెక్టరున్నా లేనిచోట హెడ్ కలెక్టరున్నా రిజిస్టరులో నమోదుచేయడం సమస్య వగయిరా యావత్తు రికార్డు వ్రాయవలసినట్లున్నా లోగడ వుత్తరపులు యిచ్చివున్నారు. గ్రామమునను కలెక్టరులకు పంచాయితీ కోర్టులను యంతమాత్రము యిచ్చుచులేదు. ఎందుకనెనంటే యీ పంచాయితీ కోర్టులన్న గ్రామములలో మునసబులకు క్రిమినల్ విచారణాధికారములు తగ్గి పంచాయితీ కోర్టులకు ఇవ్వడంవల్లను, పూర్వపు నిరంకుశపరిపాలనకు అడ్డుకలిగి పలుకుబడి నానాటికి ఊణించిపోవుచున్నదనే కినుక నొంది నవుభర్తలను సస్య యిచ్చేయవలసిన దని అడిగి తే మామియ్యవచ్చినప్పుడు తీరికయినప్పుడు మాత్రమే యిస్తాము అని చెప్పుచువుంటారు. అందువల్ల కోర్టుపనులుసాగక పై ఆఫీసర్లకు తెలియపరిస్తే ఆరిపోట్లు కాగితములకట్టలలో ఇమిడియుండుననినచే. కాన గవర్నమెంటువారు ఇందువిషయమై తగు సౌకర్యములు యేర్పాటు చేయనియెడల యీ కోర్టులు నానాటికి ఊణించుట ధృవము. (రహితు)

గ్రంథస్వీకారము

భారతీ భాస్కరము

కాకినాడ ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయమువారి. 39 వ నవల

ఈనవలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది సంఘదురాచార నిర్మూలన నకు పయ్య క్షమనకు పాతకుల చిత్రములను వశపరచుకొన జూచుచున్నది. కథానాయకుడగు భాస్కరుని నిర్బంధించి తల్లిదండ్రులు చేసిన వివాహము మహానర్థములకు మూలమైనది. బెంగళాని అతనితల్లి మృతినొందినది. తండ్రికి మతి పోయినది. భాస్కరుడును భారతీయును ప్రేమ పాశబద్ధులు. భాస్కరుడు సంశయాత్ముడైన కథమున భారతీ జీవితము దుఃఖభాజనమైనది. ఆమె తల్లిదండ్రులు చింతా సముద్రమున మునిగిరి. ఆమె సోదరుడు వారి యనన్యమూడజాలక దేశాటన మొనరింపబోయెను. ఇం దవాంతర గాధలు చాల కలవు. మానవస్వభావ ప్రవృత్తి వైరుధ్యములు బాగుగా చిత్రింపబడెను. నిర్మల ప్రేమ మిట్టి దని గ్రహించుటయందును గ్రహించిన పిమ్మట నిశ్చలభావమును పూనుటయందును మానవుడు అసమర్థుడైనచో తాను దుఃఖభాజనుడగుటయే గాక తన్ను ప్రేమించు వారీమణులను వారి ఆప్రబంధుకోటిని తనముఖ్య బంధువర్గమునుగూడ దుఃఖ నిమగ్నులను చేయువాడగు నను నీతి సిగ్రంధము చక్కగా బోధించినది. ఈ గ్రంథమును శ్రీయుత పోలవరము రామబ్రహ్మము బి. ఏ. గారు మృదుమగుర కైలిలో రచించిరి. దీని నెల రు 1-8-0. నలయువారు వేంకట పార్వతీశ్వరకవులు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను. * * * *

సింహగడము

రాజమహేంద్రవరము సరస్వతీ గ్రంథమండలి వారి 20 వ నవల

ఈనవలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. సుప్రసిద్ధ మహారాష్ట్ర పీఠాగ్రణియగు తానాజీమాలకుచే పీఠ విహారమును భరత పతి శ్రీనివాసాజీ మహారాజు పట్ల నీయోధాగ్రణికి గల అధికభక్తి యును, రాజకొరకును దేశము కొరకును పతివ్రతా శిరోవణుల మానరత్నముల కొరకు ముఖ్యముగను యీ మహా నేనాని కృతకృత్యుడయ్యు తనువు దొరంగిన అగ్నుత విషయమును యీ నవలయందు ప్రశంసనీయుగా వర్ణింపబడెను. దీనిని మహారాష్ట్రభాషనుండి శ్రీవాసుదేవ రావుగా రాంధ్రీకరించిరి మాత్రమే యీ గ్రంథమునందున్నది గాని మహారాష్ట్రమున దీనిని రచించిన కవిని గూర్చియు వాసుదేవరావుగారిని గూర్చియు యిం దెట్టి వివరములును కానరావు. “ఈ గ్రంథములకు సంపాదకులగు శ్రీయుత తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రిగారి నవలకు మాతృకను తెప్పించి దాని నాంధ్రీకరింపుమని నాకొనగిరి. నాకే కిలది దీని నాంధ్రీకరించితిని. ఇందుగి గేయ భాగమును సంపాదకులును శ్రీనోరసంహితాస్త్రి బి. ఏ. గారును వ్రాసి యిచ్చిరి” అని అనువాదకులు తమ విజ్ఞప్తిలో వ్రాసిరి. విజ్ఞప్తి 23-2-25 వ తేదీని గుంటూరునందు వాసుదేవరావుగారిచే వ్రాయబడినది. గ్రంథమండలి యాజమానులు శ్రీయుత అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి నాయుడుగారే రాజమహేంద్రవరమున దీనిని ప్రకటించిరి. ఈనవల చక్కని కైలి లో హృదయాకర్షణము గ వ్రాయబడి అటులే అనువదించబడియున్నది. ఒకసారి చదువ నారంభించినచో ముగించువరకును చిత్తము విరతించి నైరింపజాల కుండును. అందు ముఖ్యముగా గేయ భాగము వీరసస సంభరితమై అలరారుచున్నది. ఇందుమించుగ నీ యితి వృత్తమునే యీ నగరమున చెల్లింగును సినిమావారుగూడ వెనుక ప్రవర్తించియున్నారు. ఇట్టి నవలలే ప్రస్తుతకాలమున ముఖ్యసరములని మా అభిప్రాయము. ప్రస్తుతకాలమున భారతీ వీరుల వీరవిహారముల కాకరములకు నవలా రాజములకే అగ్రస్థాన మొసగవలసియున్నది. అవి అనువాదములైనను తీసిపోవు. వంగ గొండి మహారాష్ట్రాది భాషల యందుగల ఉర్రమములగు భారత వీరచరిత్రాత్మకనవలలను ఆంధ్రీకృతములుగావించి ప్రకటించుటకే గ్రంథమండల ప్రకాశకులు ముఖ్యముగా పూనుకొనవలసిన నూచించుచున్నాము. ఈనవలాను తల్లి ఆంధ్రమహాశయల ఆదరము సధికముగా బడయగలుగునని ఆశించుచున్నాము. దీనినెల రు 1-8-0. నలయు వారు సరస్వతీగ్రంథమండలి రాజమహేంద్రవరము అని వ్రాయవలెను.

దక్షిణ ఆంధ్రులు-వారి భావ

ఈ కాలమున జరిగెడు పలుమార్పులలోను, అభివృద్ధులలోను భాషాభివృద్ధి అనునది ఒకటి. ఇట్టి భాషాభివృద్ధి సమాహములనుగల మనదక్షిణదేశము ననుసరించినంతవరకు తెనుగుభాష ఎట్టి అభివృద్ధియు లేక నిద్రించుచున్నది. ఈ భాషయందుగల అనురాగమును బట్టి, నిద్రించువారిని మేల్కొల్పి, ఉత్సాహము కల్పించి, ఒకవిధమైన ప్రబోధము పుట్టించి, దక్షిణమున తెలుగుభాష యొక్క తగ్గితినిమార్చి అభివృద్ధి కలుగజేయు వలయు నను అభిమానము నన్ను ప్రేరేపిస్తూ ఈ వ్యాసమును వ్రాయబూనితిని. దీనిని చదివెడి పండితులు ఇందలి తప్పులను పొందింపకుండునట్లును లోపములను గమనింపకుండునట్లును బ్రార్థితులు.

ఓ ఆంధ్రదేశీయ సహోదరులారా!

భాషయనునది మామ మాటలాడునదియే అగును. అనగా మామ మాట అభిప్రాయములను నోటివ్యవహారముగా వెలిపరచు మాటల సమూహమే అగును.

ఈ భాష తప్పలేక యుండని యెడల ఒకరి అభిప్రాయమును మరొకరికి చెలియవలయునని పలు కలుగదు. అందువల్ల ఒకరితో నొకరు మాటాడునపుడు తప్పులు లేని భాష ముఖ్యము.

ఈ లోకములో మతభేదములవలన మనుష్యులు అనేక జాతులుగా ఏర్పడియున్నారు. వారిలో ఒక్కొక్క జాతివారును తమ భాషలను మాటలాడుచున్నారు.

అట్టి భాషలు మన భరతఖండముం దనేకము లుండినను ఈ దక్షిణ హిందూస్థానమున నాంధ్రభాషలు మాత్రము బాగుగ వ్యాపించి ఆయాసమాహములయందు వ్యవహరింపబడుచున్నవి. మొనూరు మొదలగు స్థలములయందు దుందువారు కన్నడమును, చెన్నరాజధానిలో గంజాం, విశాఖపట్టణం, గోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు మొదలగు ఉత్తరదేశముల యందుండు ఆంధ్రులు తెనుగు భాషను, చెన్నపురికి దక్షిణమున కన్యాకుమారివరకు నుండు తమిళులు అరవభాషను, పడమటి కనుమలకావలనుండు కేరళదేశములు మలయాళమును తమ ముఖ్యభాషలుగా ఉంచుకొని మాటలాడుచున్నారు. ఈ భాష లన్నిటిని ప్రస్తుతము పరిశీలించుట అసాధ్యకార్యమునటం బట్టియు నీవ్యాసమునకు “దక్షిణ ఆంధ్రులును వారి భాషయను అను పేరీయబడుటం జేసియు, ముందు ఈ దక్షిణాంధ్రులెవరు? ఏదేశమువారు? ఏ భాష మాటలాడు వారు? అను వాటిని గమనించి ముఖ్యముగా ఈవ్యాసమునందు పీఠికావయొక్క ఇప్పటిస్థితిగరించి మాత్రము గమనింతము.

ఈ దక్షిణ ఆంధ్రులు తెనుగుభాషను వ్యవహరించు ఆంధ్రులను తెగవారు. ఈ ఆంధ్రులు బ్రాహ్మణులు మొదలు పంచములవరకు పలుజాతులవారు దక్షిణమున వసించుచున్నారు. వీరి పూర్వులయొక్క జన్మభూమియు నాంధ్రదేశమే అగును. ఎట్లన మున్నొకకాలమున అనగా 15, 16, 17 వ శతాబ్దాలయందు ఏర్పడిన పలువిధములగు రాజ్యాంగపు మార్పులయందు విజయ నగరపు రాజులు దక్షిణదేశమునకు దండయాత్రచేసి పాండ్య, చోళ, కేరళ దేశములను జయించి, ఆక్రమించి పరిపాలించునపుడు ఏర్పడిన పలువిధ వికల్పములలో ఉత్తరదేశవాసులగు ఆంధ్రులలో నొకచిన్న శాఖవారు తమ జన్మభూమియగు ఆంధ్రదేశమును వదిలి ఈద్రవిడ దేశమైన దక్షిణమునకువచ్చి కాపుము చేరుట యనునది ఒకటి. మరియు వీరిసంబంధము అనేకులు నేటికిని ఆంధ్రదేశమున నున్నారు. అందువలననే ఇట్లు ఉత్తరదేశవాసులను ఉత్తరాంధ్రులనియు దక్షిణదేశవాసులను దక్షిణాంధ్రులనియును ఈవ్యాసమున నూచన చేయవలసివచ్చినది. కనుక ఈ ఇరు తెగలవారును ఒకదేశము వారనియును ఒక భాష నేమాటలాడునారనియును నందువలన నుత్తరాంధ్రులును దక్షిణాంధ్రులును సహోదరులే యనియును చక్కగ నేర్పడుచున్నది.

ఈ ఇరు తెగలవారిట్లుండ, మొదట దక్షిణాంధ్రుల భాషను గురించి కొంత ముఖ్యముగా ఆలోచింతము. మన సహోదరులగు దక్షిణాంధ్రులు మిక్కిలి బలహీనులు. ఈలోకమున కలుగు అనేక వికల్పములను గమనించి ఆయాకాలములలో నొక్కొక్క తెగవారును భాషాభివృద్ధికి చేయుపరిశ్రమలను ఈ దక్షిణాంధ్రులు కనుగొనకయ్యాదుట వీరి దుర్బలత్వము వలనగాని వేరెందువలనను కాదు. ఈ దక్షిణదేశమున ఆంధ్రులు అను ఒక తెగవారున్నారా? అని యడుగునట్టి కేవలస్థితిలో వీరినిచూడ మిక్కిలి వ్యధ పొడముచున్నది. వీరు పలుకెత్తులకు ముందే తమ భాషయందు గల అభిమానమును విడిచిపెట్టిరి. వీరి భాష యం దనేకముగ తప్పులును లోపములు ఏర్పడుటయేగాక అనే

క భాషలనుండి అనేకము గ విజాతీయ పదములు ఈ భాషలో బడి దీనిని రూపుమాపెను. వీరు మాటలాడునపుడు మధ్య ఏదైననొక వాక్యమును పరీక్షించినయెడల ఆ భాష మిక్కిలి దుర్బలస్థితిని చెందినదని మనకు స్పష్టపడగలను. వీరికి తమభాషయందంత అశక్త వలయన, వాతశాలలయందు తెనుగు నేర్పటలేదు. శుద్ధమయిన తెనుగు మాట్లాడనలయునను అభిలాష వీరికి లేదు. మరియు క్రమక్రమముగా తెనుగు మాటలలో కొన్ని మరుగుపడి వాటికి బదులు ఇతర భాషలలోని పదములు చేర్చుకొనబడి యున్నవి. ఇంతియగాక వీరు ఉపయోగించెడి కొన్ని తెనుగుశబ్దములు వైజమైన ఉచ్ఛారణను మారి స్వరూపమును చెడియున్నవి.

ఇందులకు నిదర్శనములను నాన్నేహితు లనేకులనగ్ర వినియున్నాను. కొందరు “అరవతెనుగు” అను నొక కొత్తభాషను వ్యవహరించుచున్నారు. కొందరు అరవమునే మాటలాడుచున్నారు. వీరిని పలుమారులు తెనుగుమాటలాడుదని వేదిననువార్లు చేయుటలేదు.

అంతియగాక ఈ దక్షిణ ఆంధ్రులు తెనుగు అక్షరములు వాడుక లేనివారలుగావున ఆ భాషలో వ్రాయనేరనివారై తమ అభిప్రాయములను జాబులు మొదలగువాటిలో వ్రాయునపుడు అరవములోనైనను లేక మరి ఏ ఇతర భాషలోనైనను వ్రాయుచున్నారు. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యము. ఏలయన ఒకతెనుగు పనుష్యుడు తన భాషను దినక్రమేగా వాడుకచేయక మరచుచు వ్రాయునది వేరుభాష అయినయెడల ఇతని గొప్పతనమును ఏమని చెప్పవచ్చును? ఇట్టివారికి ఆంధ్రులని చెప్పకొనుట కుగూడ న్యాయమున్నదా? దక్షిణమున ఆంధ్రు లనేకులు ఇట్టి స్థితియందున్నారనుటకు సందేహములేదు. మాతృభాషను చక్కగ చదువను వ్రాయను మాటలాడును నేరని వీరు తమభాష నెట్లుగర్హించగలరు? అయినను ప్రయత్నించిన జరుగవని ఏదియులేదు.

ఓ ఆంధ్ర సోదరులారా!

మన మధురముగ భాష ఈరీతిగా దీనిదేనే షీఁజియచుండుట సమూలముగా నడుగంటుటకు నూచనకాదా? ఒక్కొక్క తెగవారును, భాషకుగాను తమ సౌకర్యములను త్యజించి పాటుపడుట తాము కనలేదా? మన ఉత్తర ఆంధ్రులు ప్రతి దినమును మన పూర్వకవులగు శ్రీశైల్యరాజస్వామి, నన్నయభట్టు, తిక్కనసోమయాజి, ఎఱ్ఱాప్రగడ అల్లసానిపెద్దన, వేమనయోగి, మున్నగు కవివరుల గ్రంథములను అనుదినము మహానందముతో పఠించుచు సంకీర్తించుచుండుట మనము చూచుచున్నాము. ఆంధ్రదేశము కవి పుంగవులచేతను పండిత శ్రేష్ఠులచేతను నేడు శోభించుచున్నది. భాషాభివృద్ధికిగాను కీ॥ కే॥ కం దుకూరి పిరేశలింగం పంతులుగారు, శ్రీకృష్ణరాయ వేంకట లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, శ్రీ కావ్యనిధి చలీకాని లచ్చారావు మున్నగు విద్వాంసులు చేసిన ప్రయత్నములు మిగల శ్లాగు నీయములు. మరియు ఇప్పటి దేశోద్ధారకు డను ఓరుగల్లు సోమ దిన శ్రీయుతులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరావు పంతులుగారు ఆంధ్రుల అభివృద్ధికిగాను చేయుప్రయత్నములు మనము కనుచున్నాము. “ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు” “ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ,” “ప్రాచీన గ్రంథచర్చాసంఘము” అను అనేక సభలను స్థాపించి బహుశ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. ఈరీతిగ ఉత్తరాంధ్రులు భాషావిషయమే పడు పాట్లు దక్షిణాంధ్రులకు తెలియక పోయినను మనతో కలిసి మెలగు ద్రవిడ సోదరులు తమభాషయందు చూపు విశ్వాసమును భాషాభివృద్ధికిగాను పడు పాట్లను కూడ మనవారు కనుగొనకుండుట అసాధ్యము. మధురలో “వైద్యమిత్రులగంగ” అని స్థాపనచేసి అంగుప్రతిసవత్సరమును మహాసభలు కూడియు, అందు సంబంధమైన యొక కళాశాలను స్థాపించియు పత్రికలలో ప్రచురించియు కంఠసనేక ప్రయత్నములవలనను అనభాషను ఈ దక్షిణదేశమున అభివృద్ధిచేయుచున్నారు. మరియు కొద్దికాలమునకు ముందు అశుభ భాష అభివృద్ధికిగాను బహుశ్రద్ధతో పాటుగమనట్టియు అరవభాష యందు అత్యంత పాండిత్యముగల మహామహోపాధ్యాయ శ్రీ మాకా ఉ. వె. స్వామినాథయ్యగారి ఆధిపత్యమున ఒక అరవ కళాశాల చివరివరమున ఏర్పడి జరుగుచున్నది. ఇది మన దక్షిణదేశముల పెన్నిధి యనవచ్చును. ఇట్టి కళాశాల లనేకము అక్కడక్కడ ఏర్పడనలయునని అరవభాషాభిమానులకు గాఢమైన కోరిక యున్నది. మరియు నరవభాష వ్యాపకమునకుగాని వారిలో వైషమ్యము తమ మతసంబంధములైన అరవ గ్రంథములను తెనుగు అక్షరములతో ముద్రింపించి ఆంధ్రులును వాటిని పఠింపజేయుచున్నారు. ఇట్లు వారు ప్రయత్నించునపుడు కేవలము ఆంధ్రులకు మనము ఉపేక్ష జేయవచ్చునా?

మన భాష యరవదేశమున నడుగంటినది. దాని మహిమ నశించినది. ఇంకను గమనింపకుండుట మనకు గౌరవము కాదు? మన పెద్దలకు గొప్పకాదు. మన పెద్దలకు మహోపకారము చేయుటయే యగును.

మన రంధ్రులగు ఉత్తరాంధ్రులును మన స్నేహితులగు నరవవారును తమ తమ స్వభాషకుగాను పడునట్టి పాటులు చూచియు ఈ దక్షిణాంధ్రులు నిస్పృహులై యుండుట ఏల? ఒకవేళ స్వభాషను బోత్తుగా విడిచిపెట్టుటకు యోచించిరేమో లేక ఇప్పుడు క్రొత్తగా వాడబడు అరవ తెనుగు అను భాషను వాడుకయందు లేవలయునని అభిప్రాయమో?

“Italian of the East” అని చెప్పబడునట్టి గౌరవమును పొందియుండు మన తెనుగు భాషను అలక్ష్యము చేయక గొప్ప ప్రయత్నములు చేసి ఈ భాషను దక్షిణదేశమున పునరుద్ధారముచేసి దీని గౌరవాతిశయములను స్ఫుర్దిపరచి తాము ఆంధ్రు లనుకీర్తిని బడయుదురు గాక.

ఓ ఆంధ్రభాషోద్ధారకులారా! ఇక నిట్టి వృధాకాలయాపనము చేయతగదు. స్వభాషను అలక్ష్యముచేయుండు. దానికి కలిగియుండు పెక్కులోపములను మాన్చి భాషాభిమానులను కీర్తిపడయుడు.

సహోదరులారా! కంట్టంపూరిన వెనుక నూర్చునను స్కారము లనునట్లుగాక మన భాష అనుగంటుటకు ముందే మనవారిలో పెద్దలును, ధనవంతులును చరువరులను ఇతరులును ఏకీభవించి ఆంగ్రసంఘము నేర్పచియు ఇతర ప్రయత్నముల జేసియు తెనుగుభాషను అభివృద్ధిచేయునట్లు ప్రార్థించెదను. మేలైన ఈ ప్రయత్నమునకు తాము అంజరునుగూడి పాటుపడెదమని సమ్యక్ ఈవ్యాసమును ఇంతటితో నిలిపితిని.

సాధు పరదరాజుంపంతులు,

9, శ్రీనివాసస్థై విధి, ఎలంబూరు, మద్రాసు.

వర్ష సాతము

సింహ, జూలై 30:— మధ్యరాష్ట్రముపైగల డిప్రెషను అదృశ్యమయ్యెను. వాయవ్యంండియాను అరేబియాసముద్రపు వర్షపవనములు చురుకుగ వర్షించుచున్నవి. దేశవృద్ధభాగముందును వర్షము గురియుచున్నది. బంగాళాఖాతపు వర్షపవనము మందగించినది.

దక్షిణబర్మా, రాజపుత్రస్థానము, మధ్యయండియా, మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళేశ్వరము, ఉత్తరవైదరాజుదలందు వర్షము సర్వత్రాసామాన్యముగ గలదు. ఉత్తరబర్మా, ఫోటానాగపురం, సంయుక్తపర్వతజాల, పంజాబు, కాశ్మీరము, సరిహద్దురాష్ట్రము, సింధు, ఘాగ్గరము, బొంబాయి దక్కను, దక్షిణవైదరాజుదా, కూర్గు, ఉత్తరమదరాసు తీరముందు అచ్చటచ్చట వర్షించెను. అస్సాము, బెంగాలు, బీహారు, తెలూచిస్థానము, ఆగ్నేయ మదరాసులం దచ్చటచ్చట వర్షించెను.

మెగ్లయ 1½, టావాని 1, డైమండుదీవి 3, లేజపురం, సెల్ బారు 1, డెల్ హకాజీ, లూకోరు 1½, రానల్ పిండి, జోధపురం 1½, కోటా 2, ఉదయపురం 4, మాంటుఆబూ, దీకా 4, ద్వారక 2, నియాచీ, నాగపురం 4, పండ్రా 2, చాందా 1½, మార్కగోవా, మంగళూరు, కొచ్చి 1, బెంగాలులందు 2 అంగుళములవాన గురి నెను.

నూచన:—మధ్యరాష్ట్రముందు వర్షముగురియుట తరగును; పశ్చిమసంయుక్త రాష్ట్రములు, ఆగ్నేయ పంజాబు సింధులందు వర్షము గురియుట హెచ్చును. (అ. వె.)

సన్లై పు భీమాకంపెని

కెనడానుండి వచ్చిన వార్తాగారికి కంపెని

యేజంట్లు, ఉద్యోగులు విందుచేయుట

కలకత్తా, జూలై 30:—కెనడానుండివచ్చిన పి. డబ్ల్యు. వార్తావారిని గౌరవించుటకు సన్లై పు భీమాకంపెని యేజంట్లును ఉద్యోగులును నేటి ఉదయమున విందుజేసిరి. ఏజంట్ల సంఘమునంపటి సభ్యులు ప్రసంగించిరి. సభ్యుల ప్రతిపత్తిని అభివృద్ధి గాంచవలసినదని వీరు వార్తాగారినిగోరిరి. జె. హెచ్చి. బోసు, బి. బి. బోసు, కె. సి. రాయమొదలయినవారు చివరికి సమాధాన మొసంగిరి. కులాసాగా సాయత్రము గడచెను. (అ. వె.)

జాబులు

కన్యమతులేను

రాజమండ్రిలోని కాకాబాబుగారి కన్యమతులేను గాడి పట్టెను. అతని పేరు శ్రీరామ. అను 16 సం॥ల పిల్లవాడు. మహారాజు ఆదేశముల క్రమము ననుసరించి పట్టెను. ఇంతవరకు ఎక్కడనున్నది తెలియదు. ఈ ప్రతికా పాత్రలకు సమర పిల్లవానిసంగతి తెలిసి నా... ఈ ప్రతికా పాత్రలకు సమర పిల్లవానిసంగతి తెలిసి నా... ఈ ప్రతికా పాత్రలకు సమర పిల్లవానిసంగతి తెలిసి నా...

పిల్లవాని గుర్తులు

ఎత్తు 5 అ. 4 అంగుళములు - ఎలుపురంగు - నుండ్రుకాళ్ళము - నుండ్రుమెడకన్ను - పెద్దచీ - కొద్దిగా తెలుగు నేర్చుకొని వాడు - పైకి పుచ్చు తొలి తిరిగేవాడు.

నూ. వెం. న్య. దీక్షితులు,
రాజమండ్రి జైలు, బందరు.

అనకాపల్లి పురపాలక సంఘము (ఒక విలేజ్)

1924 సం॥ జూన్ 10లో యాపురపాలక సంఘసభ్యులు 1923-24 సంవత్సరపు నివేదికపై గవర్నరు మెంటువారు ప్యాను చేసినట్లు శోచనీయమైన రిమార్కులుచూచి యీ సంఘము నకు కీ క్రియ పాలనా పై పుణ్యమునగు అధ్యక్షుని యెన్నుకొనబడి అధికారముకాకాగోచరి చాలాకాలము నుండి యీ గ్రామవాసియు పురపాలకము వహించి నియమిత సభ్యులుగా నుండియున్న సి. బి. అలెగ్జాండరు కైటు కొరగాడే అప్పటి దుష్ప్రవర్తిత తొలగించి సమర్థులుగా గుర్తించి వారిని యాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి. దొరవారు తక్షణమే తమ పదవిని తిరిగి పంపించునని చిరపరిచితులగుచే సంఘస్థిని అధికారముచే చక్కజేయ సమర్థులైన సంఘములో వేర్వేరు భాగముల దుష్ప్రవర్తిని తొలగించు యుక్తమార్గమున నడిపింప నారంభించిరి. దుష్టుల కొందరు వీరిపై కొన్ని నేరారోపణములు చేసి గవర్నరు మెంటువారికి పిటిషన్లు యిచ్చియుండుటచే గతమాసము పురపాలక సంఘముల యనపైకటచూరు యిక్కడకు దయచేసి సంఘసభ్యులగుటను ఆమోదముగా పరీక్షచేసి యీ విషయమువారికి విషయముగా రిమార్కుచేసి యున్నారు. గత 25-7-25 తేదీని సమావేశమైన సంఘసభలో యీ సంఘము యొక్క 1924-25 సంవత్సరపు నివేదికను యీసంఘాధ్యక్షుల యుద్ధరైలు కొరవారు తగినరీతిగా సభ్యులు సదిరు నివేదికను సాంకేతిగా సాధారణచిత్తులయి విని దొరవారు బహు సంతోషపడగా సంఘపుష్పములు నెలవేర్చినందుకు సంతసించి యీ సంఘాధ్యక్షుని రికార్డులయిచ్చి యుండిరి. వీరి క్రితపాత్రములను పూర్తిగా గుర్తించిరి గాని వీరి పరిపాలనాభావము విషయానికి సంఘ మింకను చాలవరకు అభివృద్ధికావెయ్యునని గాన నింకొకసారియును వీరి నీపదవియం దలంకరింపజేతు రని నమ్ముచున్నాము.

ఇన్ స్పెక్టరు రిమార్కు

“మీరు న్యవహరించిన ఒక్క-సంవత్సరములో పరిపాలన పై సర్వవిషయములలోను అభివృద్ధిచెందియున్నందులకు మీరు సంతసించుచున్నాను. సంఘపు ఆఫీసులోని కార్యక్రమ మంతయు యుక్తముగాను అతిశ్రద్ధునుగాను నెలవేర్చబడుచున్నది. పురపాలకమును ముఖ్యమార్గములన్నియు చక్కనిస్థితిలోనికి తెచ్చితివి. చిన్నకోడలు గట్టులునుమాడ నిట్టి స్థితిలోనికి తెచ్చితివి. తలంపుచున్నాడు. సంఘపు బకాయినిమ్ము వసూలునుగూర్చి అధిక శ్రద్ధవహించి చాలభాగము వసూలుచేయించి నందుకు ఆనందించుచున్నాను. సంఘాధ్యక్షుని పరిపాలనంతటి యందును చాలా చాకచక్యము కావననున్నది. గ్రామ పరిశీలనయందు తనిఖీచేయుటయందును అధికకాలమును వినియోగించుచున్నందులకు యెంతయు సంతసించవలసియున్నది.”

(సం) ఎ. దొరనామి,
(ఇన్ స్పెక్టరుగాను)

అల్లారు

ద్రోణార్జున ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము

కలియుగాద్వైత జి. వి. అప్పారావుగారిచే ఆగస్టునెల 5 తేది బుధవారము రాత్రి 9 గంటలకు మద్రాసునుండి ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము జరుపబడును. ఆ ప్రదర్శనమునకు రాబడు మొత్తము నెల్లూరు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘపక్షమున నిర్వహింపబడు “శ్రీకృష్ణారీడేవి జాతీయబాలికా పాఠశాల”కు గా నివ్వబడును. కావున యెల్లరు విచ్చేయ బ్రాధ్రితులు. అల్లారు, 30-6-25 పాణికా నోవిందరెడ్డి

* * * *

నెల్లూరు

ద్రోణార్జున ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము

కలియుగాద్వైత జి. వి. అప్పారావుగారి ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనమును, దేశీయతేజోవైదిగారి భిముల ప్రదర్శనమును, ఆగస్టు 2 తేదిన జరుపబడునని 28 తేది ఆంధ్ర దినపత్రికయందు ప్రకటింపబడి యుండెను. కారణాంతరములచే ఆనాటి ప్రదర్శన మావబడి ఆగస్టునెల 8 తేది శనివారం సాయంత్రం 5 1/2 గంటలకు పురమండలమున జరుపబడును.

ఆసమయమున రావుబహదరు ఆమందర్ కృష్ణారావు పంతులు ఎం. ఎల్. సి గారి ద్వారా పైవారికి స్వర్ణపతకములు పాఠశాలచే నొసంగబడును.

నాటి ప్రదర్శనమునకు రాబడు ధనము మాసంఘపక్షమున నిర్వహింపబడు శ్రీ కృష్ణారీడేవి జాతీయబాలికా పాఠశాలకు యివ్వబడునగాన దయచేయ బ్రాధ్రితులు.

నెల్లూరు } పాణికా కనకమ్మ.
30-7-25 } కార్యదర్శిని, నెల్లూరు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘము.

* * * *

ధనుర్విద్యావిశారదులును, అభినవద్రోణాది బిరుదాంకితు లగు జి. వి. అప్పారావుగారినిగూర్చి రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు వ్రాసిన వద్యములు

సి. విన్నాము కడుపులో నున్న కండలు గదలంగ భారత రంగరంగ చరిత్ర చెవి యెగ్గినాము పుచ్చిన శిల్పములు మాంస గింప రామాదుల యంపకోత అవధరించితిమి కన్దవవేడి యెరుపెక్క రాజపుత్రుల యల్లెతల్లెమ్మ్రాత ఆలించితిమి నుండెలదర్ పల్నాటిపిరుల గండ్లగొడ్డలదోవ పడము. భావమున నంతెగాని మాపాపవశిత మాడగా లేదు మాడగ నోచలేదు నేటికి ధనస్సునెత్తి సంధించినావు మాయదృష్టం బిదియె అప్పారావుధన్వి.

సి. వల్లెజెప్పిన వేదవన్నాలు వర్తించి బాణదేశమున ద్రోణాక్షి మంత్రోదకముల నిర్మలమైన కరముల, రక్తాంజ దివిన భాగ్యవినుదిత్తు అమృతతేజోభూతమైన గంటము పిడి, కత్తిదాచిన తిక్కన యశస్సు గోపీ వదన్వి కంఠల విరకాసె గట్టిన యన పాత ధీరుని తపస్సు బ్రాహ్మణువయి, ధనువు చేపట్టికట్టి నీభవాయుగళ కేక్తి, నిలుచుగాత యాంధ్రలోక ద్రోణాచార్యుడనెడి కీర్తి మాయుడువు గాక శ్రీయప్పరాయధన్వి.

తూర్పుకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము బందరు ది 30-2-25

ఈ సంఘసభ్యుల సాధారణ సమావేశము ది 21-2-25 తేదిన వేయబడి కోరముకాని కారణముచేత జరుగ లేదు. కనుక 23-2-25 తేదీ ఆదివారము పగలు 12 గంటలకు బందరు పురమండలమున జరుగును. ఈసభకు వెనుకటి ఎడెండాలోని విషయములనుపూర్వమే గాక యీక్రిందివిషయములనుమాడ చేర్చబడినవి. కనుక సభ్యులు తప్పకవిచ్చేయ ప్రార్థితులు. విషయములు:— ప్రస్తుతావసరములనుబట్టి కార్యదర్శులు చేయవలసిన పనులయందలి మార్పు ౨. నాలు ఏకులవ

అస్పృశ్యతాపాప నివారణ: అందుకు గల సాధనము లెవవి?

ఆదర్శనీయమగు పద్ధతులు

ఆదిమాంధ్రుల నుద్ధరించుటకు మన ఆంధ్రదేశములో పలు ప్రాంతముల పెక్కు-సంవత్సరములనుంచి కృషిసలుపుచున్నాడు నానాటికి ఈ ఉద్యమము ప్రజామోడమును, ప్రభుత్వమువారి సానుభూతియు బడయుచున్నది. అసహాయోద్యమము యీదేశములో వ్యాపించుచున్న కొలదియు ఆగ్రహతుల హృదయములో మార్పుకలుగుచున్నది. సర్వజనులను ఆదిమాంధ్రులను అభివృద్ధి పరచుటకు కుతుపాలము చూపుచున్నాడు. కాని యీ వుత్సాహమునకు యీ సానుభూతికి మాత్రము కార్యచరణము అంతగా కాన్పింపకుండుటయే గొప్ప విచారకరమైన సంగతి.

మన ఆంధ్రదేశములోని ప్రధానపట్టణములనుండియు, బెజవాడ, రాజమహేంద్రవరము, మొదలగు ప్రధానస్థానముల పౌరసంఘములు అసహాయోద్యమనాయకుల పరిపాలనమునందున్నవి. పెక్కు తాలూకాబోర్డులు, యూనియనులు, పైకి ము వీరిచే అనగా అసహాయాదులచే నడుపబడుచున్నది. ఇట్టి నాయకులు అస్పృశ్యతాపాపనివారణమునందు ఈ తల్పప్రమైన సానుభూతి చూపుటకు అనేక అవకాశములు గలవు. వీరు తలచుకొన్న అపారముగ సేవ చేయవచ్చును. ఒక్క ఉదాహరణ మనవి చేయుచున్నాను.

యేలూరు పురపాలకసంఘమువారు ఆదిమాంధ్రులయందు కనుపరచు సానుభూతి అపారమై యున్నదని నిస్సంశయముగా చెప్పవచ్చును. దీనికి అధ్యక్షులు మ-రా-రా-శ్రీ, రావుసాహెబు బడేటి వెంట్రామయ్యనాయుడు బి. ఏ. యం. యల్. గారు. సర్వరాజకీయకక్షల నాయకులకును ఆదర్శనీయమైన అస్పృశ్యతాపాపనివారణపద్ధతులను వీరు ఆనందించుచున్నారు. రాజమండ్రి వాస్తవ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, కుసుమ వెంకట్రామయ్యగారిని పౌరసంఘ వున్నత విద్యాలయమున ఉపాధ్యాయునిగా నియమించిరి. ఆంధ్రదేశములో యున్న ఉన్నత విద్యాలయములలోను, కళాశాలలలోను, పాఠశాలలలోను అందు ముఖ్యముగా ఆగ్రహాతి విద్యార్థులను చదువుకొను ప్రతిపాదనలలో ఆదిమాంధ్రుని ఉపాధ్యాయునిగా నియమించుటకు వీరిొక్కచే యిట్టి సాహసకార్యమును చేరినది నాకు తెలిసినంతవరకు చెప్పుచున్నాను. ఇదియును గాక దాదాపు 40 మంది ఆదిమాంధ్రుల విద్యార్థులకు పౌరసంఘ వున్నత విద్యాలయములో ఉచిత విద్యాదానము చేయుచున్నారు. మరియు పౌరసంఘమువారిచే నిర్వహించబడుచున్న వైద్యాలయములో ఒక పంచమస్త్రీని మంత్రిసానిగా నియమించిరి. ప్రతిసంవత్సరమును యేలూరు నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘమునకు రూ 200 లు విరాళము నిచ్చుచున్నారు. నలుగురు ఆదిమాంధ్రులను యేలేటను బ్రయినింగునకును, ఉపాధ్యాయపదవికి అర్హులుగా నుండుటకు తరిగిడు చేయించుచున్నారు.

ఇట్టి సానుభూతి స్థానికసంఘముల అధ్యక్షులు అందరును చూపింపవచ్చును. ఆదిమాంధ్రులు ఉన్న తికివచ్చుట భారతదేశమునకు శుభప్రదమని తలంచు ప్రతివారును నిస్సంశయముగా యీపద్ధతులను ఆనందింప బ్రాధ్రించుచున్నాను.

దొరతనమువారు శాసననిర్మాణ సభలో తీర్మానము తెన్నిచేసినను దేశనాయకులు సాహసించి కార్యచరణమునందు జొరవార్చు కనుపరచునెడల యీ వుద్యమము అభివృద్ధిచెందునేరదు. ఆదిమాంధ్రులు వున్నతికి వచ్చుటయు దుర్లభముగనుక సర్వజనులను అస్పృశ్యతా పాపనివారణయందు కార్యనిరతితో, పనిచేయ వేడుచున్నాను.

యేలూరు } నరాల శెట్టి దేవేంద్రుడు,
28-7-1925 } ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాంధ్రసంఘాధ్యక్షుడు.

రా విడుదలనిమిత్తం ధరలు నిర్ణయించుట.

మరా:—సాధారణసభ్యుల సమావేశానంతరము కార్యనిర్వాహకసభగూడును. కార్యనిర్వాహక సమావేశమునకు వెనుకటి ఎడెండాలోని విషయములును, పై సాధారణ సభయందు యీసభవారికి వదిలివేయబడు విషయములును చర్చింపబడును. కాన సభ్యులందరు తప్పక విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

బి. వెం. సుబ్బారావు,
(కార్యదర్శి)

ఈ మానవులెలమరాచిన పేలు ఈప్తి నశింపదు. సరక
ననిన వెల్లడుకలకుహాని యుండిక వెల్లడుకలు పెరుగును
అమృతాంజనం జిహ్వా, మదరాసు - బొంబాయి

నాటక కళ

(సంశయములు)

గతవారము శ్రీ ఆంధ్ర నాటక కళా కేంద్రమున నెలవారీ నగరాజరావుగారు నాటక కళ విషయములగు సంశయముల కొన్నిటిని ప్రచురించి తిరిగి మరల పాఠకుల హృదయములకు రమారమి యేదేనిమిది మాసముల పాటు విందొసర్చిన శ్రీకృతావధాని కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి నాటకసంభాషణములపై జ్ఞప్తికి దెచ్చెను. ఈ ప్రశ్నలు శ్రీ ఆచార్యులవారి సంభాషణలలో గతార్థములయ్యు నాటక కళా విశారదులగు శ్రీ నగరాజరావుగారి జ్ఞానము నట్లొకముందును రసజ్ఞులకును అనుభవ పురస్కరముగా వెలిపుచ్చుటచే మరలతగ రుచ్యములగు సహజము. శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులుగారి సూచనల ననుసరించి భరతాచార్యుని సాంప్రదాయము ననుసరించుట యుక్తమయ్యును, దేశకాల పరిస్థితుల నిమిత్తమున యాచిత్యమును గమనించుటయు యుక్తమగును యొప్పుకొనక తప్పదు. పంతులువారి యభిప్రాయమునుబట్టి నటులకు రసయత్నము సంభాషణమని భరతాచార్యుని మతముగా గన్పించినను అనుభవమును చాటిన యే సిద్ధాంతమును నిలువదు. శ్రీ ఆచార్యులవారు నెలవిచ్చినట్లు "రసయత్నమునుచెందిన నటులకు మనవాడు కాలము" అనుమాట యెంత యనుభవపరిచితమో గ్రహించెను. నటులకు సాంధ్య తన్మయత్వము యగునో నాయనగ్ధ తొలగు నుపాయము ఏమనిపెట్టెను గలము? అట్లు నటులకు స్వస్వరూపమును పొందుటకు నిమిత్తము నేమని నిర్ణయించగలము? రసయత్నమున స్వరూపమును కోల్పోయి నిరూపయమును నవస్థను జక్కిన యీ నటులకు ఆ రసయత్నమున పార్శ్వమొక్క జ్ఞాపకముండును? పూర్వపర సంబంధము లెట్లు స్ఫురించును? సంభాషణయందు యెంత యందును స్వగతము నగు నాటక మెట్లు పోషకును? ఇవి యన్నయు సానగనినో యా నటుని యభినయమును నాటకముని యెంతైన నంగీకరింపగలరా? అయ్యది యున్నాద పితామహేశ్వర కావచ్చును గాని యభినయమెట్లు కాగలదు? రసయత్నమున మైచుచిన నటులకు యీ పై నాటక నిర్దేశముల గమనించి యనుసరింపగలను. నటులకు ఆత్మద్వైవిధ్యము గలవందురా? అట్లునుసరింపక పని రసయత్నమున బడి యొడలె టుంగని చెప్పి రముల గాంచి సహింప నేరవత్తురు! ఇచ్చి నెవ్వరైన నెవ్వరు మెత్తురు! కాన యీ నటుని యవస్థ యెవ్వరెన్ని మెత్తుల నుపన్వసించినను అనుభవమునుబట్టి యైన తాదాత్మ్య మెన్నటికిని కాజాలదని చెప్పకతప్పదు. అయ్యది యహార్యావస్థ యనియే చెప్పి పోవలయును. కావున సంగత్యశక్తి యుండుట కెట్టి యవకాశమును లేదు. ఇయ్యదియే శ్రీ ఆచార్యులవారి సమాధానమున నూత్ర ప్రాయముగ నిర్దేశింపబడి యున్నది.

వేషధారణాది విషయములు నటుని మానసికస్థితికి ప్రతిరూపములగునండి ప్రేక్షకుల హృదయములందు సర్వదా యనుకార్యుడగు నాయకుని విగ్రహమును కన్నుల గట్టినట్లు సర్వమును దీర్చవలెను. నాయకుని స్వరూపమును భిన్న ప్రకృతులందు భిన్న విధములుగా నుండుట సహజము. కాని రససిద్ధి కొరకు నటుల యెంతయు ముక్కుతీసే గ్రహించి కవివృత్తి యందు తన యభినయ కాళమును కేంద్రీకరించుట యే దినికి విధానము. అట్లు కాక నటులకు గవి భిన్న మార్గముల బట్టినచో రసాభాస మే కలగును. కొందఱు, నటులకు యెంతయు కవి కృతిన యనుసరించుటచే తన కళకు గళంకము నాపాదించుట లేదా? అని శంకింప నవకాశము గలదు. కాని కవికృతిదేనిని యనుసరించునో యందుక విచారించినచో కవికి గలదని గ్రహించబడు సాంప్రద్యమును తనకు విధింపబడెనని యనుకొనెడి యస్వారోచ్యమును స్పష్టపడగలదు. ఉభయములను భావమునకే వ్యాఖ్యాతలు. శ్రీ ఆచార్యులవారు తమ యనివార్యమును కైనిని నెలవిచ్చినట్లు, కవికి శాస్త్రిక వ్యాఖ్యానము నటునిది యంగిక వ్యాఖ్యానము. అలాగనున భావమును అభినయమునకును గల సామ్యము నాటకమున కన్నవృత్తులందు బోధింపబడుచున్నది. శ్రీ ఆచార్యులవారు పరిహరించినట్లు భావము అభినయమును చెరియొక భాగ న్నామికిని పంచకెట్లు యొకవృత్తియందే హస్తాస్పృశమే. అందులకుగాక రసాభాసమును భావమును వెల్లొంది భావము, ఆప్రయత్నముగ నభినయమును దొరలుచుండునట్లు సమానములగునట్లుగానునాడు సహితము మాటలన అభినయమును. పరతర నిష్క్రమమున నలవరచుకొని రంగమునున పర్యవేక్షించుట స్వభావము ప్రకృతికి నెంత సహింపమా గ్రహించెను. కాని యిట్లొకప్పుడు నటులను పర్యవేక్షింప సాగినచో కాదు.

అట్లుగనో నిట్టి శిక్షకుఁ గారణమేమి? లోకమున భావము వెన్నంటి యభినయము నడచు విధమున నాటకమున నేల సంభవింపదు? ఇది నాటకముగటచేత, అనగా పరప్రకృతిని మునిగి స్వస్వరూపమును జిక్కిబట్టుకొని ప్రేక్షకుల తాదాత్మ్య భ్రాంతిని నింపుటయే నాటకకళ పరమావధి. అనగా నాటకము ప్రకృతిని బ్రవర్తించుటయే యని తాత్పర్యము. ప్రకృతి యనగా ననుకార్యుడగు నాయకుని ప్రకృతి. ఇట్లునర్చిన నటులడే కృతాంగుడు. కాబట్టియే శ్రీ ఆచార్యులవారు నాటక లక్షణము "నాటక మనిపించుకొనకుండుటయే" అని నిర్వచించిరి. ఇట్లు నాటకకళా ఘట్టముల ననేకముల బహు చమత్కృతితోఁ బ్రవర్తించి యాంధ్రలోకము నిరంతర కృతజ్ఞతకు పాత్రులగు జగత్ప్రసిద్ధ విద్వాంసులును శతావధానులును విమర్శకు ధురీణులును నగు శ్రీ కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి సంభాషణల యవకాశమును తిరిగి పూర్వపు విలేఖరిగాని మఱి యెవ్వరైనగాని ప్రచురించి కేవల పూర్వార్థచార బంధములనుండి కళావిమర్శనమును దొలగింతురని నా ప్రార్థనము.

శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులుగారు బ్రహ్మ శ్రీ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రి రత్నప్రకాశ్రి రామగోవింద శాస్త్రి కాశీ కృష్ణమాచార్యులు నోరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గార్ల వంటి సుప్రసిద్ధ పండితుల బ్రాధిని యాయాప్రాంతముల కంపి రసజ్ఞులకును నటుల కునునుంచి యుద్బవము గల్గించి వారి యుపన్యాసములను ప్రసంగములను పుస్తక రూపమున బ్రచురించి నాటకకళకు జీవమును పోయుట ముఖ్య కర్తవ్యము. ఇదివఱకే యనేకమంది పండితులనోట నేను విన్నట్లు "ఆంధ్రభాషయందు జాణసకలైన లోపమును పూర్తిచేసిన శ్రీ కృష్ణమాచార్యులవారి యద్భుత సంభాషణముల నచ్చొత్తిం చి ప్రతి నాటకసంఘమునకును బహుమతి యొనర్చుట యాంధ్రుల విధియని నా యుద్దేశము.

శ్రీ నాగరాజ రావుగారు టి. రాఘవాచార్యులుగారు వేదమువాడి శేషగిరిరావుగారు కందాడ శ్రీనివాసగారు మొదలగు నటప్రముఖుల నచ్చుటచుట్టి కావ్యనించి వారిచేత సాదృశ ప్రవర్తనముల నిష్పించి శాస్త్రమును అనుభవమును గరిపాటుకొనుచు లక్ష్యలక్షణ సామరస్యమును గాపాడి నాటక కళకు బూర్ణవికాసమును సంపాదించి యాంధ్రభారత తీర్థ కమిటీ యాంధ్రలోకమునకు శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావుగారి మూలమున మహాపకారము నొనర్చుకా యని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నవాడు.

ప్ర. వేంకటసుబ్బయ్య,

పండితుడు బోగ్గు సామస్కాలు, గుడివాడ.

వాతావరణ స్థితి

1925 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక స్వల్పము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప స్వల్పము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదినండి వర్షము	కురియో సాధారణముగ సంవత్సరమునకు కురియు మొత్తము.
గోపాలపురం	86.5	79.1	...	12.21	44.96
విశాఖపట్టణము	86.7	78.4	...	6.68	37.09
కాకినాడ	87.4	77.2	...	20.81	39.09
మచిలీపట్టణము	85.3	76.9	0.28	10.09	41.59
కర్నూలు	92.0	72.9	0.28	6.71	26.01
బళ్లారి	94.5	75.5	...	0.30	20.51
కడప	97.5	73.0	3.88	9.30	31.23
నెల్లూరు	97.8	79.3	...	4.03	37.98
మద్రాసు	93.0	77.4	0.05	4.05	50.74
కడపూరు	91.5	76.5	...	3.64	52.94
నేలము	99.7	75.9	...	4.75	39.80
కోయంబూరు	87.1	70.8	...	3.12	22.29
తిరుచనాపల్లి	101.5	75.3	0.74	5.14	33.18
నాగపట్టణము	90.7	79.1	...	1.04	54.98
మధుర	99.4	70.0	3.25	5.81	33.58
పాంబన్	88.0	78.4	...	0.15	37.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేంకటము	84.6	75.3	...	12.26	64.51
కొచ్చిన్	84.4	75.0	0.11	39.04	114.51
కాలికట్టు	85.8	74.3	0.08	71.47	117.16
మంగళూరు	82.5	73.2	2.80	36.78	125.69
తెంగుళూరు	86.5	67.7	0.02	4.88	35.37
మెదకార	72.1	62.2	0.73	71.02	125.46
కొడైకనాల్	63.6	52.8	0.23	10.65	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో పెద్దవర్షము 0.28 కురిసెను. మేఘములు ఒకమా సురుగునున్నవి. మచిలీపట్టణంలో పగటివేడిమి 6½ డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో 3.088 సంతతధారగ వర్షించెను. 12 గంటలు కురిసెను కర్నూలులో 0.23 వర్షించెను బళ్లారిలో మేఘములు పలచగున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి మొదటి రెండుచోట్లను ఆదృత ఎక్కువ. బళ్లారిలో 3½, కడపలో 3 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 4½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో చినుకులుపడెను. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. పగటివేడిమి 2½, 3 డిగ్రీలు తక్కువ. ఇచటచట స్థానిక చినుకులు తప్ప ఎడగాయవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బొంబాయి యంత్రముల దుస్థితి

జీవరాజ్ బాలు యంత్రములను మూసివేయుట

బొంబాయి, జూలై 30:— టార్డిమోలోనున్న జీవరాజ్ బాలు యంత్రములు లేపటినుండి మూసివేయబడును. కారణమేమనగా నేతపరిశ్రమయందు లబ్ధిలేకుండుటయే. దానివలన 1200 మంది కార్మికులకు పనిలేకుండపోయినది. (అ. ప్రె.)

బీహారు రాష్ట్ర జాతీయసంఘము

40 వ దేశీయమహాసభాధ్యక్షులకు పేర్లు సూచించిరి

పాట్నా, జూలై 30:— తెలియావట్ల బీహారు రాష్ట్ర జాతీయసంఘము సభగూడి ఫజుల్ హక్కు ప్రజాశ్రేయసాధు, సోజనీదేవిగార్ల పేర్లు వచ్చేదేశీయమహాసభాధ్యక్షులకు సూచించిరి. (అ. ప్రె.)

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వసం|| జూలై నెల 31-వ తేదీ శుక్రవారము

ధాన్యములు

దనియలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు

ఓయ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 8 0

నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 17 0 0

డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 18 0 0

రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

సువ్వలు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

4. పప్పుధాన్యములు

కందుల బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 13 8 0

సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 4 0

పెసలు ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0

మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0

ఉలలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నువ్వునూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 60 0 0 65 0 0

ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55 0 0 59 0 0

వేరు సెనగనూనెగామగబా1-కి రు 186 మినునూనె182 0 0

ఆముదము బా 1-కి ,, 127 0 0 128 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయఫసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0

కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0

మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 50,55

కాళహ పిప్పాయకట్టు ,, ,, 70,75

బెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0 45 8 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0 60 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 80 0 0 81 0 0

చదరం ,, 80 0 0 82 0 0

రవుంకు ,, 80 0 0 40 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 తలం||కు ,, 71 0 0 74 0 0

బంగారము, తలము 1-కి ,, 21 10 0 21 12 0

సవరము 1-కి ,, 18 6 6

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 263 0 0 264 0 0

రాగి డిటా ,, 285 0 0 288 0 0

అస్కాచక్కెర 226 పా|| గలవి 81 0 0 81 8 0

రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు 72 0 0

తొట్టికృష్ణము డిటా ,, ,,

సింహం డిటా ,, ,,

గర్రం డిటా 70 0 0

8. దూది

బో వస్త్రబారువ 1-కి రు 800 0 0

ఎల్లూడు దూది ,, 215 0 0

9. నూలు

కోయంబతూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0

పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

నూళియేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0

జహాన్ నెం 20 ,, 9 8 0

,, నెం 40 ఏ లేటిలు అయినను ,, 12 0 0

నాద్యాన్ నెం 24½ ,, 10 0 0

14½ క్విలక్ పక్షి ,, 7 8 0

నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 10 8 0

నెం 22 ,, ,, 10 12 0

నెం 12½ బెన్ని సర్కుసు ,, 8 0 0

నెం 14½ ,, ,, 8 12 0

నెం 12½ అల్లెస్సు ,, 7 4 0

నెం 12½ కొయిలుపట్టి ,, 7 4 0

నెం 22½ గంగవిలాస ,, 9 10 0

నెం 14½ రాదాకృష్ణము ,, 7 4 0

Powell's Extract of Golden

(4321)

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవస్త్రము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1—4—0.

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1—8—0.

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

పూర్ణ చంద్రోదయము

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి

దేహపుష్టికి, శుక్రవృద్ధికి సంజీవి మెలతు 1-కి రు 16-0-0 ఆయుర్వేదనిలయము, బెభవాడ.

జర్మనీ వారి కిక్కుమాల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను నేనకువేలుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత నెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ ప్లేటు విశ్వవిద్యాలయ కినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హడెన్ సాన్ యొక్కదియే. హడెన్ సా స్వక మూలవ్యాధిని ఎండవెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరియు యొక్కతనముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుదు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేకస్నాటుతో పెద్దపైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిలేనిచో పైకము వాపనీయబడును.

చురుకుగా సనిచేయునట్టి ఏజంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri.

Telegram.—"Special.

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,

Tp Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS

Agents for Mysore & Goorg:—

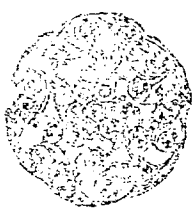
Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenh Street, Bangalor City.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

న మ్మ క మ గు క్రొత్త మాదిరి న గ లు దొ రు కు స్థా న ము
ది ఆంధ్రజ్యోయ్యలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ,

పాడ్యక్షిను: బెజవాడ, బ్రాంచి: 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
మావస్త అనేకరకములు జడబెళ్ళలు, నాగరములు, క్లిష్టములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పలురకములగాజులు, ఇవిగాక వెండికూజాలు,
గిన్నెలు, కాలుగొలుసులు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.
ప్రాప్తి: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్సు. (1)

క ర ం చ ం దు చ బి ల్ దా ను

బ ం గా రు, వెం డి న గ ల వ ర్త కు లు, సా వు కా రు వే ట, మ ద్రా ను. 1911
ద ర ఖా న్తు పం పి న క్యా ట లా గు ఉ చి త ము గా పం ప బ డు ను.

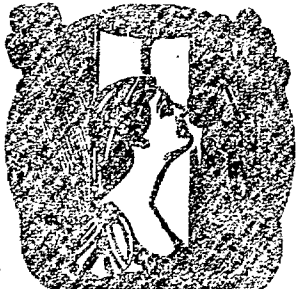

కామినియా నూనె
వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు
వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర
పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి
యా నూనెను వాడి సత్వరముగా
శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకలకే
జాడ్యమున్నను మాన్సి ఈ దివ్యృషధము
వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతి శుభ్రపరచును బుడ్డివెల
1 రూపాయి. 3 బుడ్ల ఖరీదు రూ 2-10-0.
వీపిచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.
1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు
చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులను ప్రతివోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 జుమ్మామశీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము:— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి
అనుభవసిద్ధముగా సులభముగా చేయవలసిన 600 యోగములను
గలవైద్యగ్రంథము. ప్రతివారియొక్క నుండవలసినది.
1-కి రు. 1-4-0; వి. పి. 0-6-0
2 భాగము:— శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖిజ్జిలి ఔష
ధములు, ఆసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, మార్జములు
కషాయములు. మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయవలసిన
కులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికి ముఖ్యమయిన
గ్రంథము. 1-కి రు. 1-12-0; వి. పి. 0-6-0
ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుసం
దిశిత్వ, కారీర, అనుభవయోగ మొదలక అనేక విషయములను
విపులముగా వ్రాయుచుండు మానప్రతిక. సరిగ్గ 1-కి చందా
రు. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. 3 ను ఏకకాలమంద
గోరన రు. 5-8-0 లకు పంపబడును.
పి. సి. ఏ. అండుకో., ఆయుర్వేదసమాజం
పెరిజేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

మా న స్థా ల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
వెలసలభము! (పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము) నూనెవధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైద్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యృషధము. అశీర్థము, అరుచి, ఆపుంలేలు,
అస్తిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శీరస్సు,
వ్రేళ్లు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పలను
బోగొట్టి జేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
ముగటచేతను పరవహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిమాచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1073)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.